

Programma- en Productbegroting 2014

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	1
Begroting 2014 – 2017 in één oogopslag	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	5
1.1 Leeswijzer	5
1.2 Budgetcyclus	5
1.3 Functies van de begroting en jaarstukken	6
1.4 Bestuurlijke procedure	7
Hoofdstuk 2 Van Voorjaarsnota 2013 naar Begroting 2014	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Financieel totaaloverzicht	9
2.3 P.M. posten	13
2.4 Overzicht investeringen	14
2.5 Reserves en voorzieningen	15
2.6 Baten en lasten programma's, producten 2014 – 2017	16
Hoofdstuk 3 Programmaplan	17
Hoofdstuk 4 Paragrafen	38
4.1 Organisatieschema	39
4.1.1 Organisatiestructuur	39
4.2 Bedrijfsvoering	40
4.2.1 Algemeen	40
4.2.2 Personeelsbeleid	41
4.2.3 Personeelssterkte	41
4.2.4 Arbeidsomstandigheden	41
4.3 Weerstandsvermogen & Risicobeheersing	42
4.3.1 Inventarisatie van risico's	42
4.3.2 Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's / Kwantificeren van risico's	46
4.3.3 Inventarisatie weerstandsvermogen	48
4.3.4 Inventarisatie weerstandscapaciteit	49
4.3.5 Weerstandsvermogen – conclusies	50
4.4 Onderhoud kapitaalgoederen	51
4.4.1 Wegen	51
4.4.2 Riolering	51
4.4.3 Water	51
4.4.4 Groen	52
4.4.5 Gebouwen	52
4.5 Financiering	53
4.5.1 Renterisiconorm	54
4.5.2 Kasgeldlimiet	54
4.6 Lokale heffingen	55
4.6.1 Onroerende zaakbelastingen	55
4.6.2 Afvalstoffenheffing	56
4.6.3 Rioolheffing	57
4.6.4 Toeristenbelasting	58
4.6.5 Grafrechten, begrafenisrechten	58
4.6.6 Bouw leges en overige vergoedingen	59
4.6.7 Kwijtscheldingsbeleid	59
4.6.8 Woonlastenontwikkeling	59
4.7 Verbonden partijen	61

4.8	Grondbeleid	63
4.8.1	Visie	63
4.8.2	Beleid inzake reserves en risico	65

Vaststellingsbesluit Raad	67
----------------------------------	-----------

Bijlagen

A.	Programma, functie en portefeuillehouder, budgethouder
B.	Overzicht van reserves en voorzieningen
C.	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
D.	Toelichting aard en reden van reserves en voorzieningen
E.	Overzicht incidentele baten & lasten
F.	Ontwikkeling eigen vermogen
G.	Begrotingsgegevens i.v.m. EMU-saldo
H.	Kasstroomoverzicht
I.	Overzicht van aangegane geldleningen
J.	Kerngegevens
K.	Verklarende woordenlijst
L.	Lijst met afkortingen

Voorwoord

Geacht raadslid,

Hierbij bied ik U, mede namens het college, de begroting 2014 aan. In deze begroting zijn ook de meerjarenramingen voor de jaren 2015-2017 opgenomen, overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Een begroting voor een bijzonder jaar in meerdere opzichten. De ambities en doelstellingen van de huidige raad en college krijgen haar afronding. Een jaar met gemeenteraadsverkiezingen, een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college. Raad en college zullen in hun coalitie- en collegeprogramma ambities en ontwikkelingen voor de periode 2014-2018 bepalen en vastleggen. 2014 is ook een jaar waarin een nieuw traject van ombuigingen vormgegeven en geëffectueerd moet worden. Ondanks de sluitende begroting 2014 zal er in de jaren erna omgebogen moeten worden om op termijn weer perspectief en ruimte te bieden voor nieuwe ontwikkelingen.

Dit wil niet zeggen dat er de komende jaren geen ontwikkelingen zijn. Ontwikkelingen gebaseerd op weloverwogen keuzes, met perspectief en in de Boekelse maat.

Op het gebied van welzijn en leefbaarheid (Vitaal Leefbaar Boekel) zullen de drie transities, waarbij rijkstaken overgaan naar gemeenten, duidelijk zichtbaar en merkbaar zijn in de komende jaren. Daarnaast staan er ook lokale ontwikkelingen op de agenda bijvoorbeeld de veiligheid rondom scholen.

Ook Vitaal Landelijk Boekel kent diverse ontwikkelingen die van belang zijn voor de toekomst en de verdere ontwikkeling van onze gemeente. Zo staan het vitaliseren van het buitengebied en een herziening van het bestemmingsplan buitengebied op het programma. Tezamen met andere ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de centrumvisie en de ontwikkeling van Boekels Ven en Boekels Hout blijft Boekel werken aan de toekomst met als doel een aantrekkelijke gemeente om in te wonen, te werken en te leven met voldoende (zorg- & welzijns) voorzieningen en met die kenmerkende sociale cohesie.

Intern blijft de focus op het optimaliseren van de bedrijfsvoering, het zo efficiënt en effectief mogelijk inzetten van de bestaande middelen en het verder optimaliseren van onze dienstverlening aan onze burgers en andere belanghebbende. Digitalisering en automatisering zal daarbij een verbindende rol spelen, maar ook van essentieel belang zijn om deze doelstelling te realiseren en onze dienstverlening naar een hoger niveau te tillen.

Wat betreft onze financiële positie hebben wij boekwaarden op de actieve complexen ter grootte van € 21 miljoen en stille reserves van bijna € 14 miljoen (samen € 35 miljoen). De langlopende schulden lopen in 2014 op tot € 30,25 miljoen.

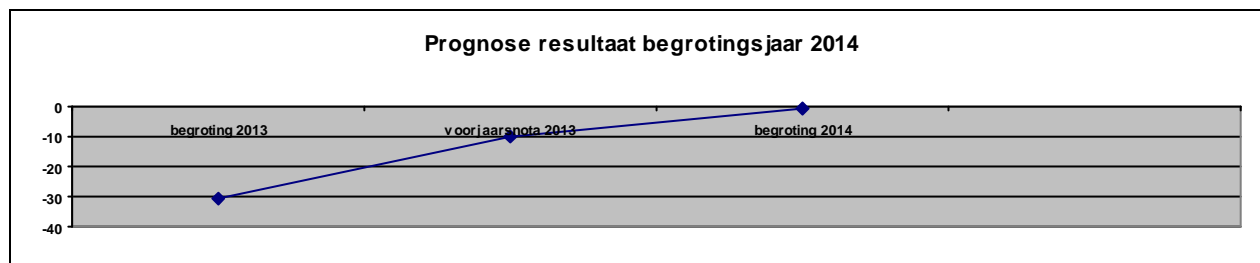
Wij hopen dat de begrotingsstukken U een helder inzicht geven in de (financiële) ontwikkelingen van de gemeente Boekel en bijdraagt aan een evenwichtige bestuurlijke besluitvorming. Tot slot wens ik U een vruchtbare duale begrotingsbehandeling toe.

De burgemeester,
P.M.J.H. Bos

Begroting 2014 in één oogopslag

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan een reëel sluitende begroting met ingang van 2013. De effecten hiervan zijn gelukkig in 2014 ook zichtbaar waardoor het mogelijk is om voor verantwoordingsjaar 2014 eveneens een sluitende begroting op te leveren.

Een begroting die ten opzichte van zowel de begroting 2013 (jaarschijf 2014) als de voorjaarsnota 2013 een lichte verbetering laat zien van het verwacht resultaat, zoals uit de onderstaande figuren blijkt.

Programma	Begroting 2013 (jaarschijf 2014)			Begroting 2014		
	Lasten	Baten	Baten -/- Lasten	Lasten	Baten	Baten -/- Lasten
A. Bestuurlijke en ambtelijke organisatie	2.844.967	160.752	-2.684.215	2.926.570	176.320	-2.750.250
B. Mobiliteitsbeleid	1.339.701	189.865	-1.149.836	1.320.121	191.680	-1.128.441
C. Economische ontwikkeling	522.027	550.936	28.909	1.033.370	1.126.165	92.795
D. Leefbaarheid	5.602.550	2.805.442	-2.797.108	6.011.971	3.106.283	-2.905.688
E. Toeristisch recreatief beleid	570.748	57.725	-513.023	600.663	60.625	-540.038
F. Veiligheid en handhaving	812.107	57.350	-754.757	791.159	56.250	-734.909
G. Ruimtelijke zaken	7.915.298	8.098.248	182.950	4.591.348	4.771.156	179.808
H. Milieuzaken	1.641.685	1.678.686	37.001	1.691.425	1.701.041	9.616
I. Educatie	1.035.799	115.926	-919.873	1.022.290	114.476	-907.814
J. Algemene dekkingsmiddelen	784.252	9.323.256	8.539.004	793.087	9.477.308	8.684.221
Saldo	23.069.134	23.038.186	-30.948	20.782.004	20.781.304	-700

De perspectieven voor de jaren na 2014 zijn helaas minder rooskleurig. Door diverse ontwikkelingen, zoals bezuinigingen door de rijksoverheid en het overdragen van diverse taken aan de lokale overheid, zal voor de jaren 2015 t/m 2017 een nieuwe traject van ombuigingen opgestart worden. Waarmee een structurele ombuiging van circa € 500.00 tot € 600.000 per jaargerealiseerd moet worden. Het zal de komende jaren weer hard werken worden, waarbij weloverwogen en bewuste keuzes gemaakt moeten worden, om zo de begroting op termijn weer sluitend/op orde te krijgen.

De begroting 2014 ligt in het verlengde van de voorjaarsnota 2013. Dit wil niet zeggen dat er 'helemaal niks gebeurt', hetgeen ook blijkt uit de onderstaande begroting 2014 in 'tien one-liners':

- 1.) jaarschijf 2014 is sluitend;
- 2.) jaarschijf 2014 kent een positief resultaat ad € 48.600 indien de incidentele baten & lasten eruit gefilterd worden;
- 3.) de jaarlijks trendmatige OZB-verhoging van 3% is met ingang van 2014 *niet* meer ingerekend;
- 4.) gemiddeld dalen de totale woonlasten per huishouden met circa € 14;
- 5.) het gehanteerde rentepercentage voor het grondbedrijf is teruggebracht naar 4%;
- 6.) twee bestemmingsreserves (totaal ruim € 1,0 milj.) vrijgespeeld en kunnen worden toegevoegd aan de algemene reserves;
- 7.) zowel het weerstandsvermogen als het vrij aanwendbare deel van het eigen vermogen kent een verbetering ten opzichte van de jaarrekening 2012;
- 8.) een nieuwe langlopende lening ad € 3,0 miljoen lijkt onvermijdelijk in 2014;
- 9.) de komende jaren zullen alle zeilen bijgezet moeten worden om een structurele ombuiging van 5 á 6 ton per jaar te realiseren;
- 10.) door op een adequate manier samen te werken kunnen we ook deze nieuwe uitdaging aan.

Time goes by so slowly for those who wait
 No time to hesitate
 Those who run seem to have all the fun
 I'm caught up
 I don't know what to do
 (© Madonna – 2005)

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

In het onderhavige hoofdstuk worden enkele algemene onderwerpen zoals 'de budgetcyclus', 'de functie van de begroting en de jaarrekening' en het 'bestuurlijke proces' uiteengezet en toegelicht.

Hoofdstuk twee betreft de financiële vertaling van de voorjaarsnota 2013 naar de begroting 2014 en geeft de aansluiting van de begroting met de voorjaarsnota weer.

Hoofdstuk drie behandelt het programmaplan. Dit plan is een overzicht van de beleidsitems zoals de Raad die behandelt. De programma's bestaan uit verzamelingen van gemeentelijke producten.

In hoofdstuk vier worden de in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven paragrafen behandeld. De onderwerpen van de paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting. Het doel van de paragrafen is dan ook om de onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, in een kort overzicht gebundeld weer te geven. De paragrafen geven, gezien het groot financieel en politiek belang, informatie voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente Boekel op korte en (middel) langere termijn.

Als bijlage bij deze beleidsbegroting is een verklarende woordenlijst en een lijst met afkortingen opgenomen. De verplichte onderdelen van de financiële begroting zijn als sluitstuk in dit boekwerk opgenomen.

1.2 Budgetcyclus

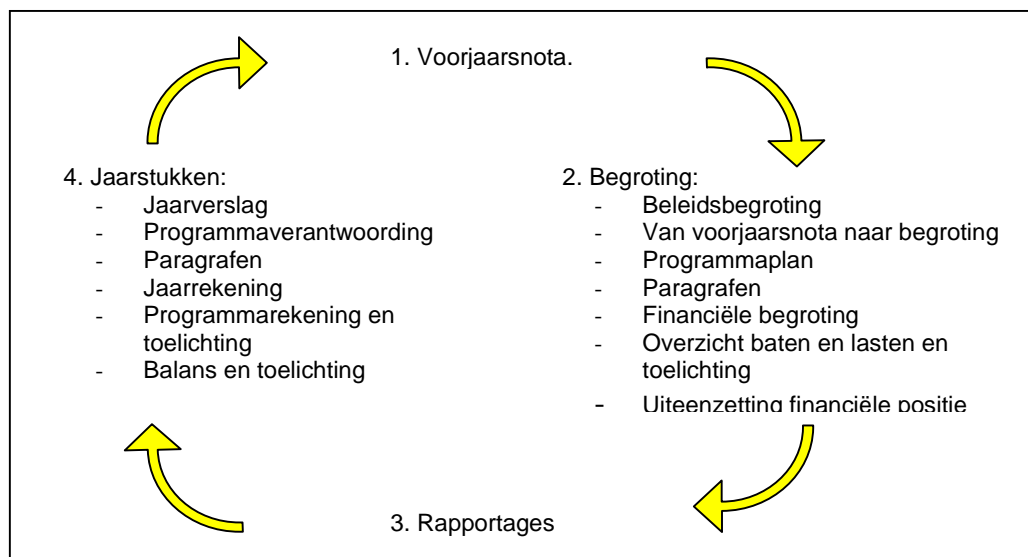
Het BBV onderscheidt een beleids- en een financiële begroting. De begroting van de grondexploitatie is ingepast in alle begrotingsdocumenten, maar kent, exploitatietechnisch, een budgettair neutraal karakter. Daar de mutaties hiervan tot uitdrukking komen in de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden op de balans.

1. Voorjaarsnota

De budgetcyclus start met de voorjaarsnota in de periode mei / juni. De voorjaarsnota is de fundering voor de begroting, die na de algemene beschouwingen in oktober / november wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

2. Begroting

Zoals de budgetcyclus aangeeft, is de begroting onderverdeeld in de beleidsbegroting en de financiële begroting.

Budgetcyclus Besluit Begroting en Verantwoording

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting gaat vooral in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op belangrijke onderdelen van het beheer. De begroting is onderverdeeld in de volgende onderdelen:

- Van voorjaarsnota naar begroting:
hier is de opbouw van het saldo van de voorjaarsnota naar het saldo van de begroting terug te vinden.
- Het programmaplan:
dit plan is opgebouwd uit groepen van samenhangende producten, activiteiten en geldmiddelen welke in afzonderlijke programma's worden samengevat.
- De paragrafen:
dit begrotingsonderdeel legt de beleidslijnen vast voor wat betreft relevante beheersmatige aspecten en het lokale heffingenbeleid.

Financiële begroting

De financiële positie en de geraamde inkomsten en uitgaven voor de komende jaren van de gemeente worden in dit onderdeel inzichtelijk gemaakt. De financiële begroting bestaat minimaal uit:

- Het overzicht van de baten en lasten en toelichtingen.
- De uiteenzetting van de financiële positie en toelichting: de uiteenzetting van de financiële positie bevat een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen. De uiteenzetting van de financiële positie en toelichting treft u aan in hoofdstuk 2.

3. Rapportages

Het periodiek rapporteren is een onlosmakelijk onderdeel van de Budget- en / of P&C-cyclus. De actuele stand van zaken en de meest recente toekomstverwachtingen worden hierin uiteengezet en nader toegelicht. Daar waar nodig en/of gewenst wordt op verschillende momenten gerapporteerd.

4. Jaarstukken

Na afloop van het boekjaar presenteren wij u de beleidsmatige en financiële resultaten in de jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening. In tegenstelling tot de begroting gaat het dan niet om ramingen, maar om financiële en beleidsmatige realisaties. Het jaarverslag is onderverdeeld in de programmaverantwoording en de paragrafen. In het jaarverslag staan de resultaten ten aanzien van het beleid centraal. De jaarrekening bevat de programmarekening met een toelichting en de balans met bijbehorende toelichting. De jaarrekening gaat merendeels in op de behaalde financiële resultaten.

1.3 Functies van de begroting en jaarstukken

De begroting en jaarstukken zijn om vier redenen belangrijk voor de Raad. In de eerste plaats is dat vanwege het budgetrecht van de Raad. Dit houdt in dat alleen de Raad bevoegd is het college te machtigen tot het doen van uitgaven en het aangaan van verplichtingen. Dit is de **autorisatiefunctie**. Het grote belang van deze functie komt ook tot uitdrukking in het feit dat deze functie ook wel de staatsrechtelijke functie wordt genoemd. Of zoals de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie het zegt: 'Het budgetrecht is een fundament van elke volksvertegenwoordiging, dus ook van de Raad'.

In het verlengde van de autorisatiefunctie ligt de 2^e functie van de begroting, de **allocatiefunctie**. Omdat de middelen beperkt zijn, moet gekozen worden aan welke doeleinden wel of geen en aan welke minder of meer middelen worden besteed. Bij deze functie komt nadrukkelijk tot uiting dat het bij de begroting om zowel het beleid als de financiële vertaling gaat. In het BBV komt dat tot uitdrukking doordat de begroting bestaat uit een programmabegroting en een financiële begroting. In de programmabegroting wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten die nagestreefd worden, hoe men deze effecten wil gaan bereiken en welke middelen daarvoor nodig zijn en hoe deze worden ingezet.

In de derde plaats heeft het sluitstuk van de begroting, de jaarstukken, de **controlerende functie**. Deze functie is in het duale stelsel in belang toegenomen. Versterking van de controlerende functie van de Raad is een van de oogmerken van de dualisering. Bij de controle zijn diverse aspecten van

belang. De jaarrekening moet een getrouw beeld geven: de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, moeten op een rechtmatige manier tot stand zijn gekomen. Door het vaststellen van de jaarrekening wordt het college decharge verleend voor het gevoerde financieel beleid/beheer in het betreffende jaar. Het jaarverslag moet verenigbaar zijn met de jaarrekening, wat wil zeggen dat de cijfers in beide documenten met elkaar overeenstemmen en de conclusies ten aanzien van de financiële positie een zelfde beeld geven. Voorts is het jaarverslag van belang voor de toetsing van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Op het jaarverslag wordt hier verder niet ingegaan, omdat het jaarverslag zich, net zoals zijn tegenhanger de begroting, richt op beleid.

De Raad maakt bij zijn controlerende taak gebruik van de controleverklaring waarin de accountant zijn oordeel geeft over zowel de getrouwheid als rechtmatigheid. Ook kan de Raad gebruik maken van onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid.

Tenslotte, heeft de Raad tot taak ervoor te zorgen dat de begroting in evenwicht is. Voor deze taak is een adequaat inzicht in de financiële positie noodzakelijk. **Het geven van een goed inzicht in de financiële positie** is de vierde begrotingsfunctie. Van de eis dat de begroting in evenwicht is, mag worden afgeweken als aannemelijk gemaakt kan worden dat de begroting in de eerstvolgende jaren in evenwicht wordt gebracht (artikel 189, derde lid van de Gemeentewet). Voorts kan de Raad besluiten tot instelling van een Rekenkamer of een Rekenkamercommissie. Deze taak is in Boekel ondergebracht bij de Commissie Algemene Zaken.

1.4 Bestuurlijke procedure

Het tijdspad van de Begroting ziet er vanaf het moment van aanbieden tot het moment van vaststelling in de Raad als volgt uit:

- Aanbieding Begroting 2014 aan de commissie- en Raadsleden 12-09-2013
- Ambtelijke technische toelichting Begroting 2014 17-09-2013
- Inleveren algemene beschouwingen door de Raad (1^e termijn) 06-10-2013
- Verzending antwoorden algemene beschouwingen 1^e termijn aan de Raad 24-10-2013
- Behandeling Begroting 2014 in Raad (vanaf 16.00 uur!) 31-10-2013

HOOFDSTUK 2 Van voorjaarsnota 2013 naar begroting 2014

2.1 Inleiding

Op basis van het vastgestelde onderdeel van de voorjaarsnota 2013 (Raadsbesluit d.d. 27.06.2013) is de financiële begroting 2014 – 2017 doorgerekend. Tenslotte zijn er in de onderhavige begroting nog enkele mutaties a.g.v. nieuwe wet- en regelgeving en voortschrijdend inzicht opgenomen. In de volgende paragraaf worden deze mutaties inzichtelijk gemaakt en kort (per mutatie) toegelicht.

2.2. Financieel totaaloverzicht

Van Voorjaarsnota 2013 naar Begroting 2014				2014		2015		2016		2017	
- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)	Budget Jaarschijf 2014 na VJN 2013	Baten of Lasten (B of L)	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	

1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2013			20.700			-372.000		-330.000		-427.600
---	--	--	--------	--	--	----------	--	----------	--	----------

2.) Mutaties bestaand beleid begroting 2014				-21.400	-214.200	-178.300	-138.000
	<u>Programma A</u>						
A.01	Individueel loopbaan budget (studie & cursuskosten)	20.000	L	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
A.02	Verkiezingen	24.000	L	0	-10.300	10.300	0
A.03	Paspoorten en reisdocumenten	-47.800	B	12.000	12.000	12.500	12.500
A.04	5 sterren regio - Noordoost Brabant	0	L	-30.000	-33.000	-33.000	-33.000
A.05	Diversen PA	-	-	1.700	1.700	1.700	1.700
	<u>Programma B</u>						
B.01	Diversen PB	-	-	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
	<u>Programma C</u>						
C.01	Erfpacht & Opstalrecht	0	B	4.800	4.800	4.800	4.800
C.02	Diversen PC	-	-	2.200	2.200	2.200	2.200
	<u>Programma D</u>						
D.01	Algemeen maatschappelijk werk - Aanzet	70.000	L	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
D.02	WMO eigen bijdrage	-125.000	B	15.000	15.000	15.000	15.000
D.03	Diversen PD	-	-	600	600	600	600
	<u>Programma E</u>						
E.01	Groenonderhoud - IBN	173.100	L	-19.900	-19.900	-19.900	-19.900
	<u>Programma F</u>						
F.01	Veiligheidsfonds	0	L	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
	<u>Programma G</u>						
G.01	Geen mutaties						

Van Voorjaarsnota 2013 naar Begroting 2014				2014		2015		2016		2017	
	- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)	Budget Jaarschijf 2014 na VJN 2013	Baten of Lasten (B of L)	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
	<u>Programma H</u>										
H.01	Rioolheffing	-804.300	B	0		0		0		23.500	
H.02	Storting Reserve GRP	146.300	L		-22.300		-21.200		-21.800		-20.400
H.03	Ontrekking Reserve GRP	-170.700	B		-16.000	6.000			-6.500		-6.500
	<u>Programma I</u>										
I.01	Diversen PI	-	-		-1.600		-1.600		-1.600		-1.600
	<u>Programma J - interne kostenplaatsen</u>										
J.01	Rente nieuwe geldlening € 3 Mio (Vanaf 01.10.2013)	929.100	L		-22.400		-89.100		-85.500		-81.900
J.02	Salaris huidig personeel	3.625.800	L	37.800		100		0		0	
J.03	Huisvesting & Facilitaire zaken	8.300	L		-3.700		-3.700		-3.700		-3.700
J.04	Wervingskosten	10.000	L	7.000		7.000		7.000		7.000	
J.05	ICT - Lease & Onderhoud software	197.000	L		-29.000		-17.500		-18.500		-16.800
J.06	Diversen PJ	-	-		-2.200		-2.300		-2.200		-2.200
	<u>Programma J - algemene dienst</u>										
J.07	Algemene uitkering (gemeentefonds)	-7.667.600	B		-55.800		-229.500		-264.300		-335.400
J.08	Stelpost loon- prijsontwikkeling	127.400	L	127.400		195.000		256.000		347.400	
J.09	Taakmutaties	0	L		-9.900		-13.400		-13.700		-13.700
J.10	Diversen PJ	-	-		-2.500		-2.500		-3.100		-3.000
	3.) Beginsaldo begroting 2014 - 2017 (som van 1 + 2)				-700		-586.200		-508.300		-565.600
	4.) Effecten september-circulaire										
4.01	Effecten septembercirculaire 2013										
	5.) Saldo begroting 2014 - 2017 (som 3 + 4)				-700		-586.200		-508.300		-565.600
	6.) Incidentele baten en lasten (conform bijlage E)				-49.300		-24.000		0		0
	7.) Gecorrigeerd saldo begroting 2014 - 2017 (som 5 + 6)			48.600			-562.200		-508.300		-565.600

Toelichting mutaties: van voorjaarsnota 2013 naar begroting 2014

1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2013

Betreft het saldo van de voorjaarsnota 2013 (Raadsbesluit 27.06.2013).

2.) Mutaties bestaand beleid begroting 2014

Programma A

- A.01 Conform CAO wordt het opleidingsbudget verhoogd t.b.v. het verplichte individueel loopbaanbudget.
- A.02 Betreft de kosten voor het organiseren van de Provinciale Staten verkiezingen in 2015. Deze waren per abuis in 2016 geraamd.
- A.03 Als gevolg van meer aanvragen van paspoorten stijgen de opbrengsten en kosten, per saldo een voordeel in directe kosten.
- A.04 De 20 gemeenten en 2 waterschappen hebben vanaf 2010 samenwerking gezocht bij beleidsmatige en strategische vraagstukken van bovengemeentelijk belang. Het voornemen bestaat om deze samenwerking voor de periode 2014-2016 te continueren en te intensiveren. Daartoe wordt een structuur gerealiseerd en een inhoudelijke agenda en uitvoeringsprogramma opgesteld. Hiervoor is een verhoging van de bijdrage van de deelnemers noodzakelijk. De bijdrage gaat van 0,33 per inwoner naar € 3,00 per inwoner per jaar voor de genoemde periode. Een voorstel over de structuur, de inhoudelijke agenda en het uitvoeringsprogramma komt in december ter beslissing in de gemeenteraad.
- A.05 Diverse kleine mutaties binnen programma A.

Programma B

- B.01 Diverse kleine mutaties binnen programma B.

Programma C

- C.01 Betreft erfpacht t.b.v. een nieuwe KPN-zendmast en het opstelrecht inzake E-fiber Boekel.
- C.02 Diverse kleine mutaties binnen programma C.

Programma D

- D.01 Bijdrage voor het algemeen maatschappelijk werk (Aanzet) wordt vastgesteld middels de verrichte werkzaamheden in het jaar t-2. Naar verhouding met de overige deelnemers heeft de gemeente Boekel meer diensten afgenomen. Derhalve stijgt de bijdrage in 2014. De totale kosten bij Aanzet zijn niet gestegen.
- D.02 Voor aanvragen bij HBH wordt gebruik gemaakt van de maximale eigen bijdrage. Ervaringscijfers laten zien dat deze opbrengsten hoger uitvallen dan in het verleden was voorzien.
- D.03 Diverse kleine mutaties binnen programma D.

Programma E

- E.01 Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor een nieuw drie jarig contract met IBN. Gebleken is dat door de uitbreiding van de te beheren groensingels en door de indexering van loon en brandstoffen de huidige prijs niet te handhaven is. Dat zou te sterk ten koste gaan van het onderhoudsniveau van onze buitenruimte. In overleg zijn we tot een budgetverhoging van € 19.900 gekomen. Dit betekent echter niet dat we een hoger kwaliteitsniveau gaan realiseren. We blijven op het huidige (minimale) niveau.

Programma F

- F.01 Betreft een bijdrage aan het veiligheidsfonds Oost-Brabant. Dit betreft een samenwerking van 41 gemeenten die in het betreffende gebied een gezamenlijk aanpak voorstaan inzake: geweld, woninginbraken, overlastgevende en criminele jeugdgroepen en ondermijnende georganiseerde criminaliteit.

Programma G

Geen mutaties.

Programma H

- H.01 Betreft de niet geraamde indexering cf. het vastgestelde vGRP over het jaar 2017.
- H.02 Als gevolg van een kostenstijging binnen het 'product' riool (o.a. BTW) wordt er minder in de bestemmingsreserve riolering gestort.
- H.03 Het herprogrammeren van investeringen inzake het 'product' riool leidt schommelingen in de te onttrekken BTW component ten lasten van de bestemmingsreserve riolering. In de onderhavige mutatie zijn de effecten van het herprogrammeren weergegeven.

Programma I

- I.01 Diverse kleine mutaties binnen programma I

Programma J – interne kostenplaatsen

- J.01 Conform het geactualiseerde liquiditeitsoverzicht dient er in het najaar van 2014 een nieuwe langlopende geldlening te worden aangegaan voor € 3 Mio. Hierbij wordt rekening gehouden met een geldlening van 25 jaar tegen 3% rente. De extra rente lasten worden hierbij geraamd. Voor een uitgebreide toelichting zie paragraaf 4.5 financiering.
- J.02 Herberekening van de salariskosten levert een positief beeld op t.o.v. de extra ingerekende salariskosten met de voorjaarsnota 2013.
- J.03 Betreft diverse kleine mutaties inzake huisvesting & facilitaire zaken.
- J.04 Als gevolg gewijzigd wervingsbeleid wordt het budget hierop aangepast.
- J.05 Als gevolg van diverse landelijk verplichte I-NUP projecten worden er extra kosten gemaakt t.b.v. het aanschaffen en inrichten van software pakketten met daarmee samenhangende koppelingen met diverse instanties en het Rijk.
- J.06 Diverse kleine mutaties binnen programma J.

Programma J – algemene dienst

- J.07 Betreft de bijstelling van de algemene uitkering (meicirculaire 2013) t.o.v. de decembercirculaire 2012 zoals deze in de voorjaarsnota 2013 is opgenomen.
- J.08 De meicirculaire 2013 verwacht een lagere loon- en prijsontwikkeling, derhalve wordt deze stelpost bijgesteld.
- J.09 Betreft niet functioneel geraamde taakmutaties die opgenomen zijn in de meicirculaire 2013. Derhalve worden de lasten als stelpost geraamd.
- J.10 Diverse kleine mutaties binnen programma J.

3.) Beginsaldo begroting 2014 - 2017 (som van 1 + 2)

Saldo bestaand beleid: Stand na voorjaarsnota 2013 en mutaties binnen het bestaand beleid.

4.) Effecten septembercirculaire 2013

Zodra de effecten van de septembercirculaire 2013 bekend zijn zal de raad hierover geïnformeerd worden.

5.) Saldo begroting 2014 - 2017 (som 3 + 4)

Betreft het saldo van de begroting 2014 - 2017

6.) Incidentele baten en lasten

Betreft het saldo van incidentele baten en lasten conform bijlage E.

7.) Gecorrigeerd saldo begroting 2014 - 2017 (som 5 + 6)

Betreft het gecorrigeerd saldo van de begroting 2014 – 2017.

2.3 P.M. posten

In de programma's staan diverse onderdelen opgenomen zonder financiële kaders omdat die onderdelen/ontwikkelingen zich nog in de planfase bevinden. In deze paragraaf worden deze inzichtelijk gemaakt en waar mogelijk nader toegelicht. Er worden géén activiteiten ondernomen totdat U als Raad goedkeuring heeft gegeven tot het uitvoeren ervan en het bijbehorende krediet heeft vastgesteld.

Programma	Toelichting
Programma A - Bestuur en ambtelijke organisatie	
-	
Programma B - Mobiliteit	
Randweg - N605	<i>Cf. Rb. voorontwerp Randweg wordt de maximale gemeentelijke kosten ad. € 2.650.000. De kosten worden gedekt uit</i> <i>- Bijdrage fonds bovenwijkse voorzieningen, € 1.500.000</i> <i>- Bijdrage toekomstige ontwikkeling bedrijventerrein, € 470.000 (PM)</i> <i>- Te activeren investering (kapitaallasten), € 680.000</i>
Aanpassingen Julianastraat-Molenstraat	
Programma C - Economische ontwikkelingen	
Centrum ontwikkelingen	
Programma D - Leefbaarheid	
Transitie AWBZ-begeleiding	
Transitie Jeugdzorg	
Transitie Participatiewet	
Accommodatiebeleid / privatisering	
Programma E - Toeristisch recreatief beleid	
Groeneladder	
Programma F - Veiligheid en handhaving	
-	
Programma G - Ruimtelijke zaken	
Vitaal Landelijk Boekel	
Bestemmingsplan buitengebied	
Programma H - Milieuzaken	
-	
Programma I - Educatie	
Huisvesting basisscholen, IKC vorming	
Programma J - Algemene Dekkingsmiddelen	
Digitale overheid (NUP / Egem-I)	

2.4 Overzicht investeringen

Hieronder treft u een overzicht aan van alle verwerkte investeringen in de begroting 2014.

Omschrijving	2014	2015	2016	2017
verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan:				
-Opstellen vGRP		25.000		
-Groot onderhoud pompunits	433.000	161.000	161.000	
-Bergbezinkbassin De Vlonder	47.700			
-Afkoppelen rioleringsgebied Bosberg	275.000			
-Afkoppelen rioleringsgebied Vogelenzang	175.000			
-Maatregelen onderhoudsplanning (vGRP)	33.339			
-Autonoom afkoppelen		92.500	92.500	92.500
-Verbetermaatregelen BRP 2014	34.500			
-Verbetermaatregelen BRP 2015		119.300		
onderhoud gebouwen (cf. MOP 2014-2022)				
-Gemeentehuis	318.000			
-Scoutinggebouw	10.261			
-Sportcentrum De Burcht			51.845	
vervangingsinvesteringen				
- Pick-up bus	30.000			
- Geluidsinstallatie (Raadzaal)	30.000			
- Bureau stoelen		30.000		
Totaal investeringen	1.386.800	427.800	305.345	92.500

2.5 Reserves en voorzieningen

Het overzicht van de reserves en voorzieningen over de periode 2014 tot 01-01-2018 (incl. specificatie claims) treft u aan in de Bijlagen B en C. Hierin zijn alle vermogensmutaties tot en met de voorjaarsnota 2013 verwerkt. Een realisatie van het overzicht 'van Voorjaarsnota 2013 naar Begroting 2014' (conform paragraaf 2.1) heeft het volgende effect op de Algemene Reserve:

Mutaties volgens dekkingsplan:

2013 - resultaat 2013 (cf. voorjaarsnota 2013)	€ 200 +/+
2014 - resultaat 2014 (cf. begroting 2014)	€ 700 -/-
2015 - resultaat 2015	€ 586.200 -/-
2016 - resultaat 2016	€ 508.300 -/-
2017 - resultaat 2017	€ 565.600 -/-

Algemene Reserve per 31-12-2017 (cf. bijlage B)

€ 1.660.600 -/-
€ 2.024.100
€ 363.500

In vergelijking met de begroting 2012 een aanzienlijke daling/verslechtering van ruim € 800.000 wat betreft de geprognosticeerde stand van de Algemene Reserve aan het einde van de begrotingsperiode. De oorzaak hiervan zit met name in de geprognosticeerde resultaten in de jaren waarop de meerjarenbegroting betrekking heeft. Een gecumuleerd negatief resultaat van € 278.400 in de begroting 2013 dat oploopt naar € 1.660.600 in de begroting 2014.

Ten behoeven van een stabiel financieel beleid, waarin grote financiële uitschieters zowel in positieve als negatieve zin in enig jaar zoveel mogelijk worden gemitigeerd, worden (bestemmings)reserves gevormd. Er worden als het ware 'spaarpotjes' gevormd die in latere jaren worden ingezet ter dekking van lasten en/of projecten zodat de lasten daarvan niet op de dan lopende exploitatie drukken. Het vormen en aanwenden van (bestemmings)reserves dient echter wel op een verantwoorde basis te geschieden zodat er:

- voldoende dekkingsmiddelen overblijven om eventuele onvoorziene tegenvallers in de toekomst op te vangen;
- niet onnodig veel potjes worden gevormd waardoor de financiële ruimte in de begroting en/of exploitatie te zeer wordt ingeperkt.

Naar de 'maatstaven van de provincie', die overigens alweer enkele jaren oud zijn, dient de gemeente Boekel rekening te houden met een weerstandsvermogen van circa € 650.000. Gezien de omvang van de vaste reserve (circa € 620.000) wordt aan deze 'provinciale norm' voldaan en is het verantwoord om een deel van het resterende eigen vermogen in te zetten als dekkingsmiddel c.q. op in te teren in de komende jaren. Uit de doorrekening van de reserves blijkt dat de omvang van het eigen vermogen in de periode 2003-2017 varieert tussen de € 7 en € 14 miljoen euro, waarbij het niveau van circa € 14 miljoen in 2003-2004 als incidenteel hoog kan worden beschouwd. De daling t.o.v. voorgaande jaren wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de herzieningen in het Grondbedrijf in de afgelopen jaren. We ontkomen er dan ook niet aan in 2014 een nieuw ombuigingstraject in te zetten om de geprognosticeerde resultaten in de jaren 2015 t/m 2017 terug te dringen tot nul.

Voor meer en gedetailleerdere informatie met betrekking tot de reserves en de voorzieningen wordt verwezen naar de volgende bijlagen:

Bijlage B	Overzicht van reserves en voorzieningen
Bijlage C	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
Bijlage D	Toelichting op de gevormde reserves en voorzieningen

2.6 Baten en lasten programma's en producten 2014 – 2017

De diverse programma's zijn opgebouwd uit gemeentelijke producten, gebaseerd op de functionele indeling zoals deze door het Rijk is voorgeschreven. In de financiële begroting, bestaande uit de volgende onderdelen die ter inzage ligt, is opgenomen:

- Recapitulatie van de baten en lasten per hoofdfunctie, inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Specificatie per programma van de producten, functies en kostensoorten.

HOOFDSTUK 3 Programmaplan

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op het programmaplan. Het programmaplan is opgebouwd uit groepen van samenhangende producten, activiteiten en geldmiddelen welke in afzonderlijke programma's worden samengevat. Per programma worden in de financiële begroting, de onderliggende producten weergegeven, welke tezamen de productenraming vormen.

Programmaplan

Het programmaplan bevat per programma de onderstaande drie aspecten:

Wat willen we bereiken?

De doelstelling en in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten.

Wat willen we daarvoor doen?

Welke beleidsvoornemens en projecten pakken we dit jaar op om onze doelstellingen en effecten te bewerkstelligen? Ofwel de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken.

Wat mag het kosten?

Een raming van baten en lasten om de gewenste output te kunnen realiseren.

De betekenis van de jaartallen in het programmaplan is als volgt:

2012 rekeningcijfers 2012;

2014 jaar 1 van de onderhavige meerjarenbegroting: voor dit jaar geldt het budgetrecht van de Raad, of te wel de Raad autoriseert het College om voor dat jaar uitgaven te doen ter grootte van maximaal het opgenomen bedrag ter realisatie van de gestelde doelen;

2015 jaar 2 meerjarenbegroting;

2016 jaar 3 meerjarenbegroting;

2017 jaar 4 meerjarenbegroting.

Wat willen we bereiken?

De inwoner van Boekel activeren en zo onafhankelijk mogelijk maken van de (gemeentelijke) overheid door de verantwoordelijkheid voor de fysieke en sociale leefomgeving zoveel als mogelijk, doch op een verantwoorde manier, bij de inwoner te laten. En met een gemeentelijke organisatie van Boekel die niet overnemend is, wel faciliteert en zonodig ondersteunt. Met als doel de sociale samenhang en leefbaarheid van de Boekelse gemeenschap te versterken (coöperatie Boekel) en de zelfstandigheid te behouden.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Sociale samenhang en leefbaarheid in stand houden en waar nodig verbeteren.

Prioriteiten 2014:

In 2014 zijn gemeenteraadsverkiezingen. Dat betekent afronding huidig collegeprogramma en daarna de start van een nieuw college. Naast aandacht voor een nieuw collegeprogramma, zal 2014 vooral in het licht staan van de drie transities (jeugdzorg, AWBZ en participatiewet) en de te verwachten bijstellingen op budgettair vlak. Zowel aan de inkomstenkant als aan de uitgavenkant zal gezocht worden naar verdere mogelijkheden om te komen tot een structureel sluitende begroting.

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
- Afronding collegeprogramma 2010-2014 - Invulling inkomstenverhoging en/of ombuigingen - Opstellen en uitvoeren collegeprogramma 14-18 - Voorbereiding en implementaties transities		tot maart 2014 voorjaarsnota/begroting vanaf maart 2014 geheel 2014

Bestaand

Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Zorgvuldig budgetbeheer		

Wat mag het kosten?

Nieuw					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Baten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017

Bestaand					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
	2.732.842	2.926.570	2.881.684	2.882.020	2.890.968
Kosten inzake bestuursorganen en -ondersteuning / kosten m.b.t. burgerzaken / rijksleges / bestuurlijke samenwerking / bestuursondersteuning raad en rekenkamer					
Baten	246.721	176.320	162.100	162.100	162.100
M.n. legesopbrengsten / taakstelling					
gemeenschappelijke regelingen					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	2.732.842	2.926.570	2.881.684	2.882.020	2.890.968
Baten	246.721	176.320	162.100	162.100	162.100
Nadelig / batig slot	-2.486.121	-2.750.250	-2.719.584	-2.719.920	-2.728.868

Wat willen we bereiken?

De gemeente zet zich in voor de best haalbare bereikbaarheid voor iedere burger van onze gemeente.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

We streven naar een optimale ontsluiting tegen acceptabele kosten en een acceptabele balans in leefbaarheidsaspecten. Primair willen we isolement voorkomen en middels bereikbaarheid verdere ontwikkelingen stimuleren. In deze afweging speelt verkeersveiligheid een belangrijke rol.

Prioriteiten 2014:

- Randweg Boekel (indien provincie instemt met resultaten verkeersonderzoek).
- Verkeersveiligheid rondom de scholen.
- Samen met VVN Boekel/Venhorst instructie verzorgen aan diverse doelgroepen.
- Diverse aanpassingen Julianstraat-Molenstraat

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
- Diverse aanpassingen Julianastraat - Molenstraat	Het uitvoeren van diverse aanpassingen op de Molenstraat ter verbetering van de verkeersveiligheid	

Bestaand

Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Randweg Boekel - Verkeersveiligheid rondom de scholen	Bestemmingsplan en grondverwerving Overleg met scholen, uitvoering kleine maatregelen	
- Samen met VVN Boekel/Venhorst insctructie verzorgen aan diverse doelgroepen	Diverse voorlichtingsprojecten voor kinderen en ouderen.	

Wat mag het kosten?

Nieuw					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Baten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017

Bestaand					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
	1.219.773	1.320.121	1.286.306	1.309.149	1.317.885
Wegen, straten, pleinen / verkeersmaatregelen / openbaar vervoer / parkeervoorzieningen					
Baten	144.738	191.680	141.680	141.680	141.680
Wegen, straten, pleinen / verkeersmaatregelen / openbaar vervoer / parkeervoorzieningen					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	1.219.773	1.320.121	1.286.306	1.309.149	1.317.885
Baten	144.738	191.680	141.680	141.680	141.680
Nadelig / batig slot	-1.075.035	-1.128.441	-1.144.626	-1.167.469	-1.176.205

Wat willen we bereiken?

De gemeente wil haar economische activiteiten bevorderen en de economische structuur voor het bedrijventerrein en centrum versterken. Boekel moet versterkt worden als vitale plattelandsgemeente met land- en tuinbouw als één van de primaire economische dragers.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

- Het bevorderen en behouden van de werkgelegenheid.
- Het bevorderen van de welvaart in onze gemeente.
- Het bevorderen van de leefbaarheid in onze gemeente.
- Het versterken van het woon- en werkklimaat als vestigingsfactor voor bedrijven door verbetering van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de fysieke omgeving en het verruimen van ontwikkelingsmogelijkheden.

Prioriteiten 2014:

- Het uitwerken van de centrumvisie samen met de ondernemersvereniging (in een projectorganisatie met stuur- & werkgroep).
- Uitwerken van delen van de structuurvisie waarin opgenomen andere gebiedsvisies.
- Het programma Vitaal Landelijk Boekel actualiseren en uitvoeren.
- Herontwikkeling Boekos terrein.
- Het uitgeven van gronden bedrijventerrein De Vlonder West, fase 3 en Kraaiendonk.
- Ondersteunen en begeleiden initiatieven op grond van beleidsvisie Vitaal Buitengebied Boekel ten behoeve van nieuwe economische activiteiten.
- Vaststellen van het bestemmingsplan De Driedaagse betreffende de combinatie Wonen en Werken.
- Regionaal onderzoek uitbreiding bedrijventerrein(en)

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
- Inplaatsing bedrijven op bedrijventerrein De Vlonder West (fase 3) & Kraaiendonk		

Bestaand

Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Doorontwikkeling centrumvisie		

Wat mag het kosten?

Nieuw					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Baten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017

Bestaand	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	879.283	1.033.370	1.019.826	485.047	97.424
Handel en ambacht / nutsbedrijven / agrarische productie en ontginning					
Baten	1.005.152	1.126.165	1.119.785	605.459	218.050
Inkomsten handel en ambacht / huur commerciële ruimte					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	879.283	1.033.370	1.019.826	485.047	97.424
Baten	1.005.152	1.126.165	1.119.785	605.459	218.050
Nadelig / batig slot	125.869	92.795	99.959	120.412	120.626

Wat willen we bereiken?

Zoals verwoord in programma A is leefbaarheid een bestuurlijke prioriteit. Bestrijding van sociale achterstanden en bevordering van een duurzame lokale sociale infrastructuur worden ingepast binnen dit programma met als doelstelling het karakter van onze gemeente te behouden en waar nodig te versterken. Dit om de inwoners binnen de verschillende kernen een zo goed mogelijk leef-, woon- en werkklimaat te bieden en daarvoor de benodigde voorzieningen te behouden of te realiseren.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Het streven is om de sociale cohesie van onze gemeente te versterken. Een sterke sociale structuur is immers van belang om een leefbare gemeente te blijven.

Prioriteiten 2014:

- Implementatie van 'de drie transities':
 - * Transitie AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten);
 - * Transitie Jeugdzorg;
 - * Transitie Participatiewet (voorheen Wet werken naar vermogen).
- Uitvoering Sociale zaken.
- Budgetovereenkomst De Lage Beemden.
- Uitvoering actiepunten nota Kunst en Cultuur 2010 - 2014.
- Privatisering buitensport.
- Mede opzetten en faciliteren van "De Cooperatie Boekel".
- Nieuw bestuur en nieuwe exploitatieovereenkomst voor de Horst.

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
<ul style="list-style-type: none"> - Regionaal meedenken en met lokale accenten de drie transities begeleiden - Uitwerken nieuwe afspraken bibliotheek met aandacht voor houtkoolschets en begroting - Samen met de buitensportverenigingen komen tot een gedragen privatisering - Heroverweging uitvoering Sociale zaken - Regiegroep digitaal marktplein faciliteren - Nieuwe overeenkomst voor SGV 		

Wat mag het kosten?

Nieuw					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Baten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017

Bestaand	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	5.978.820	6.011.971	6.025.083	5.931.052	5.996.185
Sport incl groene sportvelden en terreinen / kunst incl musea en excl monumentenzorg / bijstandsverlening / werkgelegenheid / inkomensvoorzieningen / minimabeleid / vreemdelingen / jeugd en jongerenwerk sociaal cultureel werk incl exploitatie gemeenschapshuizen en excl jeugd en jongerenwerk / voorzieningen gehandicapten/ openbare jeugdgezondheidszorg					
Baten	3.160.909	3.106.283	3.112.883	3.118.883	3.118.883
Privatisering sporthal / onderhoud sportvelden / WWB					
huur- en pachtbrenngsten + gebruiksverg sport-accommodaties / doeluitkeringen Rijk					
Algemeen maatschappelijk werk					
WMO: doeluitkering rijk en inkomsten uit eigen bijdragen voor voorzieningen					
Huuropbrenngsten / doeluitkeringen Rijk					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	5.978.820	6.011.971	6.025.083	5.931.052	5.996.185
Baten	3.160.909	3.106.283	3.112.883	3.118.883	3.118.883
Nadelig / batig slot	-2.817.911	-2.905.688	-2.912.200	-2.812.169	-2.877.302

Wat willen we bereiken?

De gemeente wil het toeristisch karakter waarborgen en uitbreiden. Recreatie zal worden bevorderd in samenhang met de ruimtelijke kaders. Waarbij zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij de mogelijkheden die Vitaal Buitengebied Boekel biedt. Verblijfsrecreatie geeft daarnaast ook nog een positieve economische spinoff.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Het groene karakter van onze gemeente behouden met ruimte voor meer recreatieve ontwikkeling. In dit kader wordt ook aansluiting gezocht bij ontwikkelingen buiten de gemeentegrens.

Prioriteiten 2014:

- Ontwikkeling Boekels Ven en Boekels Hout.
- Uitvoering projecten uit visie 'De Groene Ladder'.
- Ontwikkeling en aanleg van wandelroutenetwerk i.s.m. Land van Cuijk en Veghel.
- Ontwikkeling toeristische website www.vvvboekel.nl.
- Vaststellen en uitvoeren beleid toeristische bewegwijzering.
- Afronding aanleg fietspad de Burgtse Loop inclusief bijbehorende randvoorzieningen.
- Ontwikkeling uitbreiding Peellandschapspark Voskuilenheuvel incl. bijbehorende recreatieve voorzieningen.

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
Opstellen beleid Toeristische bewegwijzering		

Bestaand

Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsvisie de Groene Ladder - Afronding aanleg fietspad de Burgtse Loop inclusief randvoorzieningen. - Afronding aanleg uitbreiding Peellandschapspark Voskuilenheuvel 	<ul style="list-style-type: none"> - Bekijken welke projecten uitgevoerd kunnen worden - Randvoorzieningen zijn nog niet aangelegd. - groen is nog niet aangeplant en recreatieve voorzieningen zijn nog niet aangelegd 	

Wat mag het kosten?

Nieuw					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Baten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017

Bestaand	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	926.880	600.663	604.414	604.403	618.922
Monumentenzorg / natuurbescherming / openbaar groen en openluchtrecreatie / overige cultuur en recreatie					
Baten	541.347	60.625	58.950	58.950	58.950
(gebruiks)vergoedingen					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	926.880	600.663	604.414	604.403	618.922
Baten	541.347	60.625	58.950	58.950	58.950
Nadelig / batig slot	-385.533	-540.038	-545.464	-545.453	-559.972

Wat willen we bereiken?

Boekel is een van de veiligere gemeenten in de regio. Dat willen we zo houden.
Integrale handhaving wordt steeds belangrijker.

Brandweer

De taken van de brandweer zijn sinds 1 januari 2011 overgedragen aan de regionale Brandweer Brabant-Noord. Via het Algemeen Bestuur en het overleg met de (districts)commandant wordt de kwaliteit en invulling van de brandweezorg bepaald.

Rampenbestrijding

Het garanderen van een correcte uitvoering van de wet- en regelgeving;

Het zoveel mogelijk voorkomen van risico's (pro-actief)

Reduceren en beheersing van risico's (vergunningen en handhaving, brandveiligheid)

Goede voorbereiding op rampen en calamiteiten (organisatie rampenbestrijding en milieu-incidentenplan)

Adequaat optreden bij incidenten (politie, brandweer, geneeskundig GHOR (o.a. ambulancehulpverlening, gemeentelijke taken, waaronder milieu-piketdienst)

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

- Het voorkomen van risico's (pro-actief).
- Het reduceren en beheersen van risico's (vergunningen en handhaving, brandveiligheid).
- Het voorbereiden op rampen en calamiteiten (organisatie rampenbestrijding, milieu-incidentenplan).
- Het daadwerkelijk optreden bij incidenten en rampen (politie, brandweer, geneeskundig GHOR (o.a. ambulancehulpverlening), gemeentelijke taken, waaronder asbest-protocol.
- Een veilige leef-, werk- en woonomgeving.

Prioriteiten 2014:

- Professionalisering integrale handhaving.
- Uitvoering geven aan de kadernota Integrale Veiligheid 2011-2014 en de thema's genoemd in het uitvoeringsplan.
- Rampenplan wordt vervangen door regionaal crisisplan met o.a. crisiscommunicatie. Zorgen voor adequate invulling en uitvoering.
- Doorontwikkeling Regionale Uitvoeringsdiensten (ODBN).

Wat willen we daarvoor doen?

Nieuw		
Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
- Overdragen handhavingstaken & milieu naar RUD - Uitvoeringsprogramma handhaving 2013		N.v.t.

Bestaand		
Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Handhavingsbeleid fysieke leefomgeving gemeente Boekel 2014-2017		december 2013

Wat mag het kosten?

Nieuw					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Baten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017

Bestaand	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	812.318	791.159	794.790	795.638	793.904
Brandweer en rampenbestrijding / openbare orde en veiligheid / ambulancevervoer / handhaving					
Baten	73.211	56.250	46.250	46.250	46.250
Vergoeding brandweer / BCF GR					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	812.318	791.159	794.790	795.638	793.904
Baten	73.211	56.250	46.250	46.250	46.250
Nadelig / batig slot	-739.107	-734.909	-748.540	-749.388	-747.654

Wat willen we bereiken?

Boekel moet een innovatieve en actieve plattelandsgemeente zijn met een goede balans en samenhang tussen de fysieke omgeving, sociaal-maatschappelijke aspecten en economische motieven.

De vitaliteit van Boekel biedt kansen en perspectief voor de toekomst van Boekel, zowel in de kernen als in het buitengebied voor alle geledingen van de Boekelse bevolking en ook voor partijen van buiten Boekel.

Hierdoor wordt Boekel ook interessant voor nieuwkomers als woon- en/of werklocatie.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Het bebouwen en inrichten van het grondgebied wordt afgestemd op de lokale behoeften van alle doelgroepen waarbij de gemeente Boekel leefbaar blijft en voldoende voorzieningen biedt voor alle leeftijdscategorieën.

Voor de instandhouding en ontwikkeling van de lokale bedrijvigheid wordt voldoende bedrijventerrein beschikbaar gehouden voor de komende jaren.

Door meer ruimte voor ontwikkeling te bieden wordt de vitaliteit van het buitengebied verhoogd. Dit gaat samen met een verbetering van de omgevingskwaliteit door het principe van "Ja, mits..." toe te passen.

Landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit wordt versterkt door particulier en gemeentelijk initiatief.

Door ruimte te bieden aan "innovatieve ondernemers" wordt gestreefd naar een transitie in de landbouw van "groot-groter-grootst" naar "goed-beter-best".

Verder zal in 2014 de vorming van de regionale uitvoeringsdienst ODBN verder vorm gaan krijgen. Boekel heeft zich bij de ODBN aangesloten maar houdt een kritische houding ten opzichte van de kosten voor de deelnemers.

Prioriteiten 2014:

- Initiatieven begeleiden o.b.v. beleidsvisie Vitaal Buitengebied Boekel.
- Transitie in de landbouw faciliteren, via regio NOB en project "Peelhorst". Uitgangspunt hierbij is het Verbond van den Bosch cq Commissie van Doorn met het leidende principe "al het vlees duurzaam in 2020"
- Uitgangspunt bij de land- en tuinbouw FOOD->FEED->FUEL.
- Perspectief bieden voor innovatieve ondernemers, niet groot->groter->grootst maar GOED->BETER->BEST
- Opstarten integrale herziening Bestemmingsplan Buitengebied 2016.
- Voorbereiding herziening BP Buitengebied 2016
- Participatie van Boekel in de regio in Vitaal landelijk Gebied en Platform Groene Ruimte (regio NOB)
- Verder uitwerken centrumvisie.
- Realisatie Donk, 2e fase, Peelhorst, fase 2.
- Procedure afronden van Lage Schoense (fase 3), Buskensstraat, uitgifte Kraaiendonk, Vlonder-West (fase 3).
- Verdere ontwikkelingen op basis van de grondbedrijfrapportage en de woonvisie.
- Voortzetten van verkoop en in gebruik geven van reststroken.
- Jaarlijkse herijking grondbeleid.

Wat willen we daarvoor doen?

Nieuw		
Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren starters(leningen) / CPO-projecten - Ontwikkelingen op basis van de grondbedrijf-rapportage en de woonvisie - Nieuwe (alternatieve) ontwikkelingen voor Driedaagse, Schutboom en De Run uitwerken - Integrale herziening BP Buitengebied 2016 - Aanwijzing monumentale panden 		Maart 2016

Bestaand		
Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
<ul style="list-style-type: none"> - Doorontwikkeling bestemmingsplannen - Doorontwikkeling De Donk en Peelhorst - Realisatie diverse woningbouwprojecten - Actief inzetten op uitvoering van Vitaal Buitengebied Boekel: plan- en procesbegeleiding - Afronding Lage Schoense 		

Wat mag het kosten?

Nieuw	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten					
Baten					

Bestaand	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	10.270.894	4.591.348	7.355.171	5.935.107	4.484.194
Exploitatielasten woningbouw / lijkbezorging / bestemmings- en structuurplannen / bouw- en woningtoezicht					
Baten	7.936.949	4.771.156	7.532.277	6.111.780	4.661.811
Exploitatieopbr woningbouw / opbrengsten (bouw)leges / subsidies woningbouw					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	10.270.894	4.591.348	7.355.171	5.935.107	4.484.194
Baten	7.936.949	4.771.156	7.532.277	6.111.780	4.661.811
Nadelig / batig slot	-2.333.945	179.808	177.106	176.673	177.617

Wat willen we bereiken?

Een integrale aanpak van de milieukwaliteit van de leefomgeving waarbij - met inachtneming van deze doelstelling - tevens zal worden getracht de administratieve last voor zowel het bedrijfsleven als burgers zoveel mogelijk terug te dringen. Daarnaast streven we naar een duurzame ontwikkeling van de samenleving, waarbij sociale, economische en ecologische aspecten op een integrale wijze worden afgewogen (Telos-benadering).

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Bewerkstelligen dat burgers voldoende aandacht ervaren voor de kwaliteit van hun leefomgeving en dat het bedrijfsleven minder last ondervindt van overbodige regelgeving. Streven naar een duurzame samenleving waarin burgers en bedrijven bij hun afwegingen zowel de sociale, economische en ecologische aspecten meewegen.

Prioriteiten 2014:

- We volgen de provinciale en aldelijke ontwikkelingen inzake de discussie aangaande volksgezondheid en intensieve veehouderij op de voet. Mochten hieruit bruikbare instrumenten komen dan zullen we het bestuur daarover adviseren.
- Geurbelasting op de bebouwde kom terugdringen door de beëindiging of verplaatsing van bedrijven te faciliteren.
- Het aantal geurgehinderden (op lange termijn) verminderen, door uitvoering te geven aan de Geurverordening en 'lege' vergunningen in te trekken.
- Uitvoering Duurzaamheidsagenda gemeente Boekel 2013 - 2016.
- Uitvoering regionale duurzaamheidsagenda 2010 - 2014.
- De oprichting van de lokale duurzame energiecoöperatie Boekel Energie faciliteren.
- Uitvoeren van het handavingsprogramma 2014 wat voortvloeit uit het handavingsbeleidsplan.
- Uitvoering van projecten vGRP 2011-2015.
- Deelname regionale samenwerking in afvalwaterketen / waterbeheer.
- Planvorming en uitvoering scheiden van hemelwater en afvalwater middels het afkoppelen van verhard oppervlak (Vogelzang, Bosberg).
- Uitvoering renovatie/verbeteringsmaatregelen drukriolering.

Wat willen we daarvoor doen?

Nieuw		
Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
<ul style="list-style-type: none"> - Oprichting lokale duurzame energiecoöperatie Boekel Energie - Uitvoering renovatie/verbeteringsmaatregelen drukriolering 	Bestaande drukrioleringssysteem renoveren/verbeteren om het aantal storingen terug te brengen.	

Bestaand		
Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering Duurzaamheidsagenda gemeente Boekel 2013 - 2016 - Uitvoering regionale duurzaamheidsagenda 2010-2014 - Medenken met onze partners over de realisatie van een bovenregionaal motorcrossterrein. - Uitvoering van projecten vGRP 2011-2015 - Planvorming en uitvoering afkoppelen van verhard en oppervlakte water - Deelnemen aan regionale samenwerking in afvalwaterketen / waterbeheer 		

Wat mag het kosten?

Nieuw					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Baten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017

Bestaand	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	1.716.788	1.691.425	1.717.797	1.738.061	1.761.643
Waterkering, afwatering en landaanwinning / vuilverwijdering en -verwerking / riolering en waterzuivering / milieubeheer					
Baten	1.843.757	1.701.041	1.662.248	1.672.140	1.678.762
Bijdrage aansluitkosten riolering / verfijnings- uitkering rioleringen / reinigingsrechten en afvalstoffenheffing / rioolrecht					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	1.716.788	1.691.425	1.717.797	1.738.061	1.761.643
Baten	1.843.757	1.701.041	1.662.248	1.672.140	1.678.762
Nadelig / batig slot	126.969	9.616	-55.549	-65.921	-82.881

Wat willen we bereiken?

Gelijke ontwikkelingsmogelijkheden voor jongeren en volwassenen in de gemeente, te bereiken met een (scholings)aanbod – van de peuterspeelzaal tot en met de volwasseneneducatie – dat aansluit bij de vraag van de inwoners.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Het realiseren van een integraal en zo breed mogelijk aanbod van educatie voor alle doelgroepen.
De lokale educatieve agenda: in samenspraak met schoolbesturen, peuterspeelzalen, kinderopvang, vanuit een gezamenlijke visie, gericht op het bieden van ontwikkelkansen aan alle doelgroepen.

Prioriteiten 2014:

- Uitvoering Onderwijsachterstandenbeleid ogv Wet Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie (OKE).
- Onderwijshuisvesting voor de toekomst.
- Ontwikkeling Passend Onderwijs volgen in relatie tot Transitie Jeugdzorg.
- Ondersteuning IKC vorming

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
-		

Bestaand

Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Toekomst huisvesting scholen	notitie	voorjaar 2014
- Onderwijsachterstandenbeleid	notitie	voorjaar 2014

Wat mag het kosten?

Nieuw					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Baten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017

Bestaand	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	1.060.583	1.022.290	965.651	1.041.146	957.901
Bijzonder basisonderwijs / bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs / gemeensch uitgaven					
onderwijs / volwasseneneducatie /					
openbaar bibliotheekwerk / vormings- en ontwikkelingswerk / kinderopvang					
Baten	148.940	114.476	114.626	114.626	114.626
Bijdrage vervoerskosten leerlingen / doeluitkeringen Rijk / huur peuterspeelzalen					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	1.060.583	1.022.290	965.651	1.041.146	957.901
Baten	148.940	114.476	114.626	114.626	114.626
Nadelig / batig slot	-911.643	-907.814	-851.025	-926.520	-843.275

Wat willen we bereiken?

Het programma Algemene dekkingsmiddelen is een voorlopig programma in verband met de nader te maken afspraken over de verdeling van algemene uitgaven en inkomsten.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

De gemeente streeft er naar om de belastingdruk zo laag mogelijk te houden. Daarnaast voert de gemeente een financieringsbeleid uit gebaseerd op het treasury statuut, waarbij prudent beheer voorop staat.

Prioriteiten 2014:

De prioriteit voor de komende jaren blijft de financiële huishouding van de gemeente: sluitende begroting en ruimte creëren voor nieuw beleid. Daarnaast is het afbouwen van onze langlopende leningen een speerpunt. Naast de financiële huishouding is een efficiënte en effectieve gegevenshuishouding (vastlegging - opslag - beheer en ontsluiting van gegevens en data) een speerpunt voor de komende jaren.

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
<ul style="list-style-type: none"> - In overleg met de cie AZ en de Raad invulling geven aan / inzetten traject van ombuigingen e/o andere nieuwe ontwikkelingen - Doorontwikkeling investeringsprogramma - Verplichtingenadministratie - Doorontwikkeling liquiditeitsprognose - Wet Hof (Schatkistbankieren) - Sepa (IBAN/BIC) - Authentieke basisregistraties t.b.v. een efficiënter (niet meer vragen naar de bekende weg) en effectiever (éénmalig opslaan & meervoudig gebruik) gebruik van gegevens - Beheer en gebruik van gegevens verder professionaliseren (gegevensmanagement) 		

Bestaand

Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
<ul style="list-style-type: none"> - Borging budgethouderschap in bedrijfsvoering - Kritische beoordeling van inkomsten/uitgaven - Kostendekkende tarieven - Ontwikkelen nieuwe kostenverdeelstaat - Herzien van de financiële kaders / -beleid - Actief samenwerking opzoeken (o.a. I&A) 		

Wat mag het kosten?

Nieuw					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Baten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017

Bestaand					
Lasten	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	765.922	793.087	972.697	1.030.420	1.105.400
Stortingen in reserves en voorzieningen / taakmutaties algemene uitkering / onvoorziene uitgaven / stelposten / uitvoering wet WOZ / lasten heffing en invordering gem. belastingen / saldi van interne kostenplaatsen (arbeidskosten ed)					
Baten	11.262.380	9.478.008	9.672.620	9.720.176	9.823.314
Algemene uitkering / OZB opbrengsten / toeristenbelasting / onttrekkingen uit reserves					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2012	Begr. 2014	Begr. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017
Lasten	765.922	793.087	972.697	1.030.420	1.105.400
Baten	11.262.380	9.478.008	9.672.620	9.720.176	9.823.314
Nadelig / batig slot	10.496.458	8.684.921	8.699.923	8.689.756	8.717.914

HOOFDSTUK 4 Paragrafen

De paragrafen in deze begroting geven een dwarsdoorsnede van de organisatorische, beleidsmatige en financiële aspecten van de begroting. Het doel van paragrafen is dan ook dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, gebundeld worden in een kort overzicht, waardoor u voldoende inzicht in deze onderwerpen krijgt. De onderwerpen die in de paragrafen aan de orde komen, dienen een groot financieel, maar tevens politiek belang. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op korte en langere termijn. Gegeven het belang van de onderwerpen en vanwege het feit dat u zowel een kaderstellende als controlerende taak heeft, alsmede dat het budgetrecht bij u ligt, is het van belang dat u een instrument heeft om deze taken uit te voeren. De hierna volgende paragrafen kunnen worden beschouwd als een dergelijk instrument.

Achtereenvolgens komen in de afzonderlijke paragrafen de volgende onderwerpen aan bod:

- 4.1 Organisatieschema
- 4.2 Bedrijfsvoering
- 4.3 Weerstandsvermogen & Risicobeheersing
- 4.4 Onderhoud kapitaalgoederen
- 4.5 Financiering
- 4.6 Lokale heffingen
- 4.7 Verbonden partijen
- 4.8 Grondbeleid

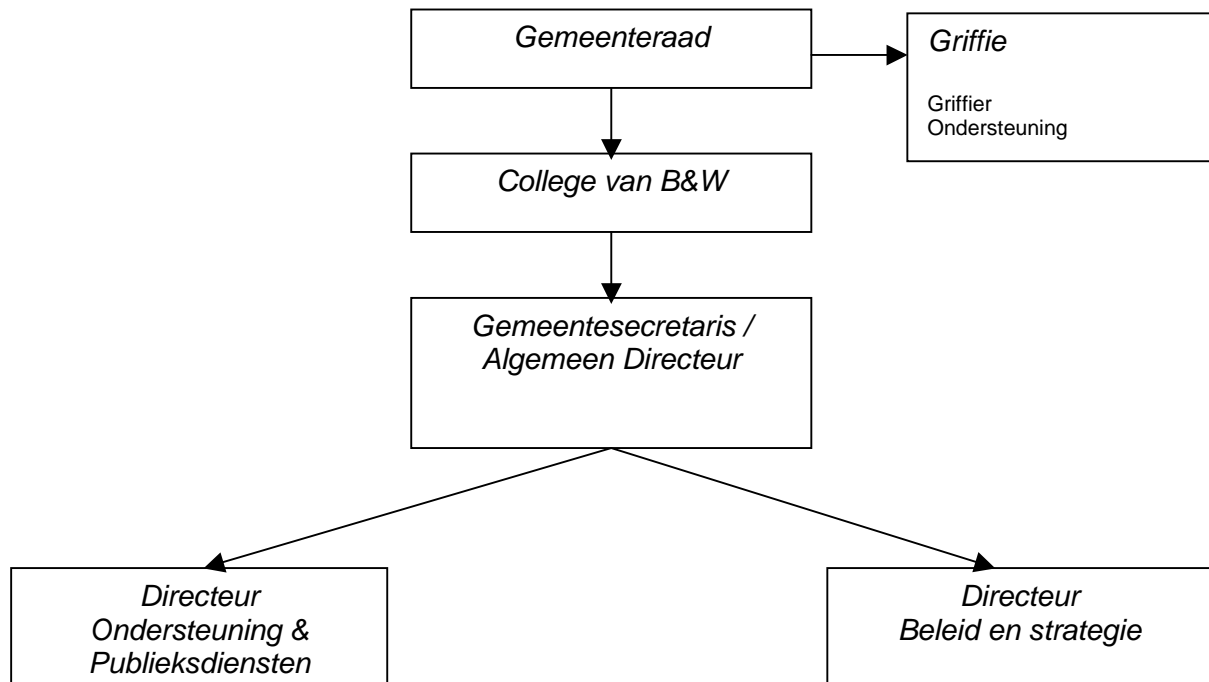
4.1 Organisatieschema

4.1.1. Organisatiestructuur

De gemeente Boekel wil een actieve en gastvrije gemeente zijn, gekenmerkt door veiligheid, sociale cohesie en leefbaarheid.

Daar is een bepaalde soort organisatie en dito medewerkers voor nodig: de overheid is regievoerend en faciliterend en legt de verantwoordelijkheid waar mogelijk terug bij de burgers en/of instellingen.

Om de beoogde dienstverlening richting de Boekelse burger en het bedrijfsleven te verwezenlijken is gekozen voor het directiemodel.

Met het directiemodel wordt een betere afstemming tussen de diverse disciplines nagestreefd, evenals een betere balans tussen strategie en uitvoering, maar wordt vooral ook de burgergerichtheid (vraaggericht werken en 1-loketgedachte) gestimuleerd.

In Boekel is gekozen voor een variant die het publieksmodel heet. Geen onderscheid meer tussen de harde en zachte sector, maar tussen een front- en een back-office. De afstand van de burger tot de gemeentelijke organisatie is dan leidend voor de inrichting.

4.2 Bedrijfsvoering

4.2.1 Algemeen

Organisatiedoel

Zoals al in de vorige paragraaf is omschreven, wil de gemeente Boekel een actieve en gastvrije samenleving zijn, die gekenmerkt wordt door sociale cohesie en leefbaarheid.

Dit willen we bereiken door te kiezen voor een overheid, die de verantwoordelijkheid zo veel mogelijk als verantwoord neerlegt bij haar burgers en/of instellingen.

Bovendien ziet gemeente Boekel vergaande deregulering als een strategische opgave.

Gemeente Boekel is er voor haar burgers. Ze wil daadwerkelijk iets doen aan de kloof tussen overheid en burgers door te kiezen voor een andere rol van de overheid. Niet alleen meer transparantie en een betere communicatie, maar vooral meer zeggenschap geven aan onze burgers. Geen overheid die vooral controleert en beheerst, maar een die regie voert en faciliteert. De inwoners van Boekel kunnen zelf meer vorm gaan geven aan hun leefomgeving en toekomst. Deze eigen verantwoordelijkheid leidt tot meer respect, samenwerken en rekening houden met elkaar, de belangrijkste fundamenten voor een betere leefbaarheid.

De gemeente wil daarnaast een betrouwbare overheid zijn met een goede dienstverlening naar haar inwoners. Zij stelt zich op als een pro-actieve partner in de richting van haar inwoners.

Organisatiestrategie

De gemeenteraad stelt de kaders in een meerjarenperspectief vast. De organisatiestrategie is er op gericht om te werken met een kleine, regievoerende organisatie met hoogopgeleide generalisten. Zij dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Door de regiefunctie zal bezien worden welke de efficiëntste en effectiefste manier van uitvoeren van de taken zal zijn.

Daarbij zal gekeken worden naar samenwerking met derden (gemeenten en bedrijfsleven) op contractbasis, het outsourcen, het privatiseren, maar ook, indien het belang van de inwoners dat vraagt, het zelf realiseren door de inwoners en/of omwonenden.

De ingezette weg naar verdergaande deregulering en terugdringing van de bureaucratie zal, met oog voor behoud van de integraliteit, doorgezet worden. Daarbij zal de gemeente ook de (digitale) dienstverlening en de klantcontacten verder uitbouwen.

Organisatiecompetenties

Om de hiervoor benodigde organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie een optimale invulling kan worden gegeven, zal het management ernaar moeten streven bij elke medewerker de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn. Deze competenties worden onderscheiden in generieke en functiespecifieke competenties.

De generieke competenties zoals vastgesteld:

- Servicegericht;
- Initiatief;
- Zelfstandig;
- Flexibiliteit.

Anderzijds behoren medewerkers te beschikken over specifieke competenties, toegespitst op de functie die zij in de organisatie hebben. Zo dient bijvoorbeeld een leidinggevende over andere, specifieke competenties te beschikken dan een beleidsmedewerker.

Een organisatie als hiervoor omschreven word je niet zomaar. De cultuur binnen een organisatie is minstens net zo belangrijk. Hoe ga je met elkaar om, welke managementprincipes hanteer je. Ook dat gaat niet vanzelf. Daar blijven we tijd en energie in steken.

4.2.2 Personeelsbeleid

De organisatie is er op gericht om te werken als kleine, regievoerende gemeente.

De medewerkers dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Door de regiefunctie zal gekeken worden wat de efficiëntste en effectiefste manier van het uitvoeren van de taken zal zijn. Om de organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie kan worden voldaan, streven we ernaar bij medewerkers de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn.

Daarnaast is het personeelsbeleid er op gericht een substantiële bijdrage te leveren aan het zijn van een aantrekkelijk werkgever. Niet alleen in het kader van het werven van nieuw personeel, maar vooral in het kader van het boeien en binden van het huidige personeel.

4.2.3 Personeelssterkte

Voor de komende jaren varieert de formatie tussen 55 en 57 fte in de meerjarenbegroting.

Dit moet niet gezien worden als een absoluut cijfer. Zo kunnen autonome toe- en/of afname van gemeentelijke taken leiden tot bijstelling van de personeelsformatie.

4.2.4 Arbeidsomstandigheden

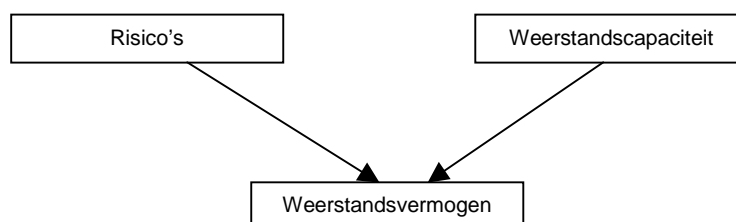
Het ziekteverzuim van de gemeente Boekel ligt de laatste jaren rond de 3% (in 2011 was het 2,8% en in 2012 was dat 3,26%). Deze percentages zijn lager dan het landelijk gemiddelde voor gemeenten met 10.000 – 20.000 inwoners (5% in 2011 en 4,7% in 2012). Het verzuim is niet werkgerelateerd en betreft veelal kortlopende ziektegevallen.

4.3. Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat sinds begrotingsjaar 2004 van kracht is, bevat regels voor de financiële verslaglegging. Volgens artikel 11 van het BBV moeten gemeenten en provincies inzicht verschaffen in hun weerstandsvermogen. Het gaat hierbij om het verband tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor géén (beheers)maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit verstaat het BBV de middelen en mogelijkheden waarover provincies of gemeenten kunnen beschikken om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Het gaat hier om de elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals Algemene Reserve, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente is gedefinieerd als: 'het vermogen van de gemeente Boekel om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten'. En is feitelijk niet meer dan een confrontatie van de risico's met de weerstandscapaciteit, eventueel uitgedrukt in een cijfer/percentage.

De eerste stap bij het beoordelen van het weerstandsvermogen is het in kaart brengen c.q. identificeren van eventuele risico's. Zoals uit de onderstaande figuur blijkt en in het volgende deel van deze paragraaf ook gebeurt.

4.3.1. Inventarisatie van de risico's

Financiële risico's

De risico's, relevant voor het weerstandsvermogen, zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen en waarvoor géén voorzieningen worden gevormd. De hiertoe behorende risico's worden hieronder nader toegelicht. Het gaat hier dus niet om reguliere risico's die zich regelmatig voordoen, die meetbaar zijn en waarvoor een verzekering is afgesloten dan wel een voorziening is gevormd.

De laatste jaren is er een trend zichtbaar waarbij steeds meer taken vanuit de Rijksoverheid worden overgedragen naar gemeenten, onder de noemer dat deze taken dichter bij de burger op een efficiëntere en effectievere manier uitgevoerd kunnen worden. De middelen die de Rijksoverheid hiervoor beschikbaar stelt blijven veelal achter bij de daadwerkelijke kosten die gemaakt moeten worden voor de uitvoering ervan. De begroting komt hierdoor steeds meer onder druk te staan en biedt dientengevolge steeds minder mogelijkheden om eigen accenten aan te brengen in het lokale bestuur.

Loon- & prijsontwikkelingen

Reguliere loon- & prijsontwikkelingen vormen géén financieel risico voor de gemeente aangezien deze zijn doorgerekend en als één budget/post opgenomen in de onderhavige Begroting (2015-2017):

2015	€ 67.400
2016	€ 130.800
2017	€ 198.600

Openeindregelingen

Het financiële risico dat de gemeente bij een 'openeindregeling' loopt zit in het feit dat de gemeente verplicht is een voorziening te verstrekken indien een aanvrager daar volgens de geldende wet- en regelgeving recht op heeft. Ongeacht of er voldoende budget en/of financiële middelen beschikbaar zijn. Voorbeelden van de belangrijkste 'openeindregelingen' zijn:

- Bijstandsverlening (o.a. Wwb – IOAW – IOAZ & Bbz)
- Minimabeleid (o.a. langdurigheidstoeslag – kwijtschelding & Bijzondere Bijstand)
- Wmo (o.a. huishoudelijke verzorging, woningaanpassingen, rolstoel- & vervoervoorzieningen)
- Leerlingenvervoer

Ten tijde van een economische recessie zullen er naar verwachting meer mensen een beroep doen op dergelijke voorzieningen. In hoeverre hier daadwerkelijk sprake van zal zijn in Boekel en wat de financiële consequenties hiervan zijn zal achteraf blijken. Een kritische toets bij het toekennen van dergelijke voorzieningen, preventieve maatregelen en een sober beleid zijn middelen die ingezet worden om de negatieve financiële effecten van deze toenemende vraag zoveel mogelijk te beperken.

WMO – Eigen bijdrage

In 2007 is de Wmo ingevoerd, waarbij meerdere partijen betrokken zijn zoals het CAK, CIZ en de zorgaanbiedende instellingen. Door het CAK worden in verband met privacybepalingen géén gegevens op persoonsniveau verstrekt aan gemeenten, waardoor het slechts beperkt mogelijk is om de juistheid en volledigheid vast te stellen van de door het CAK vastgestelde eigen bijdrage (€ 144.400 in 2012) van zorgontvangers en de tijdigheid van doorbetaling ervan aan gemeenten.

Subsidies (provinciaal, Idop en andersoortige subsidies)

Ten behoeve van diverse plannen ontvangt de Gemeente Boekel aanzienlijke subsidiebijdragen van derden. Deze subsidiebijdragen worden als voorschot betaald in afwachting van de definitieve afrekening. Op grond van deze afrekening kan er eventueel een terugbetaling volgen als niet alle middelen conform geldenden voorwaarden zijn besteed en/of niet volledig aan de gestelde subsidievoorwaarden wordt voldaan t.t.v. de uitvoering van het project.

Grondbedrijf

In de huidige economische situatie is het onzeker in hoeverre en wanneer de boekwaarden worden terugverdiend door verkopen. Door de gemeente is hierop ingespeeld door de kostprijscalculaties bij de herziening van de grondbedrijfrapportage bij te stellen en de toerekening vanuit de Algemene Dienst (rente & apparaat) naar beneden bij te stellen. Zo is het uitgiftetempo verlaagd, waardoor de doorlooptijd toeneemt. De geprognoseerde rentekosten nemen daardoor ook toe en de verwachte winstgevendheid verder af. Hetgeen duidelijk te zien is in de terugloop van de netto contante waarde van € 1,8 miljoen in 2010 naar een te kort van circa € 0,5 miljoen in 2013. Waarvoor inmiddels maatregelen zijn getroffen in de vorm van het gedeeltelijk afwaarderen van de boekwaarde, middels het vormen van een voorziening.

Reconstructie: Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG)

Na het Provinciale Statenbesluit van maart 2010 waarbij de ontwikkeling van de Intensieve Veehouderij (IV) fors aan banden is gelegd is de situatie veranderd. Door het besluit van PS zijn de ontwikkelingsmogelijkheden van onze LOG's zeer beperkt. Dit is vervolgens geformaliseerd in de in 2010 vastgestelde Verordening Ruimte (VR). Bij een volledige beperking van de ontwikkeling wordt het opbrengend vermogen uit de LOG exploitatie met 2,44 miljoen teruggebracht. Wij hebben dit aan de provincie kenbaar gemaakt en daarbij gesteld dat we in overleg willen over vergoeding van deze beperking.

In juli 2011 heeft de provincie negatief gereageerd op onze ontheffingsverzoeken. Samen met meerdere regiogemeenten hebben we juridische stappen genomen waarin onze opstelling is dat de provincie gedurende de wedstrijd de spelregels heeft veranderd en dat wij en onze ondernemers daardoor benadeeld worden. Een provinciale hoorcommissie heeft in haar advies aan GS geoordeeld dat de provincie weliswaar heeft kunnen besluiten zoals is gedaan maar dat dit in elk geval tot een financiële vergoeding hoort te leiden. Door de Raad van State is hier in juni 2013 een uitspraak over gedaan. De Raad van State meent dat de gevraagde ontheffing onterecht is geweigerd en de provincie opgedragen om opnieuw te beslissen. Een nieuw besluit van de provincie wordt nu afgewacht.

Met betrekking tot de exploitatie van het LOG hebben we middels een afzonderlijk schrijven de provincie medegedeeld wat de financiële negatieve consequenties zijn van de Verordening Ruimte op onze LOG exploitatie. Door de provincie is in de zomer van 2011 een Brabantbrede inventarisatie gehouden. Inmiddels zijn de ambtelijke overleggen gevoerd en is door de provincie aangegeven dat een tegemoetkoming tot 100% van de plankosten wordt voorgesteld. Verder wil de provincie het verschil tussen de aankoopwaarde van landbouwgronden en de huidige marktwaarde van die gronden vergoeden. Door ons is aangegeven dat dit voorstel absoluut onvoldoende is. We hebben samen met collega gemeenten een jurist ingeschakeld om onze claim juridisch goed te onderbouwen. De onderbouwing is inmiddels opgesteld. Met die onderbouwing willen we nog eenmaal met de provincie op bestuurlijk niveau overleggen. Komen we er dan nog niet voldoende uit dan zien wij een juridische procedure als laatste stap. Dit doen we samen met een andere gemeente.

Randweg

In het voorjaar van 2011 is in opdracht van de provincie het Voorontwerp vastgesteld en ligt het ontwerp voor de nieuwe randweg vast. Het plan is met een voorstel tot kostendeling in mei 2011 bij de provincie neergelegd. Het ontwerp heeft een dusdanig detailniveau dat daarna de bestemmingsplanprocedure en verwerving kan worden opgestart.

Vervolgens was provinciale besluitvorming aan de orde. Dat heeft in het najaar van 2012 gespeeld. Het project Randweg Boekel is door GS opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma het MIRT voor de periode 2016-2017. Provinciale Staten heeft in november 2012 besloten het project in het MIRT te handhaven maar de middelen nog niet vrij te geven. Eerst wilde men dat middels een verkeersonderzoek nogmaals wordt gekeken naar de verkeerskundige noodzaak van deze ingreep. Inmiddels is dat onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is begeleid door een lokale klankbordgroep waarin zowel voor- als tegenstanders hebben meegepraat over de opzet van het onderzoek en de rapportage ervan. In mei 2012 is dat onderzoek opgeleverd en toont de verkeerskundige noodzaak van de randweg nogmaals aan. Door het college is het onderzoek ter kennisname aan de raad gebracht en naar de provincie toegestuurd met het verzoek de middelen voor uitvoering definitief vrij te geven. In november van dit jaar zal het definitieve besluit daarover vallen.

Vervolgens is dan het bestemmingsplan, verwerving en vervolgens aanleg aan de orde. Deze fase komt volgens een vaste verdeelsleutel grotendeels voor rekening van de provincie. De gemeente betaalt dan uitsluitend mee in de aansluitingen op het gemeentelijk wegennet.

Glasvezel

Op 20 november 2012 heeft de gemeenteraad besloten aangaande de financiële opstelling ten opzichte van BoekelNet. Besloten is tot het afgeven van een garantstelling ad € 1 miljoen en een achtergestelde lening in te brengen onder dezelfde condities als het lokale bedrijfsleven voor een bedrag van € 650.000. De garantstelling en lening zijn gedaan op E-fiber Boekel bv, de aanlegger en exploitant van het netwerk. Op de garantstelling wordt een premie in rekening gebracht van 3,8%. De achtergestelde geldlening kent een jaarlijkse rentevergoeding van 8%.

Het risico van deze garantstelling en lening zit met name in de achterstelling ten opzichte van de bancaire lening. Vandaar ook het hoge rentepercentage. Het grootste risico is het aansluitpercentage van het glasvezelnetwerk. Op het moment dat het aansluitpercentage onder de 50% komt krijgt E-fiber Boekel bv moeite met het aflossen van de bancaire lening. Bij een aansluitpercentage boven de 55% kunnen zowel de bancaire lening als de BoekelNet lening worden afgelost. Op 1 augustus 2013 lag het aansluitpercentage op iets meer dan 60%.

Verder was het risico gelegen in de aanlegfase. De vraag die daarbij van belang was of de aannemer het werk ook daadwerkelijk voor de geraamde investering zou kunnen maken. Nu blijkt dat men daarin geslaagd is, zijn we voorzien van een glasvezelnetwerk (laag 1) en het project is binnen de gestelde kaders uitgevoerd. Door winterse omstandigheden heeft de uitvoering wel enkele weken langer geduurd dan voorzien. Nu volgt het daadwerkelijk activeren van de aansluitingen en het leveren van diensten. Een complex proces maar financieel minder risicovol dan de aanleg.

Om controle te houden op het reilen en zeilen van BoekelNet en E-fiber is een gemeentelijk toezichthouder op BoekelNet aangesteld en vanuit de gemeenschap een commissaris op E-fiber Boekel bv geplaatst.

Verder zal, nadat het netwerk compleet is opgeleverd en de aansluitingen actief zijn, getracht worden de risico's verder te beperken door de uitgifte van obligaties aan de lokale bevolking.

Garantieverstrekingen - Particulieren

Door de gemeente zijn tot 1 januari 1995 garanties aan particulieren verstrekt door de betaling van rente en aflossing op de door hen aangegane hypothecaire geldleningen. Per 1 januari 1995 verstrekt de Stichting Waarborgfonds Eigen Woning (SWEW) deze garanties. Voor de garanties van vóór 1 januari 1995 heeft de gemeente het risico afgekocht, waarmee deze ten laste van de SWEW komen. Alleen in de situatie, dat de gemeente toestemming zou geven voor een wijziging van een gegarandeerde hypothecaire lening van vóór 1 januari 1995, welke niet past binnen de criteria van de SWEW en de hypotheeknemer betalingsproblemen krijgt, kan de gemeente hierop financieel worden aangesproken. Op dit moment is dit niet van toepassing. Als laatste kan de gemeente worden aangesproken bij financiële problemen van de SWEW.

Garantieverstrekingen - Instellingen

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw toetst de financiële huishouding van de woningbouwvereniging. Het staat garant voor de leningen die aan de woningbouwvereniging worden verstrekt. De gemeenten en het Rijk staan ieder voor 50% garant voor het Waarborgfonds.

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat garant voor diverse leningen die Peelrand Wonen en Nia Domo in het verleden zijn aangegaan. Mocht de betreffende instelling niet aan haar aflossingsverplichting kunnen voldoen dan zal de geldgever bij de gemeente aankloppen. Over € 14,5 miljoen loopt de gemeente momenteel nog risico. Een risico dat naarmate de financiële crisis aanhoudt en omvangrijker wordt eerder toedan afneemt.

Verzekeringen

De gemeente beschikt over een uitgebreid verzekeringspakket (o.a. op het gebied van wettelijke aansprakelijkheid en brand/stormschade). Of de hoogte van de dekking afdoende is voor het risico, blijft steeds een onzekere factor. De verzekeringen staan nog steeds onder druk vanwege de oplopende schadeposten bij de verzekeraars. De schade die ontstaat door het gedogen van bekende 'gebreken' is na de rampen in Enschede en Volendam niet meer verzekeraar en daarmee een latent risico voor de toekomst.

Risico's op eigendommen

Het gebouwenbeheer vraagt een goede afstemming tussen klein en groot onderhoud. Verder is de integrale benadering tussen gebouwen die door de gemeente zelf worden beheerd en gebouwen die door derden worden beheerd noodzakelijk. Om op een efficiënte en effectieve manier invulling te kunnen geven aan het gebouwenbeheer in de komende jaren is de onderhoudsstatus en de behoefte van de diverse gebouwen onlangs geïnventariseerd en in kaart gebracht. Deze inventarisatie is vervolgens uitgewerkt en doorgerekend in het gebouwenbeheersplan en vertaald in de onderhavige meerjarenbegroting 2014-2017.

Hetgeen overigens op een soortgelijke manier gebeurt voor wegen en rioleringen. Gezien de structurele en planmatige aanpak hiervan wordt het (financiële) risico tot een minimum beperkt.

Latent juridische claim

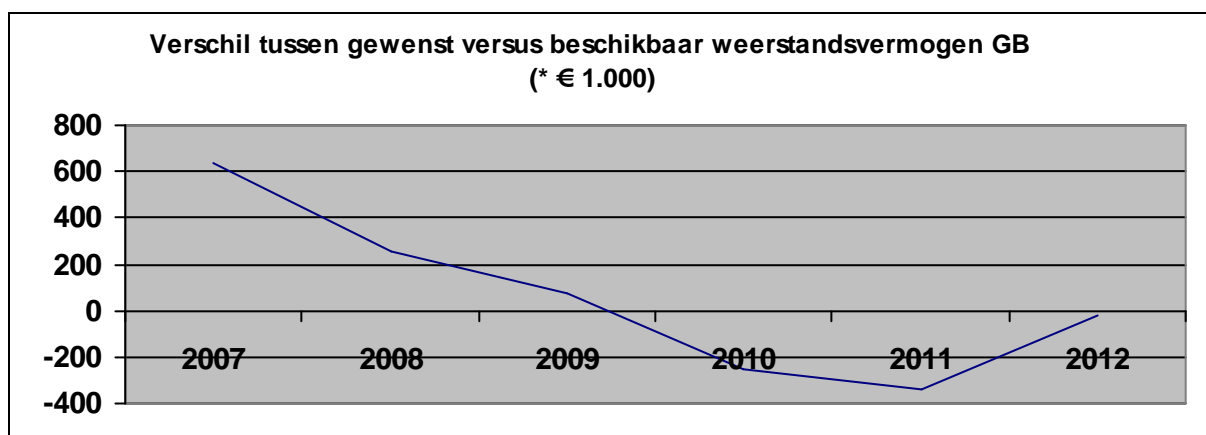
Met één belanghebbende bestaat een mogelijk geschil inzake de inbreng van een vervangend agrarisch bouwblok in een LOG-gebied. Als er een verplichting voor de gemeente bestaat dan kan deze van substantiële omvang zijn. Aangezien op dit moment nog onvoldoende duidelijk is of wel/niet sprake zal zijn van een verplichting voor de gemeente wordt dit risico als p.m. post meegenomen.

4.3.2. Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's / kwantificeren van risico's

Als onderdeel van risicomangement wordt de weerstandscapaciteit van de gemeente periodiek afgezet tegen een inschatting van de mogelijke financiële risico's die zich kunnen manifesteren. Binnen de gemeente Boekel staat risicomangement nog in de 'kinderschoenen'. Voor het belangrijkste risico (de grondexploitatie) wordt al jaren de 'vinger aan de pols gehouden' middels het jaarlijks actualiseren van de exploitatieberekeningen, het doorrekenen van verschillende scenario's en de confrontatie van het gewenste met het beschikbare weerstandsvermogen.

Met een organisatiebrede beoordeling van het weerstandsvermogen zijn in de afgelopen twee jaar de eerste ervaring opgedaan. Een leer- en groeitraject dat aan verandering en verbeteringen onderhevig is.

Voor het Grondbedrijf is, op basis van de door Arcadis in 2013 opgestelde exploitatieberekeningen, door Deloitte Real Estate een berekening gemaakt van het gewenste versus beschikbare weerstandsvermogen. Uit deze berekening is gebleken dat de omvang van de reserves van het grondbedrijf, inclusief de gecalculeerde post onvoorzien in de grondexploitatie naar verwachting zo goed als toereikend is. In relatie tot voorgaande jaren is daarentegen wel een duidelijke verslechtering zichtbaar van een overschot van circa € 632.000 in 2007 naar een 'tekort' van circa € 337.000 in 2011. Een tekort dat in 2012 verder wordt teruggedrongen tot een te kort van € 21.000. Hierbij dient wel in ogenschouw te worden genomen dat de verbetering van het weerstandsvermogen een direct gevolg is van de sanering van het grondbedrijf in de jaren 2011-2012; waarbij in totaal ruim € 4 miljoen aan boekwaarde is afgewaardeerd dan wel voorzieningen zijn gevormd. Het is van belang de ontwikkelingen terzake in de nabije toekomst nauwlettend te blijven volgen zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Naast de financiële risico's in de grondexploitatie wordt er ook gekeken naar de andere risico's en de mogelijke financiële impact hiervan voor de gemeente. Riscicomangement is en blijft subjectieve materie, gestoeld op inschattingen van toekomst verwachtingen. Ondanks dat er géén zekerheid aan ontleend kan worden is risicomangement wel van toegevoegde waarde; het geeft immers een beeld van wat verwacht kan worden en de organisatie de gelegenheid hierop te anticiperen.

Hieronder zijn de belangrijkste risico's (o.b.v. de eerder uitgevoerde inventarisatie) waarmee de organisatie te maken kan krijgen in de toekomst weergegeven. Om een confrontatie van deze risico's met het weerstandscapaciteit mogelijk te maken dienen deze eerst te worden gekwantificeerd. Hiertoe wordt een methode gebruikt waarbij, per geïdentificeerd risico, een inschatting wordt gemaakt van de volgende drie parameters:

Kans de kans dat een risico zich manifesteert wordt ingeschat op basis van een kwalitatief oordeel. Ten behoeven van een transparant en handelbaar model zijn er (slechts) drie categorieën benoemd met een wegingsfactor: laag (0,05) – middel (0,50) – hoog (0,75).

Impact wat is het (financiële)effect voor de organisatie als het risico zich voordoet? Ook hier wordt eerst een kwalitatief oordeel aan gegeven. Daarna wordt, afhankelijk van het kwalitatieve oordeel, een inschatting gemaakt van het financiële effect; in procenten afgezet tegen de totale lasten conform begroting. Waarbij de volgende indeling wordt gehanteerd:

klein	impact tussen de 1 & 10 %
middel	impact tussen de 10 & 50 %
groot	impact tussen de 50 & 100%

Effect voor het kwantificeren van het (financiële) risico is het van belang te weten of een risico van incidentele danwel structurele aard is. Indien het een incidenteel karakter kent wordt de factor '1' gehanteerd. Het risico kan zich immers maximaal één keer voordoen. Betreft het een structureel risico dan wordt de factor '3' toegekend. Dit wil zeggen dat het financiële effect van dit risico 'drie keer wordt ingerekend'; zodat de organisatie als het ware drie jaar de tijd heeft om adequaat te reageren en passende maatregelen te treffen.

Het 'minimabeleid' als voorbeeld:

De kans dat de komende jaren meer aanspraak op onze minima-voorzieningen wordt gedaan wordt als 'gemiddeld' ingeschat (wegingsfactor 0,50). Het financiële effect hiervan voor de organisatie wordt eveneens als 'gemiddeld' ingeschat, met een impact van 15%. Aangezien dit risico een structureel effect zal hebben wordt bij het kwantificeren van het financiële risico een factor '3' toegepast. Het financiële risico voor dit onderdeel wordt dan als volgt berekend:

Budget cf. Begroting	Kans	Impact	Effect	Financieel risico
€ 117.000	* 0,5	* 15%	* 3	= € 26.325

Het kwantificeren van alle geïdentificeerde risico's levert het volgende beeld op:

Omschrijving	Toelichting	Kans	Bedrag	Impact	Effect	Financieel risico
Wegbeheer	Uitvoering o.b.v. actueel onderhoudsplan	Laag	€ 4800.000	Klein – 5%	Structureel	€ 3.500
Rioolbeheer	Uitvoering o.b.v. actueel onderhoudsplan	Laag	€ 275.000	Klein – 5%	Structureel	€ 2.000
Gebouwbeheer	Uitvoering o.b.v. actueel onderhoudsplan	Laag	€ 110.000	Klein – 5%	Structureel	€ 1.000
Subsidies (o.a. Ceres / Idop)	Uitvoering conform gestelde regels & randvoorwaarden	Laag	€ 750.000	Middel – 25%	Incidenteel	€ 9.000
Afgegeven garanties	Gewaarborgde geldleningen e.d.	Laag	€ 13.462.000	Groot – 75%	Incidenteel	€ 505.000
Glasvezel (BoekelNet)	Garantstelling & gewaarborgde geldlening	Laag	€ 1.650.000	Groot – 100%	Incidenteel	€ 83.000
Openeindregelingen	Leerlingenvervoer	Middel	€ 180.000	Middel – 15%	Structureel	€ 40.500
	Bijstandsverlening	Middel	€ 1.200.000	Middel – 15%	Structureel	€ 270.000
	Minimabeleid	Middel	€ 117.000	Middel – 15%	Structureel	€ 26.500
	WMO	Middel	€ 1.012.000	Middel – 15%	Structureel	€ 227.500
Kredietbeheer	LOG ¹	Hoog		Groot – 75%	Incidenteel	n.v.t.
	Randweg	Hoog		Middel – 20%	Incidenteel	€ p.m.
Rijksoverheid	Awbz	Hoog	p.m.	Groot	Structureel	€ p.m.
	Werkvoorziening schap	Hoog	p.m.	Groot	Structureel	€ p.m.
Individuele derden	LOG-compensatie	Hoog	p.m.	Groot	Incidenteel	€ p.m.
Totaal						€1.168.000

¹ Risico LOG is afgedekt middels een claim op de Algemene Reserve & een (in 2012) gevormde voorziening

Nu de financiële risico's van de gemeente Boekel becijferd zijn dienen deze te worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit (zie volgende paragraaf) om uiteindelijk een uitspraak te kunnen doen over het weerstandsvermogen van de gemeente.

4.3.3. Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen

Evenals iedere organisatie heeft ook onze gemeente op vele fronten te maken met onzekerheden die het risico van financiële nadelen met zich meebrengen. Bij het becijferen van het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- * De vaste reserve (€ 618.000) wordt niet ingezet, maar dient als extra buffer voor onvoorziene omstandigheden;
- * Financieringskosten (rente) van nieuwe investeringen worden in de onderhavige uiteenzetting niet gedekt vanuit het eigen vermogen en komen diensgevolge ten laste van de dan lopende exploitatie.
- * De reserves van het Grondbedrijf worden buiten beschouwing gelaten voor de Algemene Dienst. Het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf is immers afzonderlijk in kaart gebracht en wordt als 'één totaal' in de vergelijking meegenomen;
- * De fondsvorming van het complex/exploitatie Run/MOB is volledig buiten beschouwing gelaten. Fondsvorming bij de andere complexen wordt voorzichtigheidshalve op 50% gesteld;

De hierboven genoemde uitgangspunten resulteren in het 'vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves' van:

- Algemene Reserve + Fondsen (per 01-jan-2014)	€ 3.919.000
- Fondsvorming a.g.v. grondverkoop (excl. Run/MOB)	€ 1.058.000
- Correctie fondsvorming (50% verkopen)	€ 529.000 -/-
	€ 4.448.000
- Bestaande claims (zie overzicht hieronder & Bijlage C)	€ 1.585.000 -/-
- Bestaande risico's LOG (rest na vorming vrz. Ad € 1,0 milj.)	€ 500.000 -/-
Subsaldo vrij aanwendbare deel Eigen Vermogen	€ 2.363.000

- Saldo jaarschijf cf. begroting 2014	2013	€	0
	2014	€	700 -/-
	2015	€	586.200 -/-
	2016	€	508.300 -/-
	2017	€	565.600 -/-
			€ 1.660.800 -/-

Totaal verwacht vrij aanwendbaar deel Eigen Vermogen € 702.200

Specificatie bestaande claims:

Omschrijving	Jaar	Bedrag	Dekking uit het fonds.....
- Schadebeperking Randweg	2014	50.000	Algemene reserve
- BoeCult	2014-2017	20.000	Fonds Kunst & Cultuur
- Randweg	2015	1.500.000	Fonds Bovenwijkse voorzieningen
- Groen-Blauwe diensten (pva)	2014	15.000	Fonds Groen voor Rood
		<u>1.585.000</u>	

4.3.4. Inventarisatie weerstandscapaciteit – totaalbeeld

De weerstandscapaciteit van de gemeente wordt doorgaans berekend uit de posten onbenutte belastingcapaciteit, het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve en de stille reserves. Een 'breder perspectief' op deze materie dan alleen vanuit de invalshoek 'weerstandsvermogen'; zoals in de voorgaande paragraaf becijferd.

Weerstandscapaciteit (volgens OZB art. 12, lid 2 FVW)	
1. OZB-ruimte	€ 24.200
2. vrij aanwendbare deel Algemene Reserve / Eigen Vermogen	€ 702.200
3. stille reserves:	
* gebouwen en bezittingen	€ 11.022.000
* gronden, niet zijnde bouwgrond (bos, landbouw, gras, erf & tuin)	€ 2.709.000
Totaal weerstandscapaciteit	€ 14.457.400

Weerstandscapaciteit gemeente Boekel

Ad.1 De limitering van de OZB is per 1 januari 2008 vervallen. Dat is voor de gemeentelijke belastingen de belangrijkste uitkomst van het bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten van 4 juni 2007. Het vervallen van de limitering van de OZB mag niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk en het instellen van een macronorm moet dat voorkomen. Als de ontwikkeling van de lokale lasten tot overschrijding van die norm leidt, kan het Rijk ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. Op grond van doorrekeningen van de begroting 2014 kan worden gesteld dat de OZB-ruimte (het verschil tussen de rekkentarieven zoals opgenomen in de meicirculaire 2013 versus de gehanteerde tarieven) voor de komende jaren circa € 24.200 bedraagt. We halen als het waren minder OZB-opbrengsten binnen dan waarmee bij het vaststellen van de Algemene Uitkering rekening wordt gehouden.

Het betreft de OZB-ruimte van de opbrengst van de Onroerende Zaakbelasting.

Voor een nadere specificatie van dit bedrag wordt verwezen naar paragraaf 4.6.1. onroerende zaakbelastingen.

Ad.2 Het saldo per 1 januari 2018 van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve / eigen vermogen is opgebouwd zoals in paragraaf 4.3.3. uiteengezet.

Daar de Algemene Reserve van het grondbedrijf specifiek gevormd is voor het opvangen van risico's die voortvloeien uit de actieve grondpolitiek die de gemeente Boekel voert, is deze financiële buffer in de bovenstaande vergelijking buiten beschouwing gelaten.

Ad. 3 De stille reserve van gebouwen en bezittingen zoals hierboven weergegeven betreft het verschil tussen de WOZ-waarde per 01.01.2013 en de boekwaarde conform de balans per 31.12.2013. In het onderstaande overzicht wordt inzichtelijk gemaakt hoe deze stille reserve grofweg is opgebouwd;

Soort	WOZ-waarde	Boekwaarde	Omvang stille reserve
Gebouwen	€ 4.860.000	€ 4.964.000	-/- € 104.000
Sportterrein etc.	€ 7.343.000	€ 2.069.000	€ 5.274.000
Club- & gemeenschapshuizen	€ 4.780.000	€ 1.034.000	€ 3.746.000
Scholen & peuterspeelzalen	€ 6.989.000	€ 5.509.000	€ 1.480.000
Divers	€ 680.000	€ 136.000	€ 544.000
Trafo's	€ 82.000	€ -	€ 82.000
			€ 11.022.000

In de onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt hoe de stille reserve in de grondvoorraad, niet zijnde bouwgrond, is opgebouwd;

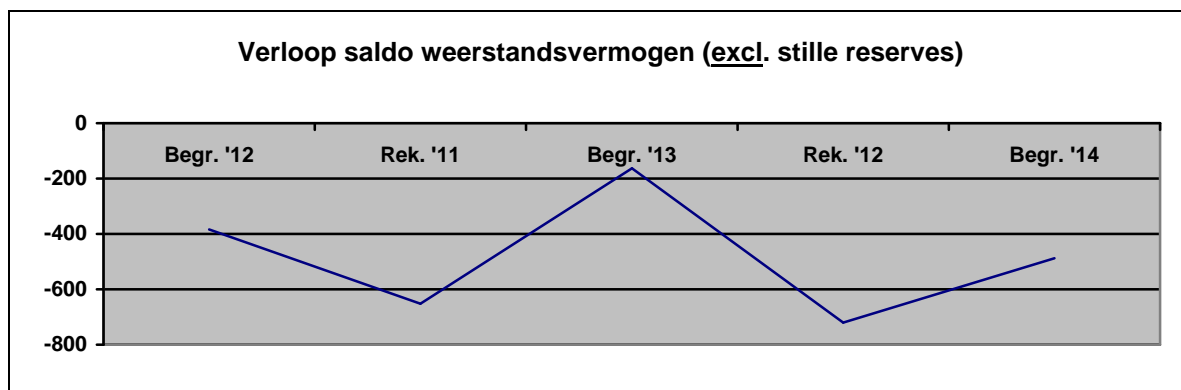
Soort	Oppervlakte	Prijs per m ²	Omvang stille reserve
Grasland	49.175 m ²	€ 6,50	€ 320.000
Bos	429.977 m ²	€ 0,50	€ 215.000
Akkerland *	229.160 m ²	€ 6,50	€ 1.490.000
Erf & Tuin	9.120 m ²	€ 75,00	€ 684.000
			€ 2.709.000

4.3.5. Weerstandsvermogen – conclusies

De laatste stap van dit proces is de confrontatie van het berekende financiële risico aan het verwacht vrijedeel van het eigen vermogen en aan de totale weerstandscapaciteit van de gemeente:

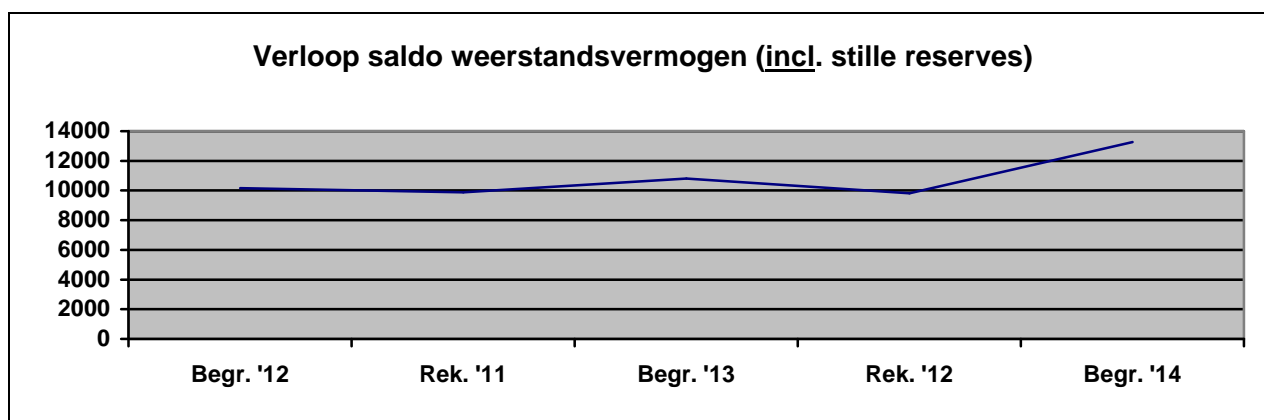
Confrontatie met verwacht vrije deel eigen vermogen

Financiële risico's (paragraaf 3.3.2)	€ 1.168.000 -/-
Verwacht vrije deel eigen vermogen (paragraaf 3.3.3)	€ 702.200
	€ 465.800 tekort
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 3.3.2)	€ 21.600 tekort
	€ 487.400 tekort

Confrontatie met weerstandscapaciteit

Financiële risico's (paragraaf 3.3.2)	€ 1.168.000 -/-
Weerstandscapaciteit (paragraaf 3.3.4)	€ 14.457.400
	€ 13.289.400 overschot
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 3.3.2)	€ 21.600 tekort
	€ 13.267.800 overschot

Het weerstandsvermogen¹ van de gemeente Boekel is aan de matige kant en of het voldoende is voor het afdekking van de aanwezige risico's zal de toekomst uitwijzen. De kans dat alle aanwezige risico's zich (tegelijk)voordoen is in elk geval bijzonder klein. Ondanks de aanzienlijke verbetering ten opzichte van situatie t.t.v. de jaarrekening 2012 is het weerstandsvermogen nog niet van voldoende niveau. Het is zaak om de bestaande situatie om te buigen naar een situatie waarin we wat meer weerstandsvermogen en body krijgen om toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen.

¹ Bezien vanuit de confrontatie met het verwacht vrije deel van het eigen vermogen, dus zonder rekening te houden met de bestaande ruimte in de stille reserves en belastingcapaciteit. De reden hiervoor is dat de deze twee componenten toekomst gericht en daarmee onzeker zijn. Ze moeten nog eerst ten gelden worden gemaakt en het is nog maar de vraag of de bedragen die hier genoemd zijn ook daadwerkelijk gerealiseerd worden bij een eventuele verkoop.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Om de leefbaarheid in de gemeente op peil te houden is infrastructuur benodigd. Voor zover deze infrastructuur in beheer en onderhoud is bij de gemeente zijn deze opgenomen in deze paragraaf en hebben we het over kapitaalgoederen. We denken hierbij aan wegen, riolering, water, groen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. In deze paragraaf wordt stilgestaan bij het beleid en de (financiële) consequenties ervan, ten aanzien van de hiervoor genoemde kapitaalgoederen.

4.4.1 Wegen

Beleidskader: 21 februari 2013 is het wegenbeheerplan 2013 – 2017 vastgesteld. In de gemeente Boekel hebben we 138,8 km verharde en onverharde wegen in beheer en onderhoud.

Financiële consequenties: Uit het wegenbeheerplan 2013-2017 blijkt dat de storting in de periode 2014-2017 met 3,10% moet stijgen en in de periode 2018-2025 met 11,95%. Deze verhoging is nodig om het benodigde wegonderhoud op de langere termijn te kunnen betalen.

Begroting: De voorziening wegbeheer heeft op 1 januari 2014 een niveau van € 59.183 overeenkomstig het wegenbeheerplan 2013-2017.

4.4.2 Riolering

Beleidskader: Het gemeentelijk beleid inzake riolering wordt verwoord in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2011-2015 (vGRP Boekel 2011-2015). Het vGRP is op 13 oktober 2011 door de Raad vastgesteld. In dit plan wordt aangegeven hoe de gemeente haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater de komende periode gaat invullen. De gemeente Boekel beheert in totaal 51 km vrij verval riolering. Verder heeft de gemeente nog 359 mini gemaaltjes in het drukriool met daaraan zo'n 63 km persleiding. In het vGRP is vastgelegd dat de gemeente het ambitieniveau van de afgelopen jaren continueert. Dit ambitieniveau kan omschreven worden als een mix van spaarzaam en betrouwbaar en duurzaam en vooruitstrevend.

Financiële consequenties: In de planperiode dient het rioolrecht jaarlijks met 2,98% bovenop de reguliere inflatie te stijgen.

Begroting: De reserve GRP heeft op 1 januari 2014 een niveau van € 914.249 overeenkomstig het vGRP Boekel 2011-2015.

4.4.3 Water

Beleidskader: Het beleid inzake het waterbeheer is verwoord in het waterplan 2003. Dit is opgesteld in samenwerking met het waterschap Aa en Maas, de provincie Noord-Brabant en Brabant Water. In 2007 is gestart met de zogenaamde gebiedsprocessen om de totale wateropgave te bepalen. Deze opgave bestaat uit het op orde brengen van de watersystemen, zoals verwoord in de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en Waterbeleid 21^e eeuw (WB21). Inmiddels zijn in deze gebiedsprocessen voor de waterthema's als waterkwaliteit, ecologie, verdroging en wateroverlast, de opgaven bepaald en zijn oplossingsrichtingen beschreven. De eigen regionale visie van het waterschap en de gemeenten op het gebied van waterbeheer en ruimtelijke ordening en regionale specifieke gebiedssituaties zijn hierin meegenomen. De doelen en maatregelen zijn voor onze gemeente terug te vinden in het waterprogramma van het deelstroomgebied Wetering, Leijgraaf, Snelle en Peelse Loop.

De maatregelen betreffen de realisatie van de drie EVZ's die binnen onze gemeentegrenzen liggen, te weten de Aa, de Leijgraaf en de Meerkensloop. De Aa en de Leijgraaf zijn al grotendeels gerealiseerd door de gemeente Veghel. De Meerkensloop moet nog (grotendeels) gerealiseerd worden.

Momenteel kijkt de provincie naar de prioritering van de EVZ's in de provincie Noord-Brabant. Bij de behandeling van de jaarrekening 2012 is het budget voor de realisatie van de EVZ's geschrapt.

Hiermee is ook de prioriteit die de gemeente geeft aan de realisatie van de EVZ Meerkensloop aanzienlijk verlaagd.

Naast de EVZ's is ook een verbetering van het watersysteem bij het Peellandschapspark Voskuilenheuvel een maatregel uit het waterprogramma. Deze is in 2013 gerealiseerd.

Financiële consequenties: Uit het definitieve waterprogramma voor het deelstroomgebied Wetering, Leijgraaf, Snelle en Peelse Loop volgen een aantal maatregelen die de gemeente Boekel moet nemen. De totale gemeentelijke kosten voor de nog te realiseren maatregelen bedragen ongeveer € 52.000.

Begroting: Het budget voor de realisatie van EVZ's is geschrapt. Er zijn dan ook geen middelen meer beschikbaar om maatregelen te financieren.

4.4.4 Groen

Beleidskader: Beleid inzake groenvoorzieningen wordt jaarlijks bijgesteld in het groen-onderhoudsbestek. In totaal beheert de gemeente 23,5 hectare plantsoenen, 66,8 hectare bossen, 2 hectare parkbos en 24,6 hectare grasvelden en een onbekend areaal boomsingels als vrijstaande bomen. In 2008 is een groenbeheerplan opgesteld. Doel daarvan is een goede inventarisatie te verkrijgen van de te beheren onderdelen, het gewenste onderhoudsniveau en de daarbij horende middelen. Dit beheerplan is in het najaar van 2008 door de raad vastgesteld. In 2010 is een nieuw bestek voor het onderhoud van het openbaar gebied (plantsoenen) aanbesteed en gegund voor 4 jaar aan IBN. Ook is in 2010 een contract gegund aan de Bosgroep Zuid voor het bosonderhoud, en is aan Cobra Boomadviseurs de opdracht gegeven om een boombeheerplan te maken voor de gehele gemeente Boekel. In de loop van 2013 zal ook het bomenonderhoud worden aanbesteed teneinde uitvoering te geven aan het planmatig beheer en onderhoud van de bomen.

Het groenbestek bij IBN loopt in 2013 af en voor 2014 zal een nieuw meerjarig bestek worden opgesteld en aanbesteed. Hierbij wordt gekozen voor een integraal bestek, waarin naast het reguliere groenonderhoud ook de grasvelden, de onkruidbestrijding en het vegen van de goten opgenomen zullen worden.

Financiële consequenties: De jaarlijkse budgetten voor groenonderhoud zijn naar aanleiding van het groenbeheerplan niet aangepast. Er spelen naast het groenbeheerplan een aantal zaken die mede bepalend zijn voor de benodigde onderhoudsbudgetten. Een van de zaken is de areaaluitbreiding als gevolg van nieuwbouw evenals de verplichtingen voor bestendig beheer. Er wordt in 2013 nog € 20.000 euro aangewend voor het onderhoud van openbaar gebied uit de Dividend-pot van IBN. Vanaf 2014 zal dit bedrag structureel worden opgenomen in de begroting. Wat de (financiële) gevolgen zijn van de areaaluitbreiding zal duidelijk worden bij de aanbesteding van het groenbestek.

Begroting: Het budget voor het beheer van de openbare ruimte (plantsoenen) wordt vanaf 2014 verhoogd met € 20.000, zodat dit bedrag niet meer vanuit de dividend-pot van de IBN hoeft te worden onttrokken.

4.4.5 Gebouwen

Beleidskader:

De gemeente Boekel heeft een Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) voor al haar gemeentelijke gebouwen. Dit plan wordt doorgaans elke twee jaar herzien. Het plan is begin 2013 bijgewerkt voor de periode 2013 - 2022 en financieel vertaald in de voorjaarsnota 2013. De onderhoudskosten en investeringslasten die voortvloeien uit dit Meerjaren Onderhouds Plan (MOP) zijn opgenomen in het gebouwenbeheerplan.

Het groot onderhoud waar de gemeente verantwoordelijk voor is, staat opgenomen in dit Meerjaren Onderhouds Plan.

Het onderhoud dat wordt beschouwd als gering en dagelijks onderhoud in de zin van de wet (art. 7A:1619 BW) is voor rekening van de gebruikers/beheerders/huurders van de gemeentelijke gebouwen.

Uitvoeringsniveau:

Per gebouw is een onderhoudskostenplan investeringen (Capex) en een onderhoudskostenplan exploitatie (Opex) opgesteld. Het onderhoudskostenplan exploitatie is verdeeld in de onderdelen contracten en incidentele kosten.

Jaarlijks vindt er een constante dotatie plaats in de voorziening, waaruit de kosten van exploitatie betaald worden. Tevens is er een post opgenomen ten behoeve van onderhoudscontracten, een post voor de regievoering van het gebouwenbeheer, een post voor onvoorziene uitgaven en een post voor klein onderhoud/repatries.

Voor een aantal gemeentelijke gebouwen wordt een planning opgesteld voor de korte c.q. middellange termijn inzake de verkoop van deze gebouwen. Wanneer deze plannen gereed zijn zullen deze meegenomen worden in de actualisatie van het Meerjaren Onderhoudsplan. Op de langere termijn wordt daarnaast gekeken naar een mogelijk nieuwe huisvestingsvisie voor de scholen.

Begroting:

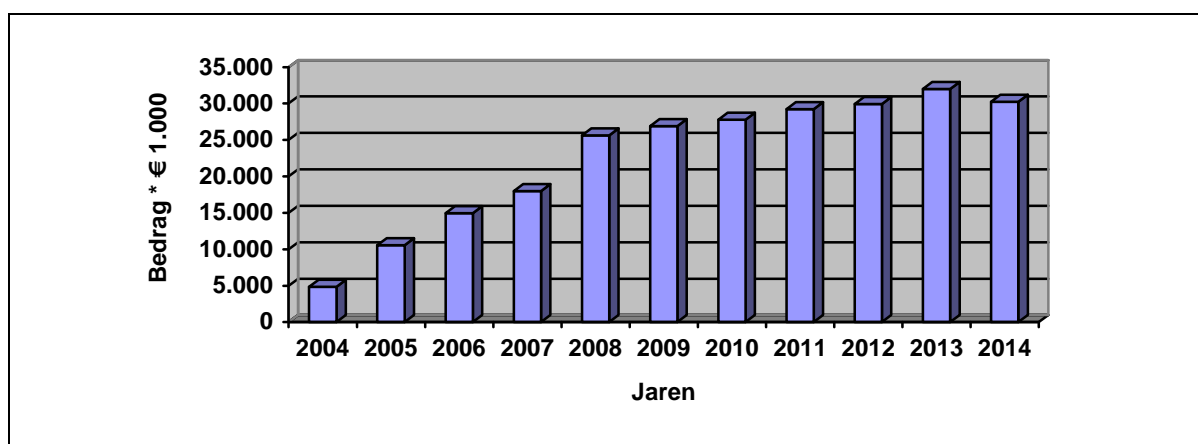
De voorziening onderhoud gebouwen bedraagt per 1 januari 2014 € 292.318 overeenkomstig het gebouwenbeheer plan 2013 - 2022.

4.5 Financiering

Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening wordt naast het benodigde inzicht in de geldstromen ook bepaald door de marktverwachtingen en het voldoen aan de wettelijke regelingen en toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldnorm en de renterisiconorm (wet Fido).

Daardoor is het niet mogelijk/toegestaan om alles met 'kort geld' te financieren. Een instrument waar overigens zo veel als mogelijk gebruik van wordt gemaakt aangezien de rentelasten hierover over het algemeen lager zijn. Het risico van kort geld ligt in de toekomst, op het moment dat de lening afloopt en herfinanciering aan de orde is. Kan op dat moment in de toekomst voor eenzelfde rentepercentage geleend worden, of ontstaan er a.g.v. hogere rentelasten (aanzienlijke) financiële tegenvallers? Om dit risico te ondervangen dient volgens de wet Fido de financiering gestoeld te zijn op een combinatie van lang- en kort vreemd vermogen.

Uit het overzicht van opgenomen geldleningen (bijlage I) blijkt dat er in het begrotingsjaar 2014 een nieuwe langlopende lening wordt aangegaan van € 3,0 miljoen. De totale langlopende schuld loopt daarmee in 2014 op tot circa € 30,25 miljoen. Net boven het door onszelf opgelegde plafond van € 30 miljoen. De jaarlijkse aflossing van deze langlopende leningen bedraagt in 2014 ruim € 4,76 miljoen, met een bijbehorende rentelast van circa € 0,95 miljoen per jaar.

Een groot deel van de rentelasten van deze langlopende geldleningen wordt in rekening gebracht bij het grondbedrijf. Aangezien deze leningen in het verleden ook zijn aangetrokken voor het verwerven van gronden. Daarbij is de looptijd van de leningen zoveel mogelijk afgestemd op de doorlooptijd van de betreffende grondexploitatie, veelal een termijn van circa 10 jaar. Nu er een duidelijke kanteling zichtbaar is in de reden waarom leningen worden aangetrokken (geen aankoop van gronden meer maar meer voor reguliere investeringen zoals bijvoorbeeld heraanleg van wegen, (ver)(nieuw)bouw van sportaccommodaties en dergelijke) zal de looptijd van de langlopende leningen in de komende jaren weer meer opschuiven naar een looptijd van 20 á 25 jaar.

Middels een liquiditeitsprognose wordt getracht vraag en aanbod zo vroeg en goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Het aantrekken van langlopende middelen zal echter nooit één op één kunnen worden afgestemd op de bestaande behoefte aangezien de planning en realisatie van investeringen en/of projecten altijd afwijkingen zullen vertonen. De fluctuaties die hierdoor ontstaan worden opgevangen middels het aantrekken van kort geld (korter dan 1 jaar).

4.5.1 Renterisiconorm

Uitgangspunt van de renterisiconorm is om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. De wettelijk vastgestelde renterisiconorm van 20% houdt in dat in enig jaar de aflossing van de lange schuld niet hoger mag zijn dan 20% van de gehele vaste schuld. De berekening van de huidige renterisiconorm is opgenomen in de volgende tabel.

Renterisico per 2014		x € 1.000
1. Renteherziening op vaste schuld		0
2a. Nieuw aan te trekken vaste schuld		3.000
2b. Nieuw uit te zetten langlopende lening		0
3. Netto nieuw aan te trekken vaste schuld (2a-2b)		3.000
4. Te betalen aflossingen		4.760
5. Herfinanciering (laagste van 3 en 4)		3.000
6. Renterisico op vaste schuld (1+5)		3.000
Toets renterisiconorm		
7. Stand van de vaste geldleningen o/g		32.010
8. Het bij min. Regeling vastgesteld percentage		20%
9. Renterisiconorm (20% van 7)		6.402
10. Renterisico op vaste schuld (6)		3.000
11. Ruimte(+)/Overschrijding (-); (9-10)		3.402

Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente een renterisico loopt dat binnen de beleidskaders past.

4.5.2 Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie is de zogenaamde kasgeldlimiet belangrijk. Deze limiet geeft het bedrag aan dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Dit bedrag wordt berekend door middel van een door het Ministerie van Financiën vastgesteld percentage, vermenigvuldigd met het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de volgende tabel is de berekening van de kasgeldlimiet van 2014 opgenomen.

Kasgeldlimiet 2014		x € 1.000
Begrotingstotaal 2014, incl. grondbedrijf		22.563
Toegestane kasgeldlimiet		8,5 %
1. Kasgeldlimiet in bedrag		1.918
Opgenomen gelden < 1 jaar		0
Schuld in rekening-courant		0
Gestorte gelden derden < 1 jaar		0
Overige vlottende geldleningen		0
2. Omvang vlottende korte schuld		0
Contante gelden in kas per 1 januari 2014		0
Tegoeden in rekening courant ov. uitstaande gelden < 1 jaar		0
3. Vlottende middelen		0
Totaal netto vlottende schuld (2 – 3)		0
Toegestane kasgeldlimiet (1)		1.918
Ruimte (+) / overschrijding (-)		1.918

4.6 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen en belastingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

4.6.1 Onroerende zaakbelastingen

Doelstelling van de onroerende zaakbelastingen is het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen door heffing en inning.

Ten aanzien van de opbrengst voor de onroerende zaakbelastingen geldt dat de basisverhoging vanaf 2005 gebaseerd wordt op de consumentenprijsindex over een gemiddelde van de afgelopen vijf jaar, door het Centraal Planbureau berekend op 1,96%. De Raad heeft daarnaast besloten de geraamde OZB opbrengsten, boven de hiervoor genoemde structurele stijging, gedurende de periode 2010-2013 jaarlijks te laten stijgen met 3%. In de onderhavige begroting wordt er van uitgegaan dat de OZB opbrengsten enkel nog verhoogd worden met de consumentenindex. Van een jaarlijkse trendmatige verhoging van 3% per jaar is met ingang van begrotingsjaar 2014 afgezien.

De onroerende zaakbelasting wordt met ingang van 1 januari 2009 berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van hoofdstuk IV van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet-WOZ) wordt vastgesteld.

Voor het jaar 2014 worden de WOZ waarden van alle onroerende zaken opnieuw vastgesteld naar de waardepeildatum 1 januari 2013 door de BSOB. Tussen de waardepeildatum en het belastingjaar, waarvoor een waarde wordt vastgesteld, ligt een periode van 1 jaar. De nieuwe totale waarde van alle WOZ objecten zal worden gebruikt om de OZB tarieven voor 2014 te berekenen. Op het moment van de voorbereidingen voor de begroting 2014 zijn de definitieve waarden, zoals gebruikelijk, nog niet voorhanden. Aangezien de definitieve WOZ waarden nog niet bekend zijn kunnen de OZB tarieven dan ook nog niet definitief worden bepaald en vastgesteld. In de raadsvergadering van december 2013 zullen de tarieven ter vaststelling aan de Raad worden aangeboden.

De raming van de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen 2014 bedraagt € 1.839.100 waarbij rekening is gehouden met een opbrengstenstijging van 1,96%, zijnde de consumentenprijsindex, en een autonome groei van € 21.000.

Op basis van een voorlopige raming van de WOZ-waarden 2014 zijn de tarieven als volgt berekend:

Onroerende Zaak Belastingen	opbrengst meerjarenraming 2014	tarieven 2014 in %	rekentarieven (meicirculaire)	(norm)opbrengst o.b.v. reKentarieven	meer (+) / minder (-) opbrengst t.o.v. 'norm'
ozb eig. woning	€ 1.108.300	0,1094 %	0,1085 %	€ 1.099.200	€ 9.100
ozb eig. niet woning	€ 454.700	0,1427 %	0,1430 %	€ 455.700	-/- € 1.000
ozb gebr. niet woning	€ 276.100	0,1032 %	0,1153 %	€ 308.400	-/- € 32.300
Totaal	€ 1.839.100			€ 1.863.300	-/- € 24.200

Ter vergelijking is in de bovenstaande tabel tevens opgenomen wat de opbrengst zou zijn wanneer de reKentarieven / rekenpercentages zoals gepubliceerd in de meicirculaire 2013 worden gehanteerd. De totale OZB-opbrengsten zijn in dat scenario, per saldo, circa € 24.200 hoger.

OZB-tarieven 2013			
Gemeente	Woning (eigenaar) %	Gemeente	Niet woning (eigen.+gebr.) %
Landerd	0,0774	Laarbeek	0,2446
Laarbeek	0,0824	Boekel	0,2473
Uden	0,0865	St. Oederode	0,2952
Cuijk	0,0895	Deurne	0,2959
Maasdonk	0,0938	Landerd	0,2992
Boxmeer	0,0989	Veghel	0,2998
Boekel	0,1054	Grave	0,3001
Bernheze	0,1058	Cuijk	0,3199
Veghel	0,1058	Boxmeer	0,3244
Helmond	0,1141	Uden	0,3354
St. Anthonis	0,1149	Bernheze	0,3517
Grave	0,1182	St. Anthonis	0,3640
St. Oederode	0,1184	Helmond	0,3771
Mill en St. Hubert	0,1264	Mill en St. Hubert	0,3949
Deurne	0,1345	Nuenen	0,4213
Nuenen	0,1614	Gemert-Bakel	0,4246
Gemert-Bakel	0,1785	Maasdonk	0,4802
Gemiddelde	0,1125		0,3397

Bron: Coelo Atlas 2013; OZB-tarieven van omliggende gemeenten 2013

4.6.2 Afvalstoffenheffing

Doelstelling: het inzamelen en verwerken van huishoudelijk en aanverwant afval. Daarbij is het streven om door middel van gescheiden ophalen het hergebruik van grondstoffen te bevorderen en verwerking van restafval te beperken tegen een kostendekkend tarief.

Het aantal objecten waarvoor op grond van de Wet milieubeheer een verplichting tot inzameling van huishoudelijk afval geldt wordt voor 2013 geschat op 3.818. De geraamde kosten bedragen € 701.400.

Het tarief is op basis van het voorgaande berekend op € 183,94 (was in 2013 € 209,84 wat een daling betekent van bijna 12,35%). Dit betreft het vaste tarief en dat geldt zowel voor een éénpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden. Het verschil tussen de huishoudens wordt tot uitdrukking gebracht via het gebruik van de opdrukkzakken á € 1,10 per zak.

Op basis van het gemiddeld gebruik komt het Coelo-rapport voor de gemeente Boekel voor 2013 uit op € 231 voor een éénpersoonshuishouden en € 275 voor een meerpersoonshuishouden.

Afalstoffenheffing 2013			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Deurne	115	Helmond	172
Laarbeek	137	Cuijk	193
Bernheze	143	Boxmeer	224
Veghel	146	Bernheze	229
Mill en St. Hubert	147	Mill en St. Hubert	232
St. Oederode	149	Grave	243
Cuijk	150	St. Oederode	243
Gemert-Bakel	156	Veghel	244
Nuenen	156	Deurne	249
Maasdonk	159	Maasdonk	250
Helmond	172	St. Antonis	250
Boxmeer	181	Laarbeek	255
Landerd	182	Gemert-Bakel	257
Grave	191	Nuenen	260
St. Anthonis	199	Landerd	274
Boekel	231	Boekel	275
Uden	240	Uden	290
Gemiddelde	168		244

Bron: Coelo Atlas 2013; tarieven reinigingsheffing van omliggende gemeenten 2013

4.6.3 Rioolheffing

Doelstelling: de kwaliteit van het rioleringsstelsel op een maatschappelijk geaccepteerd niveau te waarborgen t.b.v. gebruikers van het gemeentelijk rioleringsstelsel, waarbij wordt uitgegaan van een gesloten financieringsstelsel.

In het Raadsbesluit bij het vGRP (verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2011-2015 is aangegeven dat de rioolheffing op een kostendekkend niveau dient te zijn. Het tarief rioolheffing wordt jaarlijks geïndexeerd met 3,1 %.

Ingaande het belastingjaar 2013 is het tarief dat in rekening wordt gebracht gekoppeld aan de hoeveelheid afgevoerd water, gemeten in m³.

Categorie	Tarief 2013	Tarief 2014
t/m 50m ³	€ 154	€ 159
51 t/m 150 m ³	€ 179	€ 185
151 t/m 250 m ³	€ 214	€ 221
251 t/m 500 m ³	€ 249	€ 257
Indien per verbruiksperiode meer dan 500 m ³ wordt afgevoerd, is daarboven een tarief verschuldigd voor elke volle eenheid van 1m ³ afgevoerd water.		
501 t/m 5.000 m ³	€ 1,10	€ 1,13
5.001 t/m 10.000 m ³	€ 0,80	€ 0,82
Boven 10.000 m ³	€ 0,50	€ 0,52

Het aantal objecten van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt geloosd bedraagt in 2014 ± 3.878 (± 3.372 woningen en ± 506 bedrijven).

Rioolrechten 2013			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Nuenen	84	Bernheze	125
St. Oederode	84	Laarbeek	159
Bernheze	125	Gemert-Bakel	168
Landerd	133	Boekel	179
Boxmeer	135	Cuijk	182
St. Anthonis	145	Uden	184
Maasdonk	152	Landerd	190
Boekel	154	Helmond	207
Laarbeek	159	Veghel	209
Mill en St. Hubert	160	St. Oederode	210
Gemert-Bakel	168	Boxmeer	216
Cuijk	182	Grave	218
Uden	184	St. Antonis	235
Deurne	190	Mill en St. Hubert	248
Helmond	207	Maasdonk	250
Veghel	209	Nuenen	253
Grave	218	Deurne	280
Gemiddelde	158		207

Bron: Coelo Atlas 2013; tarieven rioolrecht van omliggende gemeenten 2013

4.6.4 Toeristenbelasting

Doelstelling: het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen. Het tarief voor 2013 bedraagt € 0,96 per overnachting en is afgestemd op het niveau van de tarieven van omliggende gemeenten. Overeenkomstig de meerjarenbegroting wordt het tarief voor het jaar 2014 geïndexeerd met 1,96% en komt daarmee op € 0,98 per overnachting.

4.6.5 Grafrechten, begrafenisrechten

Doelstelling: de mogelijkheid bieden voor het ter aarde bestellen van overledenen in een passende omgeving in het belang van de volksgezondheid.

Afgelopen jaar is er onderzoek gedaan naar de kosten en de opbrengsten van onze begraafplaatsen. Op basis van de huidige tarieven en een inschatting van het aantal begravingen komen we tot een totale begrote opbrengstenpost van € 87.200. In de begroting 2013 staat daartegenover een kostenpost van € 38.000. Dat zijn echter alleen de externe kosten. Interne kosten worden elders verantwoord en ook de doorberekening van IBN is deels op andere posten verantwoord.

Het blijkt dat de werkelijke totale kosten voor de begraafplaats € 92.700 incl. BTW zijn.

De opbrengsten over de laatste drie jaar zijn gemiddeld € 84.000, waaruit geconcludeerd kan worden dat de opbrengsten niet kostendekkend zijn.

In 2008 is door BMC een onderzoek verricht naar onze begraafplaatstarieven, daarbij is ook een benchmark uitgevoerd. Daaruit bleek dat de tarieven voor grafrechten relatief laag waren ten opzichte van regiogemeenten (-24%) en die van begraven gemiddeld waren (+2%).

Resumerend adviseren wij u de tarieven van de grafrechten te verhogen met 15%.

	Tarief 2012	Tarief 2013	Tarief 2014
Grafrecht			
- per graf	741	754	867
- verlenging	373	379	436
- urnengraf	741	754	867
- verlenging urnengraf	373	379	436
Begraafrecht			
- volwassen (> 10 jr.)	501	509	519
- kinderen (< 10 jr.)	346	352	359
- urn	294	299	305

4.6.6 Bouwleges en overige leges en vergoedingen

Doelstelling: het door middel van het opleggen van leges en vergoedingen komen tot kostendekking van diverse door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten en producten.

In 2014 worden de tarieven verhoogd op basis van de consumenten prijsindexpercentage van 1,96%. Een aantal leges is wettelijk gelimiteerd of vastgesteld; hiervoor wordt uiteraard geen verhoging doorgevoerd.

4.6.7 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk instrument van de gemeente om de armoede te bestrijden. Hierbij worden door de gemeente de wettelijke mogelijkheden ten volle benut. Als de aanslag juist is opgelegd en men niet in staat is vanwege de financiële situatie - ook niet door middel van een betalingsregeling - deze aanslag te betalen, kan men kwijtschelding vragen. Met betrekking tot kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100% van de normuitkering die de belastingschuldige naar de maatstaven van het Bijstandsbesluit landelijke normering zou kunnen krijgen.

Volledige of gedeeltelijke kwijtschelding kan worden toegekend voor rioolrechten en afvalstoffenheffing. Geen kwijtschelding wordt verleend voor onroerend zaakbelastingen, graf- en begrafenisrechten, marktelden, toeristenbelasting en leges.

4.6.8 Woonlastenontwikkeling

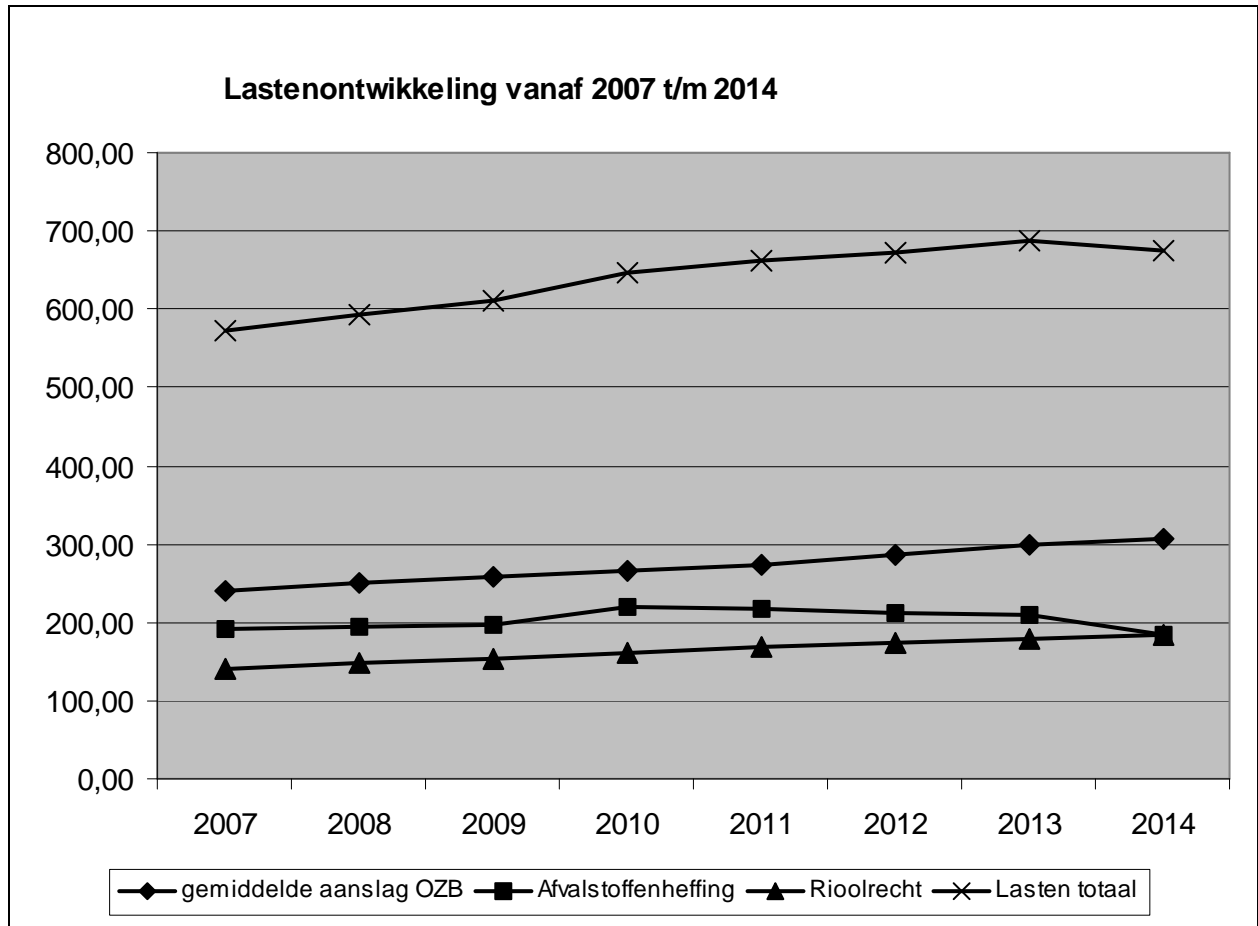
Onderstaande tabel geeft de gemiddelde woonlasten 2013 weer in gemeenten in de omgeving zoals deze zijn berekend door Coelo.

Woonlasten 2013			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Laarbeek	518	Cuijk	574
Cuijk	531	Helmond	628
Landerd	551	Laarbeek	636
Bernheze	579	Bernheze	665
Boxmeer	580	Uden	685
St. Oederode	602	Landerd	700
Maasdonk	617	Boxmeer	705
Helmond	628	Veghel	730
Veghel	632	Grave	738
Uden	634	Boekel	739
Mill en St. Hubert	648	Maasdonk	777
Deurne	667	St. Antonis	809
St. Antonis	667	Mill en St. Hubert	821
Boekel	671	St. Oederode	823
Grave	686	Deurne	891
Nuenen	750	Gemert-Bakel	903
Gemert-Bakel	803	Nuenen	1023
Gemiddelde	633		756

Bron: Coelo Atlas 2013; woonlasten van omliggende gemeenten 2013

Door middel van de navolgende tabel en grafiek maken wij inzichtelijk hoe vanaf 2007 de lokale woonlasten zich hebben ontwikkeld. De vergelijking met de omliggende gemeenten is in zoverre te maken, dat er rekening moet worden gehouden met het verschil tussen het vastrecht en het totale bedrag aan afvalstoffenheffing dat betaald moet worden. In onderstaande lastenontwikkeling is de afvalstoffenheffing gebaseerd op het vastrecht.

Lastenontwikkeling 2007 t/m 2014								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gemiddelde waarde woning	€ 293.000	€ 311.000	€ 317.000	€ 313.000	€ 300.000	€ 295.000	€ 291.000	€ 279.600
Eenheid	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	%	%	%	%	%
OZB tarief woning	€ 2,05	€ 2,02	€ 2,05	0,0849%	0,0913%	0,0969%	0,1027%	0,1094%
Gemiddelde aanslag OZB	€ 239,85	€ 250,48	€ 258,30	€ 265,00	€ 274,00	€ 285,00	€ 298,82	€ 305,88
Afvalstoffenheffing	€ 192,00	€ 194,80	€ 197,96	€ 219,71	€ 218,12	€ 211,55	€ 209,84	€ 183,94
Rioolrecht	€ 140,00	€ 147,05	€ 154,44	€ 161,97	€ 169,59	€ 175,00	€ 180,00	€ 185,00
Lasten totaal	€ 571,85	€ 592,33	€ 610,70	€ 646,68	€ 661,71	€ 671,55	€ 688,66	€ 674,82

4.7 Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is aanwezig wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (art. 1 BBV). Bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie.

Het criterium om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen op te nemen in deze paragraaf als verbonden partij is gelegd bij die partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

	Verbonden partij	Bestuurlijk			
		Zitting bestuur / stemrecht	Begroot 2014	Middelen ter beschikking gesteld in 2012	Financieel aansprakelijk i.g.v. faillissement
Gemeenschappelijke regelingen					
1.	Veiligheidsregio Brabant-Noord - Brandweer Brabant-Noord - GHOR - GMC	Burgemeester	525.000 19.500 21.000	533.100 13.700 18.600	ja
2.	GGD Hart voor Brabant	Wethouder	137.000	133.400	ja
3.	Regionale Ambulancevervoer	Wethouder	0	-2.100	ja
4.	Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	Wethouder	225.930	0	ja
5.	Werkvoorzieningschap	Wethouder	3.000	2.900	ja
6.	Brabants Historisch Informatiecentrum	Burgemeester	34.700	35.500	ja
7.	Kleinschalig collectief vervoer (Taxivervoer)	Wethouder	95.000	112.100	ja
8.	Openbaar Onderwijs Oost Brabant	Wethouder	p.m.	0	ja
9.	Leerplicht en Regionaal Meldcentrum	Wethouder	21.000	22.500	ja
10.	Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	Burgemeester	141.500	164.000	ja
11.	Bestuurscommissie Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel	Wethouder	404.000	358.200	ja

	Verbonden partij	Bestuurlijk	Begroot 2014	Middelen ter beschikking gesteld in 2012	Financieel aansprakelijk i.g.v. faillissement
Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden					
1.	Regionaal Veiligheidshuis Maas & Leijgraaf	Burgemeester	3.500	5.400	ja
2.	Veiligheidsfonds	Burgemeester	2.500	0	ja
3.	Regiofonds Noordoost Brabant 5 Sterren Regio	Burgemeester	30.000	10.000	n.v.t.
4.	Brabant Water N.V.	Wethouder	p.m.	0	n.v.t.
5.	Vereniging van eigenaren Octopus	Ambtelijk	11.000	10.600	ja
6.	Vereniging van eigenaren Ontmoetingcentrum Boekel Boszicht	Ambtelijk	1.800	1.800	ja
7.	BoekelNet	Wethouder	0	650.000	ja

Het College heeft geconstateerd dat onderstaande algemene uitgangspunten voldoende houvast bieden om op verantwoorde wijze met het onderwerp verbonden partijen om te gaan. Een nader uitgewerkt beleidskader wordt derhalve niet (meer) noodzakelijk geacht.

- Aansluiting tussen beoogde doelstellingen van de gemeente met de gerealiseerde doelstellingen van de verbonden partijen;
- De rol die verbonden partijen kunnen spelen bij de uitvoering van de publieke taak;
- De verdeling van de verantwoordelijkheden tussen college en raad;
- Informeren van de raad bij relevante ontwikkelingen;
- Omgang met informatie van verbonden partijen;
- Kwantificering van financiële belangen per partij;
- Financiering gelijke tred laten houden met de Algemene Uitkering (trap op, trap af).

4.8 Grondbeleid

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's zoals bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening en woningbouw en investeringen op maatschappelijke terreinen. Het grondbeleid heeft daarnaast natuurlijk een grote financiële impact. De grondexploitatie, inclusief de resultaten hieruit, vormen meer en meer een belangrijk onderdeel van de totale exploitatie.

Gelet op de risico's, zeker in relatie tot de omvang van de bedragen, waarover het op dit terrein gaat, is niet voor niets een afzonderlijke paragraaf over het grondbedrijf verplicht gesteld.

4.8.1 Visie

Taak van het grondbedrijf is het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een aantrekkelijke gemeente.

Gelet op de huidige gemeentelijke grondvoorraad voor uitbreidingsplannen, zal de gemeente een passief grondaankoopbeleid voeren. Ook ten aanzien van plannen van derden zal de gemeente een passieve grondhouding aannemen. Het spreekt voor zich dat plannen van derden op het gebied van woningbouw en of bedrijventerreinen van grote financiële invloed zijn op de financiën en het tempo van ontwikkelen van gemeentelijke plannen. De huidige gemeentelijke plannen en grondvoorraad voldoen op langere termijn in voldoende mate aan alle gewenste ontwikkelingen en prognoses. Slechts waar strategisch gemeentelijk belang is, zal afgewogen worden of grondpositie of ontwikkelingen door derden noodzakelijk of gewenst zijn. Het spreekt voor zich dat eventueel gemaakte of te maken kosten door de gemeente bij grondexploitatie door derden verrekend zullen worden via een overeenkomst of vast te stellen exploitatieplan.

De lopende en geplande projecten in exploitatie binnen de Gemeente Boekel zijn:

- Lage Schoense fase 3
- De Donk fase 1, 2 en 3
- Peelhorst
- Venhorst-Noord
- Gymzaal Boekel
- De Run
- MOB
- Bedrijventerreinen Vlonder West fase 3
- Bedrijventerreinen Kraaiendonk
- De Driedaagse
- De Schutboom

Overige projecten die nog niet in exploitatie genomen zijn binnen de Gemeente Boekel:

- Het project Irenestraat zal worden opgenomen in een exploitatie.
- De uitbreiding van het bedrijventerrein in Boekel is mede afhankelijk van de aanleg van de randweg. Een locatie aan "Lage Raam" is hiervoor in beeld.

Naast projecten van de gemeente Boekel worden er ook door particulieren projecten geïnitieerd, de zogenaamde passieve complexen. Hierbij ligt het initiatief bij de particulier. In de huidige matige markt zien we dat de daadwerkelijke realisatie een proces van lange adem is.

- Buskensstraat en omgeving / ontwikkeling Zuidwand (Sint Agahtaplein)
- Centrum-Oost (Particulier)
- Doe maar Gewoon fase 2, 3 (PeelrandWonen)
- Herontwikkeling Boekos terrein
- Daniël de Brouwerstraat
- Boekos terrein (herontwikkeling)

De gemeente Boekel sluit of heeft zogenoemde exploitatie overeenkomsten afgesloten met deze (particulieren) ontwikkelaars. Hierin wordt afgesproken onder welke voorwaarden en vergoeding van kosten de gemeente haar medewerking wil verlenen aan het initiatief. Al deze projecten tezamen tellen ruim 600 woningen reguliere woningbouw, inclusief woningen in het buitengebied, zorgwoningen en ruim 5 hectare bedrijventerrein. In ieder geval voldoende reguliere woningbouw en ruimte voor ruimte kavels voor de komende jaren tot 2023.

Een bijzonder complex binnen het grondbedrijf betreft de LOG exploitatie. In 2009 is deze exploitatie opgesteld. Door de gewijzigde regelgeving vanuit de verordening ruimte is het opbrengend vermogen echter fors gedaald en worden we met een negatief resultaat geconfronteerd. Met de provincie zijn we in gesprek over wie deze kosten moet dragen. Wij zijn van mening dat deze kosten bij de veroorzakende partij, de provincie dus, moeten liggen. Er is een voorziening gevormd ad. € 1.053.000 om één mogelijk verlies af te dekken.

Gronduitgifte

Momenteel zijn alle wachtlijsten met belangstellenden voor woningen of bouwgrond doorlopen. Gesteld kan worden, omdat het aanbod van kavels en woningen divers genoeg is, dat de behoefte aan kavels voor de Boekelaar, momenteel niet overweldigend is. Zoals bekend is dit een landelijk dilemma.

De raad heeft besloten de regels inzake het aanbieden van kavels aan derden te verruimen. Via onze website en de weekbladen is het besluit gecommuniceerd. Dit heeft meteen geleid tot verkoop van enkele kavels aan gegadigden van buiten de gemeente Boekel. Er is een stimulerende maatregel getroffen in de vorm van een "starterslening". Wij zijn in gesprek over het instellen van een alternatieve uitgifte mogelijkheid via erfpacht.

Wij bezien of verder opheffen van beperkingen mogelijk is; zoals het "anti-speculatiebeding". Wij zijn voorstander van het afschaffen van de geldende wachtlijsten.

Gelet op de huidige economische situatie worden op dit moment andere wegen bewandeld.

We gaan steeds meer werken met zogenaamde flexibele verkavelingen binnen onze bestemmingsplannen. Zodoende kan gemakkelijker worden aangesloten bij de behoeften vanuit de markt en de aanbevelingen vanuit de "Woonvisie". Ook wordt bij de verkoop steeds meer maatwerk geleverd. Daarmee wordt getracht aan te sluiten bij de behoefte van de klant. Extra aandacht gaat uit naar het bedienen van de zogenaamde "starters" op de markt.

4.8.2 Beleid inzake reserve en risico

In de gemeente Boekel is sprake van zeer omvangrijke activiteiten in het kader van grondexploitatie. Binnen de grondbedrijfrapportage is uitsluitend sprake van actieve complexen. Daarnaast zijn er twee complexen welke nog niet zijn geactiveerd. Alle complexen voorzien in de geprognoseerde behoefte aan woningen en bedrijven. De omvangrijke activiteiten leiden ook tot een flinke boekwaarde. De boekwaarde per 31 december 2012 op de actieve complexen is bijna € 21 miljoen. In onderstaande tabel is daarvan een detaillering gegeven.

Grondbedrijf complex	Boekwaarde 31-12-2012	Gevormde Verlies Voorziening	Mutatie Boekwaarde
Woningbouw			
Lage Schoense (fase 3)	62.470		
De Donk (fase 1)	52.852		
De Donk (fase 2)	5.276.608		
De Donk (fase 3)	242.134		
Peelhorst	2.002.350	767.000	
MOB	850.861	199.000	
De Run	3.786.236	1.511.000	658.000
Venhorst Noord	687.996		750.000
Gymzaal Boekel	456.678		
Bedrijventerrein			
De Vlonder West (fase 3)	1.617.294		
Venhorst Bedrijventerrein	781.955		
Mix			
Schutboom	1.862.413		
De Driedaagse	1.803.548		
Overige			
LOG	2.247.483	1.053.000	
Totaal	21.730.878	3.530.000	1.408.000

tabel 1: boekwaarde in relatie met verliesvoorzieningen en mutatie boekwaarde uit het verleden

In de afgelopen jaren zijn forse investeringen gedaan in het kader van dorpsontwikkeling en grondexploitatie. Bij de ontwikkeling van de gebieden zijn in beperkte mate particuliere partijen betrokken. Met name plannen zoals de Donk, Peelhorst, Venhorst-Noord, de Run en MOB en de bedrijventerreinen kenmerken zich door een lange looptijd en grote investeringen. Naar aanleiding hiervan is het noodzakelijk dat telkens een toets wordt uitgevoerd op het beschikbare weerstandsvermogen voor grondexploitatie. Om nu reeds de risico's te beperken is het wenselijk niet meer te investeren in gronden, omdat de reeds in exploitatie zijnde plannen in ruim voldoende mate voorzien in de Boekelse behoefte de komende jaren. Strategische grondaankopen zullen slechts sporadisch en voorzien van een goede analyse nog mogelijk zijn. Het nemen van risico's zal niet alleen moeten worden gezien in relatie tot het grondbedrijf, maar tevens in relatie tot andere geprioriteerde of te prioriteren plannen / projecten in Boekel. Tegen deze achtergrond achten wij het noodzakelijk dat door een externe deskundige partij het beschikbare weerstandsvermogen wordt getoetst en gerapporteerd, in het kader van de grondexploitatie.

Weerstandsvermogen

In mei 2013 is een berekening / inschatting gemaakt van het gewenste weerstandsvermogen versus beschikbare middelen. Deze analyse, welke door Deloitte Financial Advisory Services B.V. is gescreend, laat een "te kort" van het wenselijk weerstandsvermogen zien van circa € 22.000. Let wel; het bepalen van het weerstandsvermogen is een andere benadering van de cijfers dan de cijfers welke de resultaten van de jaarlijkse grondbedrijfrapportage weergeven. Het gaat hier om een wenselijk weerstandsvermogen waarbij de berekening / becijfering gestoeld is op inschattingen en aannames van toekomstige ontwikkelingen.

Risico analyse

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat de gemeente Boekel voldoende oog heeft gehad voor de risico's. Echter deze risico's waren te verwaarlozen in de hoogtijdagen van de economie. Het was meer winstoptimalisatie dan risico-analyse. Nu het economisch tij is gekeerd, zal scherp aandacht aan de risico's worden besteed.

De prioriteit ligt bij het beperken van de risico's en het afwegen van mogelijke investeringen.

Het vaststellen van de jaarlijkse grondexploitatie door de raad is een belangrijk instrument voor de raad om de koers uit te zetten en adequaat te kunnen sturen op risico's. Uit de grondbedrijfsrapportage blijkt dat de komende jaren een gefaseerde beperkte uitgifte van zowel woningbouwkavels als bedrijfskavels is voorzien. Mocht de stagnatie in beide takken zich de komende jaren echter doorzetten dan kan het zijn dat ook de voorzichtige prognoses niet wordt gerealiseerd. Verdere afboekingen en / of het vormen van voorzieningen kan dan noodzakelijk zijn. Het zwaartepunt in de uitgifte ligt in de planning in 2015 en 2016.

Overigens blijkt uit de cijfers van de Provincie dat Boekel niet te maken heeft met een krimpscenario en als een van de weinige gemeenten nog in inwonertal zal groeien tot 2024. De woningbehoefte is dus wel degelijk aanwezig.

WONINGEN	2014	2015	2016	2017
Rijwoning	6 won		11 won	10 won
Tweekapper	4 won	4 won	6 won	10 won
Contractwoningen	6 won	36 won		
Vrijstaand / vrije kavel	10 won	11 won	12 won	11 won
Appartementen	12 won			
Particuliere ontwikkeling		1 won	16 won	
TOTAAL AANTAL WONINGEN	38 won	52 won	45 won	31 won

tabel 2: uitgifte planning woningbouw cf. grondbedrijfsrapportage 2013

BEDRIJVEN	2014	2015	2016	2017
De Vlonder West (fase 3)	4.777 m²	4.826 m²		
Bedrijfskavel	4.777 m ²	4.826 m ²		
Venhorst Bedrijventerrein	1.892 m²	1.815 m²	5.954 m²	
Bedrijfskavel	1.892 m ²	1.815 m ²	1.596 m ²	
Particuliere ontwikkeling			4.358 m ²	
De Driedaagse	3.284 m²	4.607 m²	4.773 m²	5.463 m²
Bedrijfskavel	3.284 m ²	4.607 m ²	4.773 m ²	5.463 m ²
TOTAAL AANTAL M² BEDRIJFSKAVELS	9.953 m²	11.248 m²	10.727 m²	5.463 m²

tabel 3: uitgifte planning m² bedrijfskavels cf. grondbedrijfsrapportage 2013

De Raad heeft meerdere instrumenten voor het beheersen van de grondexploitatie. Zo kennen we de jaarlijkse beoordeling van het weerstandsvermogen in combinatie met de jaarlijkse vaststelling van de geactualiseerde grondexploitaties en informatie over de actuele ontwikkelingen gedurende het jaar. In het voorjaar van 2012 & 2013 zijn de resultaten en cijfers van de grondbedrijfsrapportage uitvoerig aan de orde geweest en zijn er keuzes gemaakt ten aanzien van het treffen van voorzieningen en een correctie op de boekwaarde zoals opgenomen in tabel 1. Door deze aanpassingen is getracht het verlies binnen de grondexploitatie af te dekken.

Rente

Het rentepercentage wordt jaarlijks stapsgewijs verlaagd richting reële marktrente van eerst 5% naar 4,5% en in 2013 naar 4,25%. In 2014 zal het percentage dalen naar 4% en meerjarig stabiliseren.

Reserves

De algemene reserve van het grondbedrijf en de vaste reserve van het grondbedrijf blijven in takt en kunnen eventueel worden aangewend voor de dekking van toekomstige risico's.

Aldus vastgesteld door de Raad van de
Gemeente Boekel
in zijn vergadering
van 31 oktober 2013

, voorzitter

, griffier

Bijlage A - Overzicht programma, functie, portefeuillehouder, budgethouder, subbudgethouder, financieel consulent

Program	Func.	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder	Subbudgethouder	Financieel consulent
A. Bestuurlijke en ambtelijke organisatie						
A	001	Bestuursorganen	Burgemeester	Jo Marcic	Marijke Hartjes	Jeroen van den Broek
A	002	Bestuursondersteuning college van B&W	Burgemeester	Jo Marcic	Margie Philipse	Jeroen van den Broek
A	003	Burgerzaken	Burgemeester	Toine Nijssen	Marijke Hartjes	Jeroen van den Broek
A	004	Baten secretarieleges burgerzaken	Burgemeester	Hanneke Dam	Ton Franken	Jeroen van den Broek
A	005	Bestuurlijke samenwerking	Burgemeester	Toine Nijssen	Ton Franken	Margrit Bouw
A	006	Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	Burgemeester	Jo Marcic	Marijke Hartjes	Jeroen van den Broek
			Burgemeester	Margie Philipse	Margie Philipse	Jeroen van den Broek
B. Mobiliteitsbeleid						
B	210	Wegen, straten en pleinen	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Henk van den Berg	Jeroen van den Broek
B	211	Verkeersmaatregelen te land	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Edwin van der Putten	Jeroen van den Broek
B	212	Openbaar vervoer	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Mark van der Leest	Jeroen van den Broek
B	214	Parkeren	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Edwin van der Putten	Jeroen van den Broek
					Mark van der Leest	Jeroen van den Broek
					Peter van den Oetenlaar	Jeroen van den Broek
C. Economische ontwikkeling						
C	310	Handel en ambacht	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
C	311	Baten marktgeden - standplaatsen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
C	330	Nutsbedrijven	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Henk van den Berg	Jeroen van den Broek
C	340	Agrarische productie en ontginning	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Joep van Kasteren	Jeroen van den Broek
C	341	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Edwin van der Putten	Jeroen van den Broek
C	gbr	530100 Bedrijventerrein De Vlonder fase 1 & 2	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Joep van Kasteren	Jeroen van den Broek
C	gbr	530200 Bedrijventerrein De Vlonder fase 3	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Joep van Kasteren	Jeroen van den Broek
C	gbr	530300 Uitbreiding bedrijventerrein Venhorst	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Joep van Kasteren	Jeroen van den Broek
D. Leefbaarheid						
D	530	Sport	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Ralf van der Heijden	Jeroen van den Broek
D	531	Groene sportvelden en terreinen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
D	540	Kunst	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Ralf van der Heijden	Jeroen van den Broek
D	541-1	Oudheidkunde & musea - excl monumentenzorg	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Gijs Klop	Margrit Bouw
D	610	Bijstandsverlening	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
D	611	Werkgelegenheid	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
D	612	Inkomensvoorzieningen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
D	614	Gemeentelijk minimabeleid	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
D	620	Maatschappelijke begeleiding en advies	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Rik Compagne	Jeroen van den Broek
D	621	Vreemdelingen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
D	622	Huishoudelijke verzorging	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Vera van Moorsel	Jeroen van den Broek
D	623	Participatiebudget	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
D	630-1	Sociaal cultureel werk - gemeenschapshuizen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Ralf van der Heijden	Jeroen van den Broek
D	630-2	Sociaal cultureel werk - jeugd	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek

Program	Func.	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder	Subbudgethouder	Financieel consulent
D	652	Voorzieningen gehandicapten	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Vera van Moorsel	Jeroen van den Broek
D	714	Openbare gezondheidszorg	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Rik Compagne	Jeroen van den Broek
D	715	Jeugdgezondheidszorg uniform deel	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Rik Compagne	Jeroen van den Broek
D	716	Jeugdgezondheidszorg maatwerk deel	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Rik Compagne	Jeroen van den Broek
<u>E. Toeristisch recreatief beleid</u>						
E	541-2	Monumentenzorg	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Gijs Klop	Margrit Bouw
E	550	Natuurbescherming	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
E	560-1	Openluchtrecreatie	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
E	560-2	Openbaar groen	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar Ralf van der Heijden	Jeroen van den Broek
E	580-1	Toeristische ontwikkeling - excl speeltuinen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Ralf van der Heijden	Jeroen van den Broek
E	580-2	Overige recreatieve voorzieningen - speeltuinen (658000)	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
<u>F. Veiligheid en handhaving</u>						
F	120	Brandweer en rampenbestrijding	Burgemeester	Jo Marcic	Jo Marcic	Jeroen van den Broek
F	140	Openbare Orde en veiligheid	Burgemeester	Jo Marcic	Rianne Freijters	Jeroen van den Broek
F	711	Ambulancevervoer	Wethouder Willems	Jo Marcic	Rianne Freijters	Jeroen van den Broek
<u>G. Ruimtelijke zaken</u>						
G	724	Lijkbezorging	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Hans van Zutven	Margrit Bouw
G	732	Baten begraafplaatsrechten	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Hans van Zutven	Margrit Bouw
G	810	Ruimtelijke ordening	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	André van der Vleuten	Margrit Bouw
G	820	Woningexploitatie/woningbouw	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	André van der Vleuten	Margrit Bouw
G	822	Basis administratie gebouwen	Wethouder van de Loo	Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
G	823	Bouwvergunningen	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Julie Jentjens	Jeroen van den Broek
G	gbr	580300 Lage Schoense 3e fase	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	580500 Professor van de Veldenstraat	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	580700 Peelhorst Venhorst (st / 1e fase / part)	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	580800 Ruimte voor ruimte (De Run)	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	581200 Daniël de Brouwerstraat	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	581500 De Donk fase 1	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	581700 Particulieren - Centrum Oost	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	581800 Buskensstraat	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	581900 Ruimte voor ruimte (MOB)	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582200 Boekos	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582300 De Donk fase 2	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582400 De Donk fase 3	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582500 De Donk fase 4	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582600 Schutboom	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582700 Postzegelplanen	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582800 Venhorst-Noord	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582900 Gebiedsvisies Kernrand	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	583000 Zuid-zijde Agahtaplein	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	583100 LOG - projecten	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Hans van Zutven	Jeroen van den Broek

Program	Func.	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder	Subbudgethouder	Financieel consulent
G	gbr	583200 Gymzaal Boekel	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	583300 Omgeving Zandhoek	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	583400 Ontwikkeling Irenestraat	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	583500 De Driedaagse	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
H. Milieuzaken						
H	240	Waterkering, afwatering en landaanwinning	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
H	721	Afvalverwijdering en -verwerking	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
H	722	Riolering- en waterzuivering	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Mark van der Leest	Jeroen van den Broek
H	723	Milieubeheer	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
H	725	Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	Wethouder van de Loo	Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
H	726	Baten rioolrechten	Wethouder van de Loo	Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
I. Educatie						
I	422	Bijzonder basisond., excl.onderwijshuisvest.	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	423	Bijzonder basisonderwijs, onderwijshuisvest	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	432	Bijz.(voortgezet) spec. Ond.excl.huisvest.	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	480	Gemeenschappelijke baten/lasten onderwijs	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	482	Volwasseneducatie	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	510	Openbaar bibliotheekwerk	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Rik Compagne	Jeroen van den Broek
I	511	Vormings- en ontwikkelingswerk	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Ralf van der Heijden	Jeroen van den Broek
I	650	Kinderdagopvang	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
J. Algemene dekkingsmiddelen						
J	gbr	530101 t/m 583501 reserves grondbedrijf	Burgemeester	Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	913	Overige financiële middelen	Burgemeester	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	914	Geldleningen en uitzet. langer of gelijk dan 1 jr	Burgemeester	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	921	Algemene uitkeringen	Burgemeester	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	922	Algemene baten en lasten	Burgemeester	Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	930	Uitvoering wet WOZ	Burgemeester	Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	931	Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers	Burgemeester	Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	932	Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren	Burgemeester	Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	936	Baten toeristenbelasting	Burgemeester	Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	940	Lasten heffing en invordering gem.belastingen - Vastgoed	Burgemeester	Toine Nijssen	Mark van der Leest	Jeroen van den Broek
J	960	Saldo van kostenplaatsen	Burgemeester	Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	970	Saldo vd rek. van baten en lasten voor bestemming	Burgemeester	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	980	Mut. res. die verband houden met de hoofdfunctie 0 t/m 9	Burgemeester	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	990	Saldo vd rekening van baten en lasten na bestemming	Burgemeester	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek

Program	Func.	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder	Subbudgethouder	Financieel consulent
J. Interne Kostenplaatsen						
J	500100	Rente en afschrijvingen		Toine Nijssen	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	500200	Salarissen: huidige personeel		Jo Marcic	Miranda Linders	Jeroen van den Broek
J	500201	Salarissen: voormalig personeel		Jo Marcic	Miranda Linders	Jeroen van den Broek
J	500300	Huisvesting		Jo Marcic	Spencer Zwier	Margrit Bouw
J	510030	Bestruurssecretariaat		Jo Marcic	Jo Marcic	Jeroen van den Broek
J	510031	Control		Jo Marcic	Jo Marcic	Jeroen van den Broek
J	510032	Communicatie		Jo Marcic	Hanneke Dam	Jeroen van den Broek
J	510033	Facilitaire zaken		Jo Marcic	Spencer Zwier	Margrit Bouw
J	510034	Personeel en organisatie		Jo Marcic	Miranda Linders	Jeroen van den Broek
J	510040	Directeur middelen		Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	510041	Financiën		Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	510042	ICT		Toine Nijssen	Hans Boerakker	Jeroen van den Broek
J	510043	Documentatie en informatie voorziening		Toine Nijssen	Frank van de Wildenberg	Margrit Bouw
J	510044	Gegevensbeheer		Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	510045	WOZ / belastingen		Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	510050	Directeur beleid en strategie		Hans van Zutven	Hans van Zutven	Margrit Bouw
J	510051	Soza		Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
J	510052	Welzijn		Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
J	510053	Mileu		Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
J	510054	Bouw- en woningtoezicht		Hans van Zutven	Julie Jentjes	Jeroen van den Broek
J	510055	Ruimtelijke ordening		Hans van Zutven	André van der Vleuten	Margrit Bouw
J	510056	CCT - binnendienst		Hans van Zutven	Mark van der Leest	Jeroen van den Broek
J	510057	Handhaving en toezicht		Hans van Zutven	Freek Bello	Jeroen van den Broek
J	510061	Projectbureau		Hans van Zutven	Joep van Kasteren	Jeroen van den Broek
J	510062	Frontoffice		Toine Nijssen	Toine Nijssen	Jeroen van den Broek
J	510063	CCT - buitendienst		Hans van Zutven	Edwin van der Putten	Jeroen van den Broek
J	510064	BOA		Hans van Zutven	Hans van Zutven	Margrit Bouw

Bijlage B - Overzicht van reserves & voorzieningen

Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
1-1-2014	1-1-2015	1-1-2016	1-1-2017	1-1-2018

ALGEMENE RESERVES						
980001	Vaste reserve	617.647	617.647	617.647	617.647	617.647
980002	Algemene reserve	2.074.051	2.024.051	2.024.051	2.024.051	2.024.051
980051	Vaste reserve grondbedrijf	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261
980052	Algemene reserve grondbedrijf	1.674.026	1.674.026	1.674.026	1.674.026	1.674.026
TOTAAL ALGEMENE RESERVES		4.766.984	4.716.984	4.716.984	4.716.984	4.716.984

BESTEMMINGSRESERVES						
980101	Afvalstoffenheffing	53.000	53.000	53.000	53.000	53.000
980102	Verbreed gemeentelijk rioleringsplan	914.249	0	0	0	0
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES		967.249	53.000	53.000	53.000	53.000

OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES						
980211	Aanleg kunstgrasveld (hockeyveld)	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
980213	BoeCult	15.166	20.166	25.166	30.166	35.166
980214	Monumentenbeleid	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
980250	Fonds kunst & cultuur	195.928	233.520	285.393	337.626	369.322
980251	Fonds bovenwijkse voorzieningen	1.565.910	1.707.880	397.454	588.232	710.552
980252	Fonds groen voor rood	82.687	138.673	233.460	328.849	390.009
980253	Wachtgeldverplichtingen	24.756	10.536	10.536	10.536	10.536
980254	Regionaal motorcrosscentrum 'De Peel'	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
980255	Pensioen gewezen wethouder	39.041	35.585	32.129	28.673	25.217
980256	Centralisatie binnensport, dekking kapitaallasten	913.940	913.940	913.940	913.940	913.940
980257	Renovatie podiumzaal Nia Domo, dekk.kap.lst	133.231	133.231	133.231	133.231	133.231
980259	Vitaal buitengebied Boekel	3.020	3.020	3.020	3.020	3.020
980260	Risicoafdekking BoekelNet	38.000	76.000	100.000	100.000	100.000
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES		3.451.679	3.712.551	2.574.329	2.914.273	3.130.993

VOORZIENINGEN						
980401	Wegbeheer	59.183	234.692	423.166	666.477	972.105
980403	Onderhoud gebouwen	292.318	256.244	243.499	235.430	226.785
980408	Pensioenverplichtingen	297.056	308.313	308.313	308.313	308.313
980409	Grondbedrijf (verlies gevende complexen)	3.594.179	3.594.179	3.594.179	3.594.179	3.594.179
980500	Dubieuze debiteuren	100.067	100.067	100.067	100.067	100.067
TOTAAL VOORZIENINGEN		4.342.804	4.493.496	4.669.225	4.904.467	5.201.450

RECAPITULATIE						
ALGEMENE RESERVES		4.766.984	4.716.984	4.716.984	4.716.984	4.716.984
BESTEMMINGSRESERVES		967.249	53.000	53.000	53.000	53.000
OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES		3.451.679	3.712.551	2.574.329	2.914.273	3.130.993
VOORZIENINGEN		4.342.804	4.493.496	4.669.225	4.904.467	5.201.450
TOTAAL GENERAAL		13.528.716	12.976.031	12.013.538	12.588.724	13.102.427

Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo
	01-01-'13	2013	01-01-'14	2014	01-01-'15	2015	01-01-'16	2016	01-01-'17	2017	01-01-'18
980102: Verbreed gemeentelijk rioleringsplan	1.272.777	-358.528	914.249	-914.249	0	0	0	0	0	0	0
Saldo kosten gemeentelijk rioleringsplan		118.968		168.568		195.019		224.000		251.583	
Storting naar exploitatie GRP (BTW)		-184.846		-154.732		-91.640		-76.488		-59.583	
Investeringsen (direct afschrijven)		-292.650		-998.539		-372.800		-253.500		-92.500	
Activersen kosten (1 jaar)		0		70.454		269.421		105.988		-99.500	
980201: Inburgering nieuwkomers	21.577	-21.577	0	0	0	0	0	0	0	0	0
overheveling naar Algemene Reserve		-21.577		0		0		0		0	
980204: Integraal fonds gehandicapten	25.000	-25.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
overheveling naar Algemene Reserve		-25.000		0		0		0		0	
980211: Aanleg kunstgrasveld (hockeyveld)	200.000	0	200.000	0	200.000	0	200.000	0	200.000	0	200.000
Geen mutaties											
980212: Bijstand	10.515	-10.515	0	0	0	0	0	0	0	0	0
overheveling naar Algemene Reserve		-10.515		0		0		0		0	
980213: BoeCult	10.166	5.000	15.166	5.000	20.166	5.000	25.166	5.000	30.166	5.000	35.166
Van reserve Fonds kunst en cultuur		5.000		5.000		5.000		5.000		5.000	
980214: Monumentenbeleid	40.000	0	40.000	0	40.000	0	40.000	0	40.000	0	40.000
Geen mutaties											
980217: Boombeheerplan	29.409	-29.409	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onderhoudsbestek en achterstallig onderhoud		-29.409		0		0		0		0	
980240: Budgetoverheveling	59.000	-59.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budget AWBZ begeleiding		-59.000		0		0		0		0	

Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo
	01-01-'13	2013	01-01-'14	2014	01-01-'15	2015	01-01-'16	2016	01-01-'17	2017	01-01-'18

980250: Fonds kunst en cultuur	218.915	-22.988	195.928	37.592	233.520	51.873	285.393	52.233	337.626	31.696	369.322
---------------------------------------	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	---------------	----------------	---------------	----------------	---------------	----------------

De stortingen in het fonds (2013 - 2016) zijn gebaseerd op de grondbedrijfrapportage voorjaar 2013, Rb. 28.03.2013

Onttrekkingen t.g.v. exploitatie (evenementensubsidie)	-7.000		0		0		0		0		0
Kunstwerk Boekel 700 jaar	-34.262		0		0		0		0		0
Naar reserve Boecult	-5.000		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000
BP De Vlonder fase 3	4.698		7.166		7.239		0		0		0
BP Bedrijventerrein Venhorst	1.742		2.838		2.723		8.931		0		0
BP Lage Schoense fase 3	6.616		2.184		0		8.456		0		0
BP De Peelhorst	2.055		8.094		4.878		4.113		3.711		3.711
BP MOB	0		4.854		4.929		7.338		0		0
BP De Donk, 1e fase	1.410		6.222		2.034		1.539		1.551		1.551
BP De Donk, 2e fase	6.753		2.778		27.416		15.914		22.358		22.358
BP Venhorst-Noord	0		3.000		0		3.012		0		0
BP De Driedaagse	0		5.456		7.654		7.930		9.076		9.076

980251: Fonds bovenwijkse voorziening	1.494.754	71.156	1.565.910	141.970	1.707.880	-1.310.426	397.454	190.778	588.232	122.320	710.552
--	------------------	---------------	------------------	----------------	------------------	-------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

De stortingen in het fonds (2013 - 2016) zijn gebaseerd op de grondbedrijfrapportage voorjaar 2013, Rb. 28.03.2013

Lokaal glasvezelnetwerk, werkbudget	-6.421		0		0		0		0		0
Voorontwerp Randweg Boekel en Dorpsmantel	0		0		-1.500.000		0		0		0
BP De Vlonder fase 3	15.660		23.885		24.130		0		0		0
BP Bedrijventerrein Venhorst	5.805		9.460		9.075		29.770		0		0
BP Lage Schoense fase 3	22.053		7.279		0		28.188		0		0
BP De Peelhorst	6.850		26.980		16.260		13.710		12.370		12.370
BP MOB	0		16.180		16.430		24.460		0		0
BP De Donk, 1e fase	4.700		20.740		6.780		5.130		5.170		5.170
BP De Donk, 2e fase	22.509		9.260		91.386		53.048		74.527		74.527
BP Venhorst-Noord	0		10.000		0		10.040		0		0
BP De Driedaagse	0		18.186		25.513		26.432		30.253		30.253

Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo
	01-01-'13	2013	01-01-'14	2014	01-01-'15	2015	01-01-'16	2016	01-01-'17	2017	01-01-'18
980252: Fonds groen voor rood	109.893	-27.206	82.687	55.986	138.673	94.787	233.460	95.389	328.849	61.160	390.009
<i>De stortingen in het fonds (2013 - 2016) zijn gebaseerd op de grondbedrijfrapportage voorjaar 2013, Rb. 28.03.2013</i>											
Plan van aanpak stimuleringskader Groen-Blauwe diensten		-15.000		-15.000		0		0		0	
Realisatie wandelroutenetwerk		-20.995				0		0		0	
Duurzaamheidsagenda gemeente Boekel 2013-2016		-30.000				0		0		0	
BP De Vlonder fase 3		7.830		11.943		12.065		0		0	
BP Bedrijventerrein Venhorst		2.903		4.730		4.538		14.885		0	
BP Lage Schoense fase 3		11.026		3.640		0		14.094		0	
BP De Peelhorst		3.425		13.490		8.130		6.855		6.185	
BP MOB		0		8.090		8.215		12.230		0	
BP De Donk, 1e fase		2.350		10.370		3.390		2.565		2.585	
BP De Donk, 2e fase		11.255		4.630		45.693		26.524		37.263	
BP Venhorst-Noord		0		5.000		0		5.020		0	
BP De Driedaagse		0		9.093		12.756		13.216		15.127	
980253: Wachtgeldverplichtingen	67.416	-42.660	24.756	-14.220	10.536	0	10.536	0	10.536	0	10.536
Onttrekking t.b.v. voormalig personeel		-42.660		-14.220		0		0		0	
980254: Regionaal motorcrosscentrum 'De Peel'	400.000	-200.000	200.000	0	200.000	0	200.000	0	200.000	0	200.000
Nadelig saldo rekening 2012		-200.000		0		0		0		0	
980255: Pensioen gewezen wethouder	42.497	-3.456	39.041	-3.456	35.585	-3.456	32.129	-3.456	28.673	-3.456	25.217
Uitbetaling pensioen gewezen wethouder		-3.456		-3.456		-3.456		-3.456		-3.456	
980256: Centralisatie binnensport, dekking kapitaallasten	913.940	0	913.940	0	913.940	0	913.940	0	913.940	0	913.940
Geen mutaties											
980257: Renovatie podiumzaal Nia Domo, dekking kapitaalla	133.231	0	133.231	0	133.231	0	133.231	0	133.231	0	133.231
Geen mutaties											
980258: Groot onderhoud en investeringen	12.146	-12.146	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overheveling naar Algemene Reserve		-12.146		0		0		0		0	
980259: Vitaal buitengebied Boekel	0	3.020	3.020	0	3.020	0	3.020	0	3.020	0	3.020
Storting Ontwikkelingsbijdrage 2011		3.020		0		0		0		0	

Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo
	01-01-'13	2013	01-01-'14	2014	01-01-'15	2015	01-01-'16	2016	01-01-'17	2017	01-01-'18
980260: Risicoafdekking BoekelNet	0	38.000	38.000	38.000	76.000	24.000	100.000	0	100.000	0	100.000
Storting		38.000		38.000		24.000		0		0	
980401: Wegbeheer	454.427	-395.244	59.183	175.509	234.692	188.474	423.166	243.311	666.477	305.628	972.105
	De stortingen en ontrekkingen in de voorziening (2013 - 2016) zijn gebaseerd op het wegbeheerplan 2013-2042, Rb. 21.02.2013										
Storting wegbeheer		313.677		323.401		333.426		343.763		354.419	
Uitvoering wegbeheerplan - Planbegleiding		-14.218		-5.185		-5.617		-2.926		-1.038	
Uitvoering wegbeheerplan - Groot onderhoud		-284.352		-103.707		-112.335		-58.526		-20.753	
Uitvoering wegbeheerplan - Herbestrating		-15.000		-15.000		-15.000		-15.000		-15.000	
Uitvoering wegbeheerplan - Berm onderhoud		-12.000		-12.000		-12.000		-12.000		-12.000	
Actualisatie wegbeheerplan		0		-12.000		0		-12.000		0	
Extra ontrekkingen		-85.351		0		0		0		0	
Reconstructie Rutger van Herpenstraat		-298.000		0		0		0		0	
980403: Onderhoud gebouwen	360.125	-67.709	292.416	-36.074	256.342	-12.745	243.597	-8.069	235.528	-8.645	226.883
Storting voorziening technisch onderhoud		80.000		80.000		80.000		80.000		80.000	
Groot onderhoud		-147.709		-116.074		-92.745		-88.069		-88.645	
980408: Pensioenverplichting	277.885	19.171	297.056	11.257	308.313	0	308.313	0	308.313	0	308.313
Storting pensioenverplichting		19.171		11.257		0		0		0	
980409: Grondbedrijf (verlies gevende complexen)	3.530.000	64.179	3.594.179	0	3.594.179	0	3.594.179	0	3.594.179	0	3.594.179
LOG - verlies gevend complex (toegerekende rente)		64.179		0		0		0		0	
980450: Nog te maken kosten afgesloten complexen	151.399	-151.399	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking voorziening afgesloten complexen		-151.399		0		0		0		0	
Totaal mutaties reserves (exclusief voorzieningen)	9.313.080	-127.168	9.185.912	-703.377	8.482.535	-1.138.222	7.344.313	339.944	7.684.257	216.720	7.900.977

Bijlage D - Toelichting aard en reden van reserve en voorziening

ALGEMENE RESERVES

980001 Vaste reserve

De vaste algemene reserve is bestemd voor opvang van tekorten en buffer voor risico's, waarvoor geen voorziening is getroffen. Voeding van deze reserve vindt plaats vanuit jaarrekeningoverschotten. Voor het bodembedrag van deze reserve wordt een 'oude' provinciale norm gehanteerd.

980002 Algemene reserve

Deze reserve is vrij aanwendbaar. In de begroting 2014 zijn alle claims, voor zover bekend, tot 2018 verwerkt.

980051 Vaste reserve grondbedrijf

Het doel van deze reserve is om risico's in de grondexploitatie, die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen, op te vangen. Jaarlijks wordt door Deloitte een analyse van de weerstandcapaciteit in relatie tot de hoogte van de vaste reserve Grondbedrijf gemaakt.

980052 Algemene reserve grondbedrijf

Deze reserve is vrij aanwendbaar in het kader van de grondexploitatie. Ook deze buffer is in de door Deloitte uitgevoerde analyse van het weerstandsvermogen GB opgenomen en zal worden aangehouden als achtervang voor toekomstige risico's en/of tekorten.

BESTEMMINGSRESERVES

980101 Afvalstoffenheffing

Dit is een egalisatiefonds voor vastlegging van de afwijkingen tussen de kosten en opbrengsten van de huisvuilinzameling. Begrotingstechnisch worden de kosten voor de inzameling en de daarvoor in rekening gebrachte gelden budgettair neutraal, m.u.v. de BTW-component, opgenomen. Op rekeningbasis ontstaan er logischerwijs verschillen, die via deze reserve worden afgewikkeld. Aangezien er nog geen onderliggend plan voor deze reserve aanwezig is wordt er uitgegaan van een vast bedrag in de reserve om eventuele tekorten op te vangen.

980102 Verbreed gemeentelijk rioleringsplan

Uitgangspunt is, dat de kosten en opbrengsten voor de riolering begrotingstechnisch budgettair neutraal, m.u.v. de BTW-component, worden opgenomen. Daarop wordt het tarief rioolrecht gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van rioolrechten te voorkomen is dit egalisatiefonds ingesteld.

OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES

980211 Aanleg kunstgrasveld (hockeyveld)

Structureel werd er een bedrag van circa € 14.520 toegevoegd vanuit de exploitatie aan de bestemmingsreserve onderhoud hockeyveld. In zijn vergadering van d.d. 18.12.2003 heeft de gemeenteraad besloten deze reserve mee te nemen in de toelichting van het accommodatiebeleid. Deze reserve heeft reeds het maximale bedrag cf. het raadsbesluit bereikt. De stand per 1 januari 2014 is € 200.000.

980213 Boecult

Op grond van de voorschriften is een bestemmingsreserve gecreëerd.

980214 Monumentenbeleid

In de vergadering van d.d. 20.05.2008 heeft de raad besloten de reserve Monumentenbeleid te handhaven met een maximum van € 40.000. Doel van deze reserve is het kunnen verstrekken van bijdragen voor behoud van cultuurhistorisch waardevolle panden. Het verlenen van subsidies voor restauratie- en onderhoudswerkzaamheden aan gemeentelijke monumenten valt hieronder.

980250 Fonds kunst & cultuur

De doelstelling van dit fonds is investeringen in andersoortige inrichtingselementen, die een extra kwalitatieve impuls betekenen voor het openbaar gebied: Beeldende Kunst en Cultuur te kunnen bekostigen. De storting in het fonds bedraagt een bedrag per m2 uitgeefbaar terrein. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. De laatste herberekening van deze bedragen heeft plaatsgevonden in het voorjaar van 2013, hierin zijn de begrote stortingen meerjarig vanaf 2013 geactualiseerd.

980251 Fonds bovenwijkse voorzieningen

Voor infrastructurele voorzieningen, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds grote werken gevormd. Voeding van het fonds vindt plaats door storting van een bijdrage per m2 uitgeefbaar terrein. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. De laatste herberekening van deze bedragen heeft plaatsgevonden in het voorjaar van 2013, hierin zijn de begrote stortingen meerjarig vanaf 2013 geactualiseerd.

980252 Fonds groen voor rood

Voor investeringen in groenprojecten, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds grote werken gevormd. Voeding van het fonds vindt plaats door storting van een bijdrage per m2 uitgeefbaar terrein. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. De laatste herberekening van deze bedragen heeft plaatsgevonden in het voorjaar van 2013, hierin zijn de begrote stortingen meerjarig vanaf 2013 geactualiseerd.

980253 Wachtgeldverplichtingen

Het doel is het uitbetalen van wachtgeldverplichtingen. De claim op het bedrag wat gestort is cf. rekeningresultaat 2009 loopt tot en met mei 2014, het eventuele restantsaldo zal worden teruggestort in de algemene reserve.

980254 Regionaal motorcrosscentrum 'De Peel'

De Gemeenteraad heeft bij Raadsbesluit d.d. 20.05.2010 een bedrag van € 400.000, ten laste van de algemene reserve, beschikbaar gesteld voor de aanleg van een regionaal motorcrosssterrein. Cf. Raadsbesluit d.d. 22.05.2013 is € 200.000 onttrokken i.v.m. dekking nadelig rekeningresultaat 2012. De stand per d.d. 01.01.2014 is € 200.000.

980255 Pensioen gewezen wethouder

Het doel is de dekking van toekomstige pensioenverplichtingen van gewezen wethouder.

980256 Centralisatie binnensport, dekking kapitaallasten

De betreffende kapitaallasten zijn opgenomen in de reguliere exploitatie, derhalve is geen onttrekking noodzakelijk. Op dit moment zijn er geen verplichtingen meer die t.l.v deze reserve worden gebracht.

980257 Renovatie podiumzaal Nia Domo, dekking kapitaallasten

De betreffende kapitaallasten zijn opgenomen in de reguliere exploitatie, derhalve is geen onttrekking noodzakelijk. Op dit moment zijn er geen verplichtingen meer die t.l.v deze reserve worden gebracht.

980259 Vitaal buitengebied Boekel

Het fonds Vitaal Buitengebied moet worden besteed aan de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteitsverbetering van het Boekelse buitengebied. Dit kan fysieke kwaliteitsverbetering zijn die voortvloeit uit de Structuurvisie Boekel, uit de Verordening Ruimte of eventuele projecten die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma Vitaal landelijk Boekel.

980260 Risicoafdekking BoekelNet

De garantstelling kent een premieafdracht van € 38.000 per jaar. Deze premie wordt in deze reserve gestort tot een maximaal bedrag van € 100.000, cf. Raadsbesluit d.d. 20.11.2012.

VOORZIENINGEN

980401 Wegbeheer

Doel van deze voorziening is grote fluctuaties in onderhoudskosten op te vangen (egalisatie). De gemeente heeft het beheer over een verhard wegennet van 133 kilometer met een totaal verhardingsoppervlak van 62,6 hectare. Beleid inzake wegbeheer is verwoord in het wegbeheersplan zoals dat in het 2009 is bijgesteld en vastgesteld. In deze laatste bijstelling is het onderhoud tot en met 2016 beschreven.

980403 Onderhoud gebouwen

De gemeente beschikt over financiële beheersplannen voor de gebouwen in eigendom van de gemeente. Om de kwaliteit van de gebouwen op het gewenste niveau te houden is het van belang dat het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd in overeenstemming met de onderliggende financiële beheersplannen. Voorjaar 2013 is het gebouwenbeheerplan opnieuw geactualiseerd en vertaalt in de onderhavige begroting.

980408 Pensioenverplichtingen

Pensioenvoorziening voor de zittende wethouders op basis een actuariële berekeningen.

980409 Grondbedrijf (verlies gevende complexen)

Cf. BBV is het verplicht een voorziening voor verliesgevende complexen te vormen. De geactualiseerde grondexploitatie (Rb. d.d. 28.03.2013) laat zien dat er verliesgevende complexen te benoemen zijn. Derhalve cf. besluit heeft er storting in de voorziening plaatsgevonden.

980500 Dubieuze debiteuren

Betreft een voorziening voor dubieuze debiteuren. Met name debiteuren inzake leenbijstand, daar waar er een risico is dat men niet aan de betaalverplichtingen (aflossing) kan voldoen.

Bijlage E - Overzicht incidentele lasten en baten

Programma	Omschrijving	2014	2015	2016	2017
SPECIFICATIE Lasten					
A	Bestuurlijke en ambtelijke organisatie	25.500	0	0	0
	Storting voorziening pensioenverplichting	11.300	0	0	0
	Wachtgeld voormalig personeel	14.200	0	0	0
B	Mobiliteitsbeleid	50.000	2.650.000	0	0
	Schadebeperking Randweg	50.000	0	0	0
	Voorontwerp Randweg Boekel en Dorpsmantel	0	2.650.000	0	0
C	Economische ontwikkeling	38.000	24.000	0	0
	Storting risico reserve BoekelNet	38.000	24.000	0	0
D	Leefbaarheid	0	0	0	0
	-				
E	Toeristisch recreatief beleid	0	0	0	0
	-				
F	Veiligheid en handhaving	0	0	0	0
	-				
G	Ruimtelijke ordening en woningbouw	15.000	0	0	0
	Stimuleringskader Groen-Blauwe diensten	15.000	0	0	0
H	Milieuzaken	0	0	0	0
	-				
I	Educatie	0	0	0	0
	-				
J	Te verdelen over de programma's	0	0	0	0
	-				
Totaal incidentele lasten		128.500	2.674.000	0	0

Programma Omschrijving	2014	2015	2016	2017
------------------------	------	------	------	------

SPECIFICATIE Baten

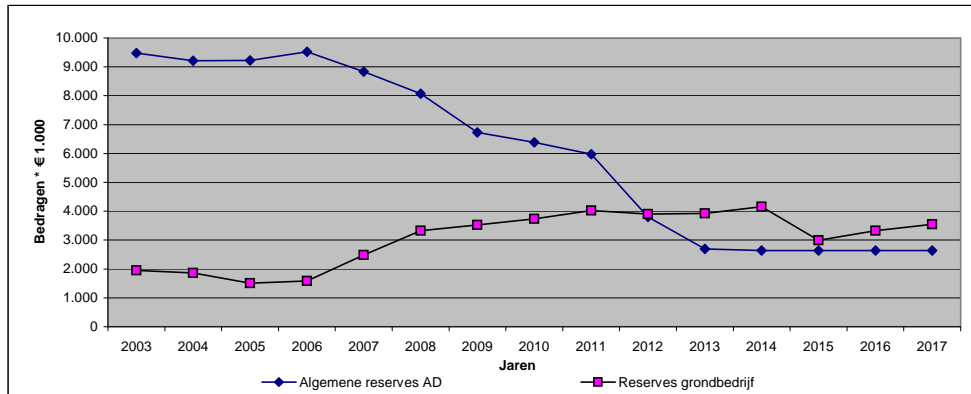
A	Bestuurlijke en ambtelijke organisatie	14.200	0	0	0
	Onttrekking bestemmingsreserve wachtgeldverplichtingen	14.200	0	0	0
B	Mobiliteitsbeleid	50.000	2.650.000	0	0
	Onttrekking algemene reserve - Schadebeperking Randweg	50.000	0	0	0
	Voorontwerp Randweg Boekel en Dorpsmantel				
	- Onttrekking fonds bovenwijkse voorzieningen	0	1.500.000	0	0
	- Bijdrage toekomstige ontwikkeling bedrijventerreinen (Lage Raar	0	470.000	0	0
	- Kapitaallasten (geactiveerd deel)	0	680.000	0	0
C	Economische ontwikkeling	0	0	0	0
	-	0	0	0	0
D	Leefbaarheid	0	0	0	0
	-	0	0	0	0
E	Toeristisch recreatief beleid	0	0	0	0
	-	0	0	0	0
F	Veiligheid en handhaving	0	0	0	0
	-				
G	Ruimtelijke ordening en woningbouw	15.000	0	0	0
	Onttrekking fonds groen voor rood -	15.000	0	0	0
	Stimuleringskader Groen-Blauwe diensten				
H	Milieuzaken	0	0	0	0
	-				
I	Educatie	0	0	0	0
	-				
J	Te verdelen over de programma's	0	0	0	0
	-				

Totaal incidentele baten

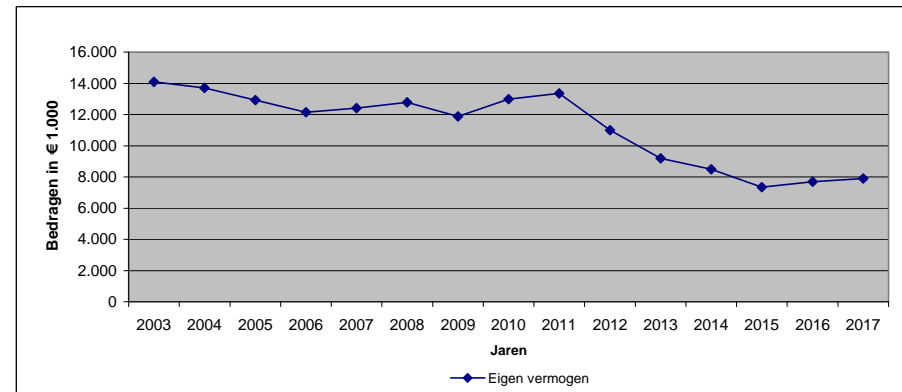
	79.200	2.650.000	0	0
Totaal incidentele baten	79.200	2.650.000	0	0
Totaal incidentele lasten	-128.500	-2.674.000	0	0
Saldo incidentele baten/lasten	-49.300	-24.000	0	0

Bijlage F - Ontwikkeling resultaat en Eigen Vermogen

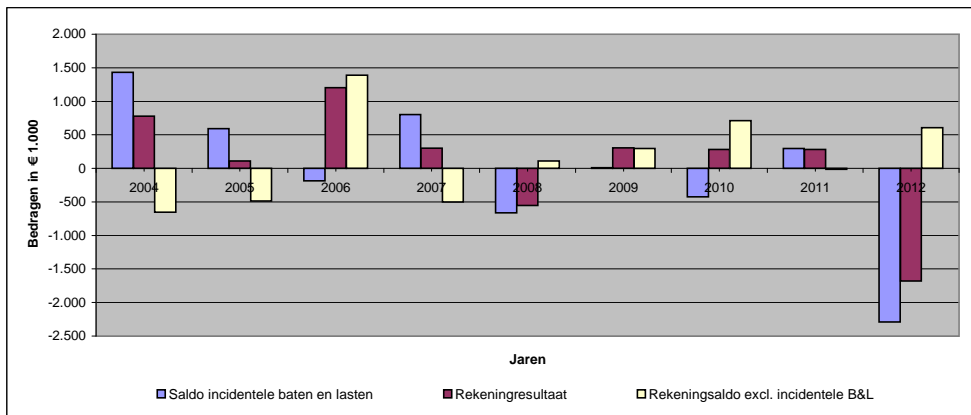
	2003 31-dec	2004 31-dec	2005 31-dec	2006 31-dec	2007 31-dec	2008 31-dec	2009 31-dec	2010 31-dec	2011 31-dec	2012 31-dec	2013 31-dec	2014 31-dec	2015 31-dec	2016 31-dec	2017 31-dec
Algemene reserve vast	8.154.000	7.769.000	7.740.000	7.424.000	5.066.000	4.612.000	4.235.000	3.910.000	3.787.000	1.413.081	617.600	617.600	617.600	617.600	617.600
vrij	1.326.000	1.444.000	1.488.000	2.098.000	3.766.000	3.458.000	2.489.000	2.472.000	2.184.000	2.389.495	2.074.100	2.024.100	2.024.100	2.024.100	2.024.100
SUBTOTAAL	9.480.000	9.213.000	9.228.000	9.522.000	8.832.000	8.070.000	6.724.000	6.382.000	5.971.000	3.802.576	2.691.700	2.641.700	2.641.700	2.641.700	2.641.700
Bestemmingsreserves	2.655.000	2.635.000	2.176.000	1.041.223	1.102.000	1.381.000	1.623.000	2.858.786	3.362.089	3.290.675	2.574.400	1.685.500	1.711.000	1.712.600	1.714.110
Grondbedrijf vast	401.000	401.000	401.000	401.261	401.000	401.000	401.000	401.000	401.000	401.000	401.000	401.000	401.000	401.000	401.000
vrij	758.000	691.000	254.000	205.000	1.405.000	1.549.000	1.511.000	1.511.000	1.686.000	1.675.997	1.674.000	1.674.000	1.674.000	1.674.000	1.674.000
fondsvorming	790.000	770.000	857.000	978.000	673.000	1.372.990	1.613.000	1.829.000	1.935.000	1.823.562	1.844.500	2.080.100	916.300	1.254.700	1.469.910
SUBTOTAAL	1.949.000	1.862.000	1.512.000	1.584.261	2.479.000	3.322.990	3.525.000	3.741.000	4.022.000	3.900.559	3.919.500	4.155.100	2.991.300	3.329.700	3.544.910
Reserves / EV TOTAAL (excl. rekeningresultaat)	14.084.000	13.710.000	12.916.000	12.147.484	12.413.000	12.773.990	11.872.000	12.981.786	13.355.089	10.993.810	9.185.600	8.482.300	7.344.000	7.684.000	7.900.720
Rekeningresultaat	430.000	778.000	108.000	1.202.000	303.000	-552.000	306.000	284.000	282.000	-1.681.000					
Reserves / EV TOTAAL (incl. rekeningresultaat)	14.514.000	14.488.000	13.024.000	13.349.484	12.716.000	12.221.990	12.178.000	13.265.786	13.637.089	9.312.810					
Incidentele baten		1.800.000	865.200	307.000	1.414.000	270.700	483.400	1.737.900	1.309.000	835.300					
lasten		368.000	271.200	492.000	611.000	934.100	473.000	2.163.800	1.014.800	3.123.600					
SALDO		1.432.000	594.000	-185.000	803.000	-663.400	10.400	-425.900	294.200	-2.288.300					
Rekeningresultaat (excl. incidentele B&L)		-654.000	-486.000	1.387.000	-500.000	111.400	295.600	709.900	-12.200	607.300					
SALDO mutatie eigen vermogen		-26.000	-1.464.000	325.484	-633.484	-494.010	-43.990	1.087.786	371.303	-4.324.279					

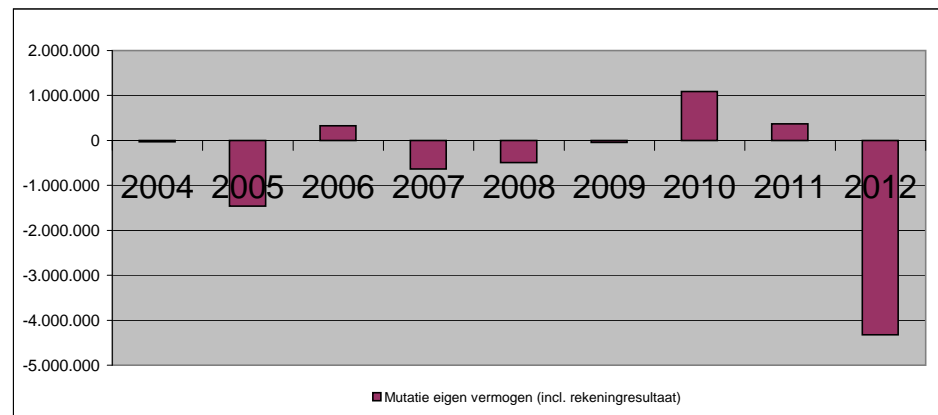
Figuur 1: ontwikkeling van de algemene reserve en reserves grondbedrijf

Figuur 2: ontwikkeling van de reserves / eigen vermogen

Figuur 3: incidentele baten versus rekeningresultaat

Figuur 4: mutatie eigen vermogen

Bijlage G - Begrotingsgegevens EMU 2014

Gemeenten zijn met ingang van de begroting 2006 verplicht om het EMU-saldo over jaar 2013, 2014 en 2015 in de begroting op te nemen, zodat de gemeenteraad inzicht heeft in het EMU-saldo. Onderstaande standaardtabel is hiertoe uitgeleverd. Conform artikel 71 van het BBV (informatie voor derden) dienen de EMU-gegevens vóór 15 november voorafgaand aan het begrotingsjaar aan het CBS en de toezichthouder te worden gezonden.

Bedragen x € 1.000		2013	2014	2015
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves zie BBV, art 17c)	26	239	-121
+ 2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	675	661	667
+ 3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	413	415	413
- 4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	237	1.387	428
+ 5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
+ 6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
- 7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
+ 8	Baten bouwgrondexploitatie, voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord			
- 9	Betalingen ten laste van de voorzieningen, voorzover deze transacties met derden betreffen	771	264	238
- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten			
- 11	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
Berekend EMU-saldo		106	-336	293

Bijlage H - Kasstroomoverzicht

Via het kasstroomoverzicht wordt de financieringsbehoefte over het jaar 2014 duidelijk gepresenteerd. Met het jaarverslag zal dit overzicht worden geactualiseerd op basis van de balansmutaties.

In het overzicht is de toename van de financieringsbehoefte schematisch weergegeven. Verder is met het volgende rekening gehouden:

- a. het exploitatieresultaat
- b. afschrijvingen zijn geen uitgaven,
- c. onttrekkingen en stortingen t.b.v. de exploitatie zijn geen werkelijk inkomsten en uitgaven,
- d. afronding op 1.000 Euro.

Nadelig saldo 2014 -1.000

Geldleningen:

a. aflossing	-4.760.000	
b. saldo geldstroom Grondbedrijf	2.578.287	
c. vermeerderingen	<u>3.000.000</u>	818.287

Investerings:

a. afschrijvingen (geen uitgaven)	661.000	
b. aflossingen	0	
c. vermeerderingen	90.000	
d. verminderingen	<u>0</u>	751.000

Reserves

a. rentebijbeschrijving (n.v.t.)	0	
b. vermeerderingen/verminderingen	<u>-1.138.222</u>	-1.138.222

Totale kasstroom 430.065

Bijlage I - Overzicht van langlopende geldleningen

Nr	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening of het voorschot	Datum en nummer	Vervaldatum	O, S of R	Jaar van de laatste afl.	Rentepercentage	Restantbedrag van de geldlening of het voorschot aan het begin van het dienstjaar 2014	Bedrag van de in 2014 op te nemen/opgenomen gelden. of voorschoten	Bedrag van		Restantbedrag v/d geldlening of het voorschot a/h einde van het dienstjaar 2014	Restantbedrag van de geldlening of het voorschot aan het begin van het dienstjaar 2015	Bedrag van de in 2015 op te nemen/opgenomen gelden. of voorschoten	Bedrag van		Restantbedrag v/d geldlening of het voorschot a/h einde van het dienstjaar 2015
									de rente of het rentebestanddeel 2014	de aflossing of het aflossingsbestanddeel 2014				de rente of het rentebestanddeel 2015	de aflossing of het aflossingsbestanddeel 2015	
1	1.000.000,00	20-06-2003 40.0097694	20.06	S	2028	4,350%	600.000	0	25.170	40.000	560.000	560.000	0	23.430	40.000	520.000
2	4.500.000,00	26-05-2005 40.0100417	26.05	S	2030	3,735%	3.060.000	0	110.239	180.000	2.880.000	2.880.000	0	103.516	180.000	2.700.000
3	1.700.000,00	12-12-2005 40.101191	12.12	S	2015	3,395%	340.000	0	11.227	170.000	170.000	170.000	0	5.455	170.000	0
4	5.200.000,00	30.11.2006 40.102352	30.11	S	2016	3,939%	1.560.000	0	59.653	520.000	1.040.000	1.040.000	0	39.170	520.000	520.000
5	5.000.000,00	29.11.2007 40.103205	29.11	S	2017	4,500%	2.000.000	0	87.966	500.000	1.500.000	1.500.000	0	65.466	500.000	1.000.000
6	5.000.000,00	28.02.2008 40.103482	28.02	S	2018	4,232%	2.500.000	0	88.060	500.000	2.000.000	2.000.000	0	66.900	500.000	1.500.000
7	4.500.000,00	31.07.2008 40.103836	31.07	S	2018	4,980%	2.250.000	0	102.595	450.000	1.800.000	1.800.000	0	80.185	450.000	1.350.000
8	4.000.000,00	31.07.2009 40.104476	31.07	S	2019	3,600%	2.400.000	0	80.324	400.000	2.000.000	2.000.000	0	65.924	400.000	1.600.000
9	4.000.000,00	31.08.2010 40.105771	31.08	S	2020	2,330%	2.800.000	0	62.125	400.000	2.400.000	2.400.000	0	52.805	400.000	2.000.000
10	5.000.000,00	20.12.2011 40.107189	20.12	S	2021	2,700%	4.000.000	0	107.556	500.000	3.500.000	3.500.000	0	94.056	500.000	3.000.000
11	5.000.000,00	15.11.2012 40.107906	15.11	S	2022	1,740%	4.500.000	0	77.180	500.000	4.000.000	4.000.000	0	68.480	500.000	3.500.000
12	6.000.000,00	Nieuw geldlening	01.10.2013	10	Jaar	2,000%	6.000.000	0	117.008	600.000	5.400.000	5.400.000	0	105.008	600.000	4.800.000
13	3.000.000,00	Nieuw geldlening	01.10.2014	25	Jaar	3,000%		3.000.000	22.438	0	3.000.000	3.000.000	0	89.102	120.000	2.880.000
52.900.000,00 Totaal							32.010.000	3.000.000	951.542	4.760.000	30.250.000	30.250.000	0	859.498	4.880.000	25.370.000

Nr	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening of het voorschot	Datum en nummer	Vervaldatum	O, S of R	Jaar van de laatste afl.	Rentepercentage	Restantbedrag van de geldlening of het voorschot aan het begin van het dienstjaar 2016	Bedrag van de in 2016 op te nemen/opgenomen gelden. of voorschoten	Bedrag van		Restantbedrag v/d geldlening of het voorschot a/h einde van het dienstjaar 2016	Restantbedrag van de geldlening of het voorschot aan het begin van het dienstjaar 2017	Bedrag van de in 2017 op te nemen/opgenomen gelden. of voorschoten	Bedrag van		Restantbedrag v/d geldlening of het voorschot a/h einde van het dienstjaar 2017
									de rente of het rentebestanddeel 2016	de aflossing of het aflossingsbestanddeel 2016				de rente of het rentebestanddeel 2017	de aflossing of het aflossingsbestanddeel 2017	
1	1.000.000,00	20-06-2003 40.0097694	20.06	S	2028	4,350%	520.000	0	21.690	40.000	480.000	480.000	0	19.950	40.000	440.000
2	4.500.000,00	26-05-2005 40.0100417	26.05	S	2030	3,735%	2.700.000	0	96.793	180.000	2.520.000	2.520.000	0	90.070	180.000	2.340.000
3	1.700.000,00	12-12-2005 40.101191	12.12	S	2015	3,395%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	5.200.000,00	30.11.2006 40.102352	30.11	S	2016	3,939%	520.000	0	18.687	520.000	0	0	0	0	0	0
5	5.000.000,00	29.11.2007 40.103205	29.11	S	2017	4,500%	1.000.000	0	42.966	500.000	500.000	500.000	0	20.466	500.000	0
6	5.000.000,00	28.02.2008 40.103482	28.02	S	2018	4,232%	1.500.000	0	45.740	500.000	1.000.000	1.000.000	0	24.580	500.000	500.000
7	4.500.000,00	31.07.2008 40.103836	31.07	S	2018	4,980%	1.350.000	0	57.775	450.000	900.000	900.000	0	35.365	450.000	450.000
8	4.000.000,00	31.07.2009 40.104476	31.07	S	2019	3,600%	1.600.000	0	51.524	400.000	1.200.000	1.200.000	0	37.124	400.000	800.000
9	4.000.000,00	31.08.2010 40.105771	31.08	S	2020	2,330%	2.000.000	0	43.485	400.000	1.600.000	1.600.000	0	34.165	400.000	1.200.000
10	5.000.000,00	20.12.2011 40.107189	20.12	S	2021	2,700%	3.000.000	0	80.556	500.000	2.500.000	2.500.000	0	67.056	500.000	2.000.000
11	5.000.000,00	15.11.2012 40.107906	15.11	S	2022	1,740%	3.500.000	0	59.780	500.000	3.000.000	3.000.000	0	51.080	500.000	2.500.000
12	6.000.000,00	Nieuw geldlening	01.10.2013	10	Jaar	2,000%	4.800.000	0	93.008	600.000	4.200.000	4.200.000	0	81.008	600.000	3.600.000
13	3.000.000,00	Nieuw geldlening	01.10.2014	25	Jaar	3,000%	2.880.000		85.502	120.000	2.760.000	2.760.000	0	81.902	120.000	2.640.000
52.900.000,00 Totaal							25.370.000	0	697.507	4.710.000	20.660.000	20.660.000	0	542.767	4.190.000	16.470.000

Bijlage J - Kerngegevens

Hieronder zijn in tabelvorm de kerngegevens van de gemeente Boekel vermeld.

Deze kerngegevens zijn onderverdeeld in de sociale structuur en de fysieke structuur.

	01-01-2014	01-01-2015	01-01-2016	01-01-2017
<u>Sociale structuur:</u>				
Aantal inwoners:				
0 t/m 19 jaar:	2.597	2.602	2.607	2.612
20 t/m 64 jaar:	5.935	5.940	5.945	5.950
65 jaar en ouder	1.548	1.558	1.568	1.578
Totaal aantal inwoners	10.080	10.100	10.120	10.140
van 75 jaar tot 85 jaar:	494	504	514	524
Aantal bijstandsonvangers:				
IOAW:	6	6	6	6
IOAZ:	4	4	4	4
WWB:	58	58	58	58
WWB verpleging:	36	36	36	36
Aantal tewerkgestelden in sociale werkgemeenschappen:	74	74	74	74
<u>Fysieke structuur:</u>				
Oppervlakte gemeente in hectaren:	3.452	3.452	3.452	3.452
Oppervlakte land in hectaren:	3.451	3.451	3.451	3.451
Oppervlakte binnenwater in hectaren:	1	1	1	1
Oppervlakte bos- en houtopstanden (ha)	71,80	71,80	71,80	71,80
Oppervlakte stedelijk groen (ha)	14,10	14,10	14,10	14,10
Oppervlakte bermen (ha)	58,40	58,40	58,40	58,40
Oppervlakte gazons (ha)	10,50	10,50	10,50	10,50
Oppervlakte sportvelden (ha)	11,60	11,60	11,60	11,60
Lengtes van wegen (m):				
-binnen de bebouwde kom	40.042	40.042	40.042	40.042
-buiten de bebouwde kom	87.559	87.559	87.559	87.559
-overige (o.a. zandwegen of halfverharding):	11.209	11.209	11.209	11.209
Totaal lengten van wegen	138.810	138.810	138.810	138.810
Riolering:				
Lengte vrijvervalriolering (m)	51.145	51.145	51.145	51.145
Lengte persleiding (m)	63.100	63.100	63.100	63.100
Aantal pompunits drukriolering	355	355	355	355
Aantal woonruimten:				
woningen*	4.060	4.060	4.060	4.060
Totaal aantal woonruimten	4.060	4.060	4.060	4.060

* in afwachting op de herijkingsoperatie gemeentefonds wordt gerekend met het aantal woningen per 01.01.2013

Bijlage K - Verklarende woordenlijst

Afschrijving. De jaarlijkse last als gevolg van de (technische of economische) waardevermindering van een investering. Het jaarlijkse afschrijven garandeert in principe de budgettaire ruimte voor het doen van vervangingsinvesteringen.

Balans. Het eenmaal per jaar opmaken van de stand van de vermogensverhouding van de gemeente, met andere woorden de stand van de gemeentelijke bezittingen en schulden (activa en passiva).

Baten-lastenstelsel. In een baten-lastenstelsel worden uitgaven en ontvangsten toegerekend aan het tijdvak waarin het genot respectievelijk het gebruik ervan plaatsvindt. Gemeenten hanteren dit stelsel.

B.B.V. (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten). Het B.B.V. betreft bij Koninklijk Besluit uitgevaardigde voorschriften voor de inrichting van begroting en de jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente. Vanaf begrotingsjaar 2004 dienen gemeenten aan het besluit B.B.V. te voldoen. Tot die tijd was het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 (CV95) van kracht.

Begroting. Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het B.B.V. onderscheidt een beleidsbegroting en de financiële begroting.

Beheersbegroting. (Ook wel financiële begroting genoemd.) Een verregaande registratie van (voorgenomen) inkomsten en uitgaven waarbij de controlefunctie (rekening en verantwoording) vooropstaat.

Belastingen. Verplichte betaling aan de overheid waar geen direct aanwijsbare prestatie tegenover staat.

Belastingdruk per woonruimte. De opbrengst van de onroerende zaakbelasting, riool / zuiveringsrechten rioolbaatbelasting alsmede de reinigingsrechten / afvalstoffenheffing na aftrek van de opbrengst van de niet-woningen, uitgedrukt in een bedrag per woonruimte.

Beleidsbegroting. De beleidsbegroting gaat volgens het B.B.V. met name in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op belangrijke onderdelen van het beheer. De beleidsbegroting bestaat uit:

- het programmaplan
- de paragrafen

Beleidsstaken. De taken die betrekking hebben op het uit te voeren beleid. Deze beleidsstaken worden onder meer opgenomen in het beleidsplan, de beleidsbegroting, de beleidsrapportages en het jaarverslag. Men spreekt ook wel van producten en/of diensten.

Bestaand beleid. Beleid waarbij de bestaande bedrijfsvoering voortgezet kan worden. Dit houdt in, dat rekening gehouden wordt met vervangingsinvesteringen, andere onontkoombare uitgaven en een onderhoudsniveau van de eigendommen van de gemeente, dat tenminste op een redelijk peil is. Bij de begrotingscyclus betekent het financiële situatie van de gemeente tot en met de raadsbesluiten van een bepaalde datum (=aanvaard beleid).

Bestuurlijk belang. Een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht.

Budget. Een budget is een taakstelling die jaarlijks in de begroting wordt vastgelegd. De te leveren producten dienen geleverd te worden binnen het gestelde budget. Tot het budget behoren niet alleen de financiële baten en lasten, maar ook de kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren welke zijn vastgelegd in de productenraming. De uitgaven die ten laste van een budget worden gebracht, drukken op één jaar.

Budgetcyclus. Cyclische weergave van de gemeentelijke informatievoorziening met als bouwstenen het collegeprogramma, het beleidsplan (de meerjarenbegroting), voorjaarsnota, de begroting, de tussentijdse rapportage en de jaarrekening.

Budgettair neutraal. De financiële transactie heeft per saldo geen gevolgen voor de exploitatie (inkomsten en uitgaven blijven gelijk op lopen).

Coalitieakkoord. De overeenkomst van de coalitiepartijen over het te voeren beleid in de komende regeringsperiode.

CV95 (Comptabiliteitsvoorschriften 1995). Dit besluit is vanaf begrotingsjaar 2004 vervangen door het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Dekking. Het binnen de exploitatie kunnen opvangen van de lasten die voortvloeien uit bijvoorbeeld een investering (vergelijk: maandelijkse hypotheeklast bij aankoop huis). Het begrip dekkingsmiddelen is een heel ander begrip dan financiering.

Diensten. Dit zijn de niet tastbare diensten die een gemeente voortbrengt zoals het verstrekken van een uitkering, het geven van onderwijs etc. Vergelijk: product.

Doelmatig (= efficiënt). Hierbij is aan de orde hoever de taken op een zo goed mogelijke wijze worden uitgevoerd. Kwantiteit, kwaliteit en de maatschappelijke kosten zijn toetsingskaders. Met andere woorden het doel bereiken met zo beperkt mogelijke inzet van middelen (informatie, financiën, personeel, etc.).

Doeltreffend (= effectief). De mate waarin het maatschappelijk beoogd effect met het uitvoeren van bepaalde taken wordt bereikt. Voorbeeld: door het invoeren van arbeidstijdverkorting tracht men te bereiken dat de werkgelegenheid met een bepaald percentage toeneemt. Het invoeren van a.t.v. is hierbij de taak; het effect op de werkgelegenheid het maatschappelijk doel.

Dualisme. Een dualistisch stelsel kenmerkt zich doordat de posities en bevoegdheden ontvlecht zijn. De raad richt zich primair op de kaderstellende en controlerende functie, het college op de uitvoerende functie. De wethouders zijn geen lid van de raad.

EMU-saldo: In het stabiliteitspact van Europa is afgesproken dat het vorderingensaldo van het Rijk als totaal niet boven de 3% van het BBP mag uitkomen.

Financieel belang. Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt

Financiering. Het aantrekken van de benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar. Deze middelen kunnen bestaan uit zowel eigen vermogen als vreemd vermogen. Het aantrekken van financiële middelen voor een periode tot één jaar behoort tot het liquiditeitsbeheer.

Financiële begroting. De financiële begroting gaat volgens het B.B.V. met name in op de budgettaire aspecten en op de financiële gevolgen van de beleidsbegroting. De financiële begroting bestaat uit:

- het overzicht van de baten en lasten en toelichtingen
- de uiteenzetting van de financiële positie en toelichting

Financiële positie. Onderdeel van de financiële begroting, tevens de tegenhanger van de balans. De financiële positie van een gemeente geeft de grootte en samenstelling van het vermogen weer in relatie tot de baten en lasten. Daarbij wordt zichtbaar wat de nog beschikbare ruimte of het resterende tekort is in de begroting (rekening gehouden met het voorgenomen beleid (bestaand en nieuw) voor het begrotingsjaar).

Functie. De programma's worden gekoppeld aan verwante producten. Een functie kan derhalve beschouwd worden als de numerieke weergave van een product. Beleidstaken worden bij een dergelijke opzet onderdeel van een functie.

Gemeentefonds. Fonds gevoed door een deel van de rijksbelastingopbrengst, waaruit gemeenten de algemene uitkering ontvangen.

Heffingen. Deze bestaan uit belastingen (OZB, toeristenbelasting, forensenbelasting), tarieven (marktgeden, gebruik sportaccommodaties), retributies (afvalstoffenheffing, reinigingsrechten, rioolrechten) en leges of rechten.

Jaarrekening (beheersrekening). De jaarrekening is de tegenhanger van de financiële begroting en is het einde van de beheers-/ budgetcyclus; de jaarrekening gaat in op de realisaties van het afgelopen begrotingsjaar. De jaarrekening is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit:

- de programmarekening en toelichting
- de balans en toelichting

Jaarstukken. De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening en is de tegenhanger van de begroting.

Jaarverslag (beleidsrekening). Het jaarverslag is de tegenhanger van de beleidsbegroting en vormt daarmee het einde van de beleidscyclus. Het jaarverslag gaat met name in op de uitkomsten van de programma's over het afgelopen begrotingsjaar. Het jaarverslag is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit:

- de programmaverantwoording
- de paragrafen

Kapitaallasten. Lasten, verbonden aan de inzet van kapitaal en levensduur van de investering, bestaande uit: rente- en afschrijvingslasten.

Kasstelsel. Weergaven van uitgaven en ontvangsten, waarbij de feitelijke kasontvangst of –uitgave als meetmoment wordt genomen. De feitelijke kasontvangst en de bijbehorende transactie kunnen in verschillende (boek)jaren vallen. Het rijk hanteert het kasstelsel. De gemeente hanteert het stelsel van baten en lasten.

Kasgeldlimiet. Deze limiet stelt een grens aan de mogelijkheid tot het aantrekken van financiering voor de korte termijn.

Kostendekkingsplan. Bestuurlijk instrument om de gemeenteraad op één tijdstip de hoofdlijnen van het te voeren nieuwe beleid te laten vaststellen. Hierdoor vindt totale afweging van het beleid plaats en worden de financiële consequenties ingekaderd (ook wel: investeringsplan). Het gaat hier om ruimtescheppende beleidsvoornemens (bezuinigingen, belastingverhogingen etc.). Zie ook: bestedingsplan.

Krediet. Een krediet is een door de Gemeenteraad voor een bepaald doel ter beschikking gesteld bedrag, waarbij mogelijk randvoorwaarden ten aanzien van kwaliteit en kwantiteit worden gedefinieerd. Een krediet is een andere vorm van een budget. De uitgaven van een krediet worden geactiveerd en middels de jaarlijkse toerekening van kapitaallasten (rentekosten en afschrijvingen) ten laste van het dat jaar vastgestelde budget gebracht. Deze uitgaven worden dus over meerdere jaren uitgesmeerd. Een krediet kan als zodanig beschouwd worden als een 'aanslag' op het budget voor volgende jaren.

Kwijtschelding. Het volgens ministeriële richtlijnen op verzoek van belastingplichtige afschrijven van gemeentelijke belastingen (O.Z.B., rioolrecht en afvalstoffenheffing) waarbij rekening wordt gehouden met de beschikbare belastingcapaciteit (bijstandsnorm).

Liquiditeitspositie. Dit is de mate waarin op korte termijn aan alle opeisbare verplichtingen kan worden voldaan.

Meerjarenbegroting. Dit is een begroting met daarin opgenomen de taken zoals deze komende vier jaren worden uitgevoerd. In de jaarbegroting wordt zowel het bestaande als het nieuwe beleid opgenomen. Veelal is het beleidsplan tevens de meerjarenbegroting.

Onbenutte belastingcapaciteit. Het verschil tussen enerzijds de werkelijke opbrengst van het totaal van onroerende zaakbelastingen, reinigingsrechten/afvalstoffenheffing en riool-/zuiveringsrechten na aftrek van de opbrengst van nieuw-woonruimten en anderzijds de normen zoals die gelden voor artikel-12 gemeenten (bekend gemaakt in de zogenaamde junicirculaire betreffende het gemeentefonds). Als de werkelijke opbrengst lager is dan de normopbrengst is er sprake van een onbenutte capaciteit.

Paragrafen. Een paragraaf geeft volgens het B.B.V. een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.

Programma. Een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, waaraan idealiter indicatoren gekoppeld kunnen worden.

Program(ma)begroting. Een program(ma)begroting is een begroting waarin de programma's centraal staan. In het B.B.V. wordt het woord program(ma)begroting niet gebruikt. Het kenmerk van de begroting volgens het B.B.V. is, dat de begroting is onderverdeeld in programma's, daarom wordt er naar de begroting volgens de nieuwe voorschriften ook wel verwezen als program(ma)begroting. Een program(ma)begroting bestaat idealiter uit 10-15 programma's, die door de raad voor tenminste vier jaar worden vastgesteld. In de programmabegroting kunnen de functies (uitgedrukt in baten en lasten) beschouwd worden als de producten van de gemeente. Ter realisatie van een product worden middelen beschikbaar gesteld in de vorm van budgetten en kredieten.

Programmaplan. Een programmaplan behandelt per programma expliciet de maatschappelijke effecten en de wijze waarop er naar gestreefd zal worden die effecten te verwezenlijken. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie vragen: Wat willen we? Wat gaan we ervoor doen? Wat gaat het kosten?

Programmarekening. Onderdeel van de jaarrekening. De programmarekening geeft een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per programma van het begrotingsjaar.

Programmaverantwoording. Onderdeel van het jaarverslag. In de programmaverantwoording wordt per programma expliciet ingegaan op de beoogde maatschappelijke effecten en de wijze waarop getracht is deze effecten te verwezenlijken. De vragen: Wat wilden we? Wat hebben we ervoor gedaan? En wat heeft het gekost? zijn de centrale vragen die in dit deel beantwoord worden.

Rechtmatig. Onder het begrip rechtmatigheid wordt verstaan, het voldoen aan met elkaar overeengekomen regels. Het gaat om het aspect dat duidt op de mate waarin het door het bestuur gevoerde beheer in overeenstemming is met de bestaande normering. Het gaat om zowel externe wet- en regelgeving, als interne regelgeving. De accountant is verantwoordelijk voor het onderzoek naar de rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole. Het gaat dan om een controle achteraf, waarbij wordt nagegaan of financiële gevolgen juist zijn verantwoord. Echter ook de gemeenteraad, het College van Burgemeester en Wethouders, de ambtelijke organisatie en de rekenkamer(funcitie) hebben een controlerende functie inzake rechtmatigheid.

Rente. De vergoeding die in rekening gebracht wordt voor het tijdelijk beschikbaar stellen van liquiditeiten (het lenen). De entiteit die de beschikkingsmacht over de liquiditeiten afstaat is de crediteur. De entiteit die de beschikkingsmacht tijdelijk verkrijgt is de debiteur. De interest wordt veelal uitgedrukt in een percentage van de hoofdsom op jaarbasis. Interest is daarbij een vorm van huur.

Renterisico. De mate waarin het saldo van de rentelasten en rentebaten verandert door wijziging in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Renterisiconorm. Dit is een norm die betrekking heeft op schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Reserves: Algemene reserve/bestemmingsreserve. Van een bestemmingsreserve is sprake zodra de gemeente aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven of de aanwending van een reserve gebonden is aan voorwaarden gesteld door een geldgever (legaat, subsidie, rijksbijdrage e.d.). De reserves zonder een dergelijk oormerk vormen tezamen de algemene reserve. Alhoewel er in feite sprake is van een tussenvorm tussen reserves en voorzieningen worden tot bestemmingsreserves ook gerekend:

- de nog niet bestede om niet van derden ontvangen middelen, verkregen onder stringente condities over de inrichting van de aanwending (bepaalde legaten en verkregen subsidies);
- de egalisatierekeningen die dienen om ongewenste schommelingen in provinciale en gemeentelijke tarieven op te vangen bv. een reserve voor toekomstige uitbreidingsinvesteringen inzake riolering of vuilafvoer: de jaarlijkse stortingen in deze reserve kunnen bij de tariefopstelling worden meegenomen om sprongsgewijze verhoging van de tarieven te voorkomen.
- de egalisatierekeningen voor investeringsbijdragen die zijn bedoeld om ontvangen investeringsbijdragen gedurende de gebruiksduur van het investeringsgoed in jaarlijkse termijnen ten gunste van de rekening van baten en lasten te laten komen.

Vrije reserves/dekkingsreserves. Vrije reserves zijn reserves, waarvan de besteding geen consequenties heeft voor de exploitatie. Dekkingsreserves zijn reserves, die gebruikt worden voor structurele dekking van exploitatie-uitgaven.

Solidariteitsbeginsel. Kosten die betrekking hebben op kwietscheldingen (minima) inzake afvalstoffenheffing en rioolheffing worden verrekend in het afvalstoffenheffingstarief en rioolheffingstarief.

Stille reserve. Dit zijn meerwaarden van activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd, doch direct verkoopbaar zijn indien men dat zou willen.

Treasuryfunctie. Het sturen en beheersen van het verantwoord over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Verbonden partij. Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Voorjaarsnota. De door de raad vastgestelde nota die de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de opstelling van de jaarlijkse begroting bevat.

Voorzieningen. Voorzieningen zijn dat deel van het vermogen dat is afgezonderd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs is te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die een volgende boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het (lopende) boekjaar of in een voorafgaand boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren.

Weerstandsvermogen. Het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te vangen teneinde haar taken voort te zetten. Het weerstandsvermogen van de gemeenten omvat naast de reserves en voorzieningen onder meer de vrij te besteden begrotingsruimte, de belastingcapaciteit en zogenaamd schuldvrij bezit.

Bijlage L - Lijst met afkortingen

A+O Fonds	Stichting Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds (A+O fonds) Gemeenten
AB	Algemeen Bestuur
ABW	Algemene Bijstands Wet
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AO / IC	Administratieve Organisatie en Interne Controle
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARBO	Arbeidsomstandigheden
ASHG	Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWIR	Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen
AZ	Algemene Zaken
B & W	(College van) Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBN	Brandweer Brabant Noord
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBRA	Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen
BCA	Bestuurscommissie Afvalinzameling
BCF	BTW Compensatie Fonds
BGO	Bijzonder Georganiseerd Overleg
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHIC	Branbants Historisch Informatie Centrum
BIO	Buitengebied in ontwikkeling
BLAU	Basisregistratie Lonen, Arbeids- en Uitkeringsverhoudingen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewone opsporingsambtenaar
BOR	Bijzondere ondernemingsraad
BPM	Belasting voor personenauto's en motorvoertuigen
BRI	Basisregistratie Inkomen
BRK	Basisregistratie Kadaster
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BRT	Basisregistratie Topografie
BRV	Basisregistratie voertuigen
BSOB	Belastingsamenwerking Oost-Brabant
BTW	Belasting toegevoegde waarde (=omzetbelasting)
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
Burap	Bestuursrapportage
BVL	Brabants Veiligheidslabel
BW	Burgerlijk Wetboek
BWT	Bouw en woningtoezicht
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
C.Q.	Casu Quo
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Cf.	Conform
Cie	Commissie
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CKVU	Centrum Kunstzinnige Vorming Uden
CPB	College Bescherming Persoonsgegevens
CPI	Consumentenprijsindices
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
CWI	Centrum Werk en Inkomen
Dd	De dato
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DKD	Digitaal Klantdossier
DLB	De Lage Beemden
DT	Directie Team

DURP	Digitaal Uitwisselbare Ruimtelijke Plannen
ECB	Europese Centrale Bank
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongelukken
EKD	Elektronisch Kinddossier
EMU	Economische en Monetaire Unie
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EV	Eigen Vermogen
EVZ	Ecologische verbindingzone
Fin.	Financieel / Financiële
FLO	Functioneel leeftijdsontslag
FPU	Flexibele Pensioen Uittreding
FTE	Fulltimerequivalent
Fvw	Financiële verhoudingswet
GB	Grondbedrijf
GBA	Gemeentelijke bevolkingsadministratie
GFT	Groente, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIS	Geografisch informatiesysteem
GMC	Gemeenschappelijk Meldcentrum
GO	Georganiseerd Overleg
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijke Riolerings Plan
GS	Gedeputeerde Staten
GZ	Grondgebiedszaken
H.b.h.	Hulp bij het huishouden
HHV	Huishoudelijke verzorging
HNG	Hypotheekfonds Noordbrabantse Gemeenten
HVD	Hulpverleningdienst Brabant-Noord
I & A	Informatie & Automatisering
ICT	Informatie en Communicatie technologie
iDOP	integraal Dorps Ontwikkeling Plan
IKC	Integraal kindcentrum
Incl.	Inclusief
IOAW	Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijke Arbeidsongeschikte Werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijke Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IV	Intensieve Veehouderij
IVB	Intergraal Veiligheidsbeleid
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KBO	Katholieke Bond van Ouderen
KCV	Kleinschalig Collectief Vervoer
KRW	Kaderrichtlijnen water
LOG	Landbouw- ontwikkelgebied
M.b.t.	met betrekking tot
M.u.v.	Met uitzondering van
MER	Mileueffectrapportage
MIRT	Meerjaren investeringsprogramma
MKB	Midden en kleinbedrijf
MOP	Meerjaren onderhoudsplan
NHR	Nationaal handelsregister
N.v.t.	Niet van toepassing
NOC-NSF	Nederlands Olympisch Comité - Nederlandse Sportfederatie
NT1	Nederlandse als 1e taal
NT2	Nederlandse als 2e taal
Nuggers	Niet uitkeringsgerechtigden
NUP	Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid
Nza	Nederlandse Zorgautoriteit
O.a.	Onder andere
O.b.v.	Op basis van
O.g.v.	Op grond van
ODBN	Omgevingsdienst Brabant Noord
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheids Zorg
OKE	Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie

OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerende Zaakbelasting
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
Pag.	Pagina
PM	Pro Memorie (= ter herinnering)
POP	Persoonlijk ontwikkelingsplan
PS	Provinciale Staten
PvA	Plan van Aanpak
RAV	Regionale Ambulance Voorzieningen
RBL	Regionaal Bureau Leerplicht
RIE	Risico-inventarisatie en evaluatie
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMB	Regionaal Milieubedrijf
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RO	Ruimtelijke Ordening
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
RUD	Regionale Uitvoerings Dienst
RUPL	Regionaal Uitvoeringsprogramma Leefomgeving
RVR	Ruimte voor ruimte
SBB	Stichting Binnensport Boekel
SGV	Stichting Gemeenschapshuis Venhorst
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realiseerbaar en Tijdgebonden
SV	Structuur Visie
SWEW	Stichting Waarborgfonds Eigen Woning
SWO	Stichting Welzijn Ouderen
T / m	Tot en met
T.b.v.	Ten behoeve van
T.g.v.	Ten gunste van
T.o.v.	Ten opzichte van
T.t.v.	Ten tijde van
VCA	Veiligheidschecklist Aannemers
vGRP	Verbreed Gemeentelijke Riolerings Plan
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VR	Verordening Ruimte
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VVE	Vereniging van Eigenaren
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVN	Veilig Verkeer Nederland
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WB21	Waterbeleid 21e eeuw
WCPV	Wet collectieve preventie volksgezondheid
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet Walvis	Wet Administratieve lastenverlichting en vereenvoudiging in sociale verzekeringswetten
Wet WOZ	Wet Waardering Onroerende Zaken
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WIJ	Wet Investering in Jongeren
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WIW	Wet Inschakeling Werkzoekenden
WKPB	Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen
WM	Wet Milieubeheer
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNSP	Wet sanering natuurlijke personen
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
WRO	Wet op de ruimtelijke ordening
WSNP	Wet sanering natuurlijke personen
WSW	Wet sociale werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WVG	Wet voorzieningen gehandicapten
WVO	Wet Verontreiniging Oppervlaktewater
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWIK	Wet Werk en Inkomen Kunstenaars